KULTURPOTENTIAL

Stockholms stad | SPACESCAPE

Kartläggning av fem stadsdelar i Stockholm: Bredäng, Farsta, Husby, Skärholmen och Tensta

Maj 2015

Foto: Staffan Swartz, Spacescape

"Mitt hem, min bild", kollektiv muralmålning, Husby centrum

FÖRORD

STOCKHOLM UTVECKLAS OCH VÄXER MED KULTUR

Stockholms stad växer snabbt och stadens vision är att växa med kultur. Vi som arbetar med kultur inom Stockholms stad vet att det ser olika ut i olika stadsdelar. Det specifika och unika i varje stadsdel är särskilt viktigt att fånga och utveckla. När vi planerar stadens utveckling har vi möjlighet att planera för bra villkor för konstnärer, föreningar, arrangörer och stadens egna verksamheter.

Kulturnämnden har i budgeten för 2015 fått i uppdrag att samarbeta med stadsbyggnadsnämnden, fastighetsnämnden och exploateringsnämnden så att kulturverksamheter ges utrymme i stadsutvecklingen. Detta är en startpunkt för ett framtida kulturliv som utgår från såväl konstnärerna som publiken. Det är detta som utgör Stockholms kulturpotential och den vill vi lyfta fram och ta vara på.

KULTURFÖRVALTNINGENS STRATEGIER

Kulturförvaltningens kulturstrategiska stab arbetar aktivt med att ta fram kunskap om stadens kulturliv. Vi har under ett par år satt ett särskilt fokus på ytterstaden i ett program vi kallar Växtplats. Det handlar om hur stadens olika resurser samverkar för att kulturen ska nå fler, göra fler delaktiga och att synliggöra det konst- och kulturliv som finns. För att få en bättre analys av kulturens potential i stadsdelarna har vi anlitat analysföretaget Spacescape. Tanken är att vi tar reda på mer om varje växtplats. Vi ställer frågor som vilka kulturaktörer som etablerat sig? Vilka bor och verkar i denna stadsdel? Denna kartläggning vill vi exempelvis använda till att se samband mellan den lokala infrastrukturen och stadsdelens frekvens av kulturaktiviteter.

STOCKHOLMS VÄXTPLATSER

Initiativet till Växtplats togs 2012 av kulturförvaltningen. Tanken var att vi utifrån våra egna verksamheter som t.ex. kulturskolan, biblioteken och kulturstödet tillsammans med stadsdelsförvaltningarna kan uppnå bättre resultat. Med fokus på samspel och kulturell tillväxt i ytterstaden valdes Bredäng, Husby, Farsta, Skärholmen och Tensta ut som växtplatser. Fyra målsättningar beslutades för arbetet:

- Nå fler
- Synliggöra kulturen
- Öka tillgängligheten
- Involvera medborgarna

De första aktiviteterna inom växtplatserna handlade om att kartlägga och knyta nya kontakter med lokalsamhället, aktiviteter som idag utvecklats till etablerade samarbeten. Några av resultaten är ett ökat kulturutbud, bättre samplanering av det lokala kulturutbudet, större synlighet och ökad delaktighet i utbudet på växtplatserna. I arbetet med metodutveckling och underlag till denna rapport har växtplatsernas representanter för föreningsliv, det lokala kulturlivet, medarbetare inom stadsdelsförvaltningarna och kulturförvaltningen deltagit. Växtplatsarbetet permanentas nu inom kulturförvaltningen och vi fortsätter att stärka det lokala kulturlivet genom samverkan.

VAD SÄGER OSS RAPPORTEN?

Rapporten bygger på en modell med 23 indikatorer som vi tror kan belysa den kulturella potential som finns i respektive stadsdel. Vi hoppas att denna rapport kan vara ett stöd i ditt arbete med en fördjupad analys. Vi ser fram emot att få mångas perspektiv på innehållet. Några av våra huvudfrågor till dig som läsare är: Vad säger oss de 23 indikatorerna om kulturpotentialen i olika stadsdelar? Vilka slutsatser kan man dra och kan detta bli en användbar modell för att förstå mer om kulturlivet i den växande staden?

Patrik Liljegren,

Chef Kulturstrategiska staben

SAMMANFATTNING

Kulturförvaltningen verkar för att alla i Stockholm tar del av ett kulturliv som är angeläget och av hög kvalitet. För att få en överblick av potentialen för kultur i staden har denna kartläggning av kulturaktiviteter och förutsättningarna för kultur genomförts i hela staden och med fokus på de fem utpekade växtplatserna Bredäng, Farsta, Husby, Skärholmen och Tensta. Kartläggningen visar att växtplatserna är olika och att deras potential för kulturellt deltagande skiljer sig åt. Kartläggningen innehåller 23 indikatorer som delas in i två kategorier: kulturaktivitet (kulturupplevelser och kulturverksamheter) samt kulturförutsättningar (fysiska och sociala).

Det finns flera svårigheter med att mäta kultur. Det handlar bland annat om att det finns centrala delar av kulturbegreppet som är svåra att på ett enkelt sätt kvantifiera, exempelvis människors upplevelser och identitet. Därför är det viktigt att betona att resultatet som här presenteras inte ger en heltäckande bild av kulturen. De slutsatser som kan dras av studien baseras på ett kvantitativt tillvägagångssätt med kartering och statistikinsamling. Kunskaper om växtplatsernas mera kvalitativa aspekter är självfallet mycket intressanta och av stort värde, men utanför denna rapport.

Statistiska analyser visar att det finns starka samband mellan kulturföretag och befolkningstäthet. Kulturföretag är även mycket starkt korrelerade med egenföretagare. Variationer finns där Södermalm har fler konstnärliga verksamheter i relation till antal egenföretagare och befolkningstäthet. Förutom innerstaden, och i synnerhet Södermalm, är det några stadsdelar söder om stan (Gröndal, Aspudden, Björkhagen, Kärrtorp och Enskede) som sticker ut med mycket kulturaktivitet. Det finns starka samband mellan evenemang och framförallt befolkningstäthet och butiksutbud. Detta skulle betyda att stadsdelar som förväntas växa och förtätas, exempelvis Farsta och Skärholmen, kommer att få bättre kulturförutsättningar än andra stadsdelar. Att stadsdelar som stadsutvecklas också kulturutvecklas är naturligt och viktigt ur ett hållbarhetsperspektiv. Frågan är hur man kan upprätthålla ett basutbud av kultur i mindre befolkningstäta stadsdelar som inte växer. Genom dialoger i samband med kartläggningen har flera viktiga användningsmöjligheter och frågeställningar för insamlat material framkommit. Exempelvis som

- Underlag för den fysiska planeringen
- Underlag för planering och lokalisering av nya kulturverksamheter
- Underlag för evenemangsplanering
- Underlag för kulturutveckling
- Kommunikation av kulturpotential till andra förvaltningar och myndigheter
- Kommunikation av kulturpotential till andra samhällsaktörer så som företag och föreningar
- Marknadsföring av kultur och stadsdelar

Som underlag för stadsplanering är kartläggningen viktig för att den identifierar den lokala kulturen och dess omfattning. Med hjälp av kartläggningen så kan frågor besvaras som

- Var finns kulturaktiviteten, verksamheter och upplevelser?
- Vilka är de viktigaste förutsättningarna för att kulturen ska kunna utvecklas just här?
- Hur kan kulturaktiviteterna lokaliseras så att de samspelar med varandra samt med andra verksamheter?
- Vilken typ av kultur är det intressant att utveckla på en plats? Ska stadsdelen nischas? Eller ska utbudet göras bredare?
- Hur ser samspelet ut mellan temporär evenemangsbaserad kultur och den fasta organiserade kulturen?

Denna utredning är både ett faktaunderlag och ett diskussionsunderlag som kan användas i både kulturplaneringen och stadsplaneringen, för att göra kulturen mer konkret och mätbar, utan att för den delen förta eller förminska de komplexa och omätbara kvaliteterna hos kulturen. Det övergripande syftet med kartläggningen är att stärka kulturens plats och betydelse i samhället och samhällsplaneringen.

INNEHÅLL

INLEDNING **5**

Bakgrund och syfte 6

Metod och läsanvisning 8

STOCKHOLMS VÄXTPLATSER **15**

Bredäng 18

Farsta 20

Husby 22

Skärholmen 24

Tensta 26

23 INDIKATORER **29**

1. Kulturaktiviteter 30

2. Kulturförutsättningar 45

VÄXTPLATSERNAS KULTURPOTENTIAL **57**

Växtplatserna i staden 58

Bredäng 66

Farsta 68

Husby 70

Skärholmen 72

Tensta 74

DISKUSSION **77**

Slutsatser från kartläggningen 78

Kulturen i stadsutvecklingen 80

KULTURFÖRVALTNINGEN

Anna Rygård, Johanna Karlsson, Patrik Liljegren

SPACESCAPE

Alexander Ståhle, Staffan Swartz, Helena Lundin Kleberg, Linda Sofie Bäckstedt, Sara Sardari Sayyar

Illustrationen på framsidan är av Spacescape.

Foto: Alistair Gooch

Musikalensemblen POFF, Fanfaren

I DETTA KAPITEL REDOVISAS BAKGRUND OCH SYFTE MED STUDIEN SAMT EN BESKRIVNING AV DEN METOD SOM ANVÄNTS FÖR ATT KARTERA STADSDELARNAS KULTURPOTENTIAL.

INLEDNING

BAKGRUND OCH SYFTE

BAKGRUND

Stockholms stads kulturförvaltning har målsättningen att kulturen ska nå ut till och inkludera fler människor. Samtidigt växer staden och till 2020 planeras för 40 000 nya bostäder som innebär fler stockholmare, ett ökat kulturutbud och en ökad kulturpotential. I kulturförvaltningens verksamhetsplan 2014 står följande:

”Kulturlivet har en strategisk roll för att utveckla de kreativa näringarna, medverka i stadsutvecklingen och skapa mötesplatser för både stockholmarna och för besökarna. Kulturen bidrar till en dynamisk storstad i internationell framkant. En stad med god livskvalitet innehåller kultur i världsklass.”

Spacescape har tidigare i tre studier analyserat hur stadskvaliteter påverkar betalningsviljan för bostäder, småhus och kontorslokaler (se figurer nästa sida). Där fanns bland annat att tillgången på urbana verksamheter (där utåtriktade kulturverksamheter ingår) hade betydelse för betalningsviljan för bostadsrätter.

För att få en överblick över stadens kulturpotential har kulturaktiviteter och kulturförutsättningar karterats över hela staden med särskilt fokus på de fem stadsdelarna Bredäng, Farsta, Husby, Skärholmen och Tensta – så kallade växtplatser, stadsdelar där kulturförvaltningen vill satsa extra mycket på att kulturen ska komma fler till del och att fler kan vara kulturellt aktiva.

Att definiera begreppet kultur låter sig inte enkelt göras. Innebörden av ordet varierar över tid och beroende på vem du frågar. I den senaste kulturpropositionen *Tid för Kultur* (2009) finns t.ex. följande text:

”I sin allra vidaste mening kan kultur sägas handla om alla aspekter av det mänskliga livet – allt det som skapas eller förädlas av människan, dvs. allt det som inte ryms inom begreppet natur. Begreppet kultur kan i andra sammanhang förstås som de värderingar, ritualer, traditioner och livsmönster som används för att förstå, tolka och ge mening åt tillvaron i ett samhälle eller inom en grupp av människor. Begreppet kan också uppfattas snävare och då omfatta konstens olika uttryck inom exempelvis litteratur, dans, musik, bildkonst, teater och arkitektur.”

Svårigheterna med en kulturkartläggning är framförallt två. För det första är det, som visas ovan, svårt att tydligt avgränsa kulturen, vad som är kultur och vad som inte är det. Det diskuteras mer utförligt i metodkapitlet men kortfattat har angreppssättet i rapporten varit att titta brett på kultur och kulturrelaterade faktorer. Det andra stora frågetecknet handlar om kultur går att mäta. Det ligger nära till hands att anta att det som anses vara kultur rör saker man finner svåra att kvantifiera och mäta. Kultur har grundläggande dimensioner som handlar om upplevelse, betydelse och mening.

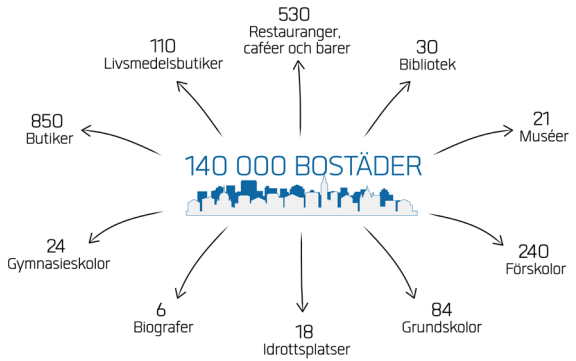
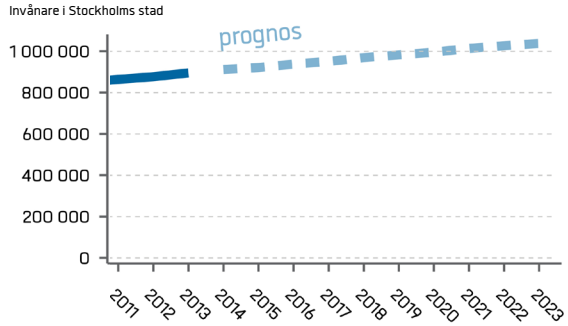
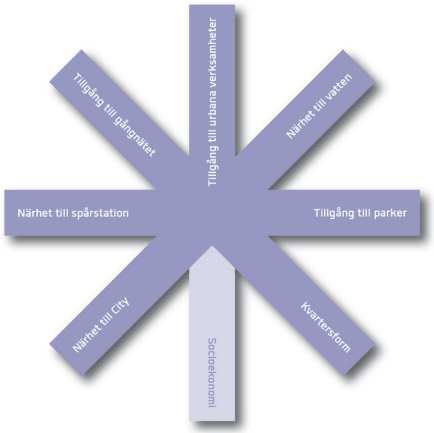

Illustration som visar på ett utökat utbud av aktiviteter och institutioner när staden växer (Spacescape, 2014)

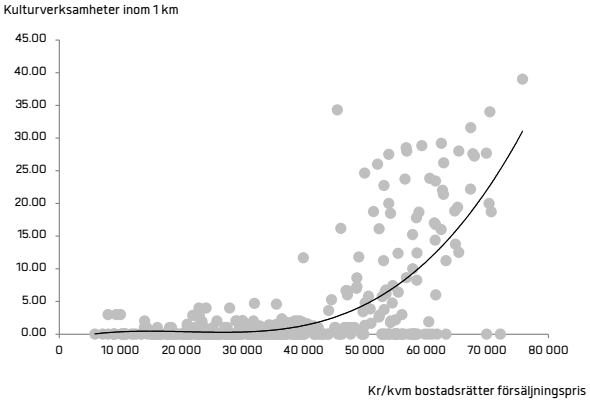

Befolkningsprognos för Stockholms stad

För att göra en kulturkartläggning är det därför centralt att göra en bedömning av vad som är möjligt och meningsfullt att mäta – och med vilket syfte. Syftet med rapporten diskuteras nedan men är man medveten om de begränsningar som finns, bedömer innehållet meningsfullt och har ett syfte som anses värt att jobba för, då är svaret på frågan om kultur går att mäta – *nja*.

Stadskvaliteter med påverkan på betalningsviljan för bostadsrätter i Stockholm (Spacescape, 2013)

Samband mellan tillgång på kulturverksamheter inom 1 km och betalningsvilja i kr/kvm. Samband 47 %.

SYFTE OCH ANVÄNDNING

Syftet med denna utredning är att kartlägga potentialen för kultur i fem utvalda stadsdelar, de s.k. växtplatserna. Med kulturpotential menas här de befintliga kulturaktiviteterna (kulturutbudet) samt grundläggande förutsättningar för kultur, så som befolkning och lokaler. Kartläggningen synliggör varje stadsdel och kan ge en förståelse för hur de skiljer sig från varandra och identifiera behov av kulturell utveckling i Stockholm.

Kartläggningens användningsområden är följande:

- Underlag för stadsplanering
- Underlag för planering och lokalisering av nya kulturverksamheter
- Underlag för evenemangsplanering
- Underlag för kulturverksamhetsutveckling
- Kommunikation av kulturpotential till andra förvaltningar och myndigheter
- Kommunikation av kulturpotential till andra samhällsaktörer så som företag och föreningar
- Marknadsföring av kultur och stadsdelar

METOD OCH LÄSANVISNING

Rapporten innehåller en detaljerad kartläggning av kulturen inom växtplatserna, en kartläggning av stadens alla stadsdelar med 23 olika indikatorer, en analys av växtplatsernas kulturpotential samt avslutningsvis en reflektion om kultur- och stadsutveckling.

KARTLÄGGNING AV VÄXTPLATSERNA

Workshoppar har hållits med kulturaktörer på växtplatserna för att kartera kulturverksamheter och diskutera olika aspekter av kultur i växtplatserna. Det insamlade materialet från workshopparna har använts som underlag till växtplatskartläggningen.

Växtplatskartläggningen behandlar en växtplats i taget. Här redovisas den framtagna kulturkartan med platser och verksamheter med betydelse för kulturen i växtplatserna. Till sist används kulturkartan för att undersöka hur dess verksamheter förvaltar lägespotentialen i de centrala delarna av stadsdelarna. Det görs genom en sammanvägning av analyser av klusterbildningar av kulturverksamheter och kulturverksamheternas läge i stadsdelen, baserat på närhet till kollektivtrafik, målpunkter och rumslig integration. Närheten till dessa tre är till stor del avgörande för hur många människor som rör sig på en plats.

Organisationen Project for Public Spaces (pps.org) beskriver kopplingen mellan kultur och välbefolkade platser på följande sätt:

”Culture is born out of human interaction; it therefore cannot exist without people around to enjoy, evaluate, remix, and participate in it.”

23 INDIKATORER

För att göra en kartläggning av kultur i stadsdelarna behövs en modell för att sortera och diskutera denna information. Resultatet, som presenteras på sidan 11, är en analysmodell med två kategorier (aktiviteter och förutsättningar) med sammanlagt 23 indikatorer. Tanken bakom tudelningen är att det finns bakomliggande faktorer som skapar förutsättningar för kulturella aktiviteter. Inom kulturaktiviteter ingår både kulturupplevelser och kulturverksamheter. Inom kulturförutsättningar ingår både fysiska och sociala faktorer. Till de fysiska hör exempelvis lokaler och platser. Till de sociala hör exempelvis vilka som bor och verkar i stadsdelen.

Genom att dela in de 23 indikatorerna i två kategorier åstadkoms tre saker. För det första belyser de olika indikatorerna väldigt olika aspekter av kultur och med denna indelning går det att skapa grupper med indikatorer som har liknande egenskaper. För det andra ger det oss möjligheten att analysera olika aspekter av ett och samma kulturfenomen, även om gränsdragningen mellan kategorierna ibland är diffus och innehåller en bedömningsaspekt. Den tredje möjligheten som analysmodellens kategorisering ger är att det blir möjligt att undersöka inte bara själva kulturyttringarna, utan även växtplatsernas bakomliggande förutsättningar, vilket förhoppningsvis kan bidra till en bredare diskussion om kultur och förutsättningar för kultur i Stockholms stadsdelar. Det går tillbaka till syftet att studien ska titta brett på kultur och potentialen för kultur.

Som typiskt exempel är aktiviteten teaterföreställning. En föreställning kräver att det minst finns en lokal där den kan hållas (fysisk förutsättning), att det finns någon som vill sätta upp en föreställning (verksamhet) samt en potentiell publik (befolkning). Själva kulturyttringen (aktiviteten) uppstår i mötet mellan kulturaktörer och kulturanvändare. Att det finns aktörer och användare är följaktligen en grundförutsättning för att en teaterföreställning ska kunna hållas. De i sin tur behöver en plats där föreställningen kan hållas.

I Fastighetsägarnas (2011) rapport *Kulturen och staden* beskrivs detta på följande sätt på sida 4:

”Kultur föder mer kultur. Högt eller lågt och deltagande kultur eller bara mottagande är underordnat. Viktigast för staden är förstås den kultur som får ut människor på gatorna”

Bladen med de 23 indikatorerna ska läsas var för sig och var och en visar mycket info. De enskilda indikatorerna visar på skillnaden.

En stor begränsning i arbetet med att kartera kultur är att det inte går att mäta allt man vill mäta. Mätproblemen kan indelas i tre grupper. Det som är svårt att mäta (exempelvis upplevelser och intryck), det som det saknas statistik för (exempelvis hur många som är aktiva i kulturföreningar) och slutligen om det finns problem med det data som finns att tillgå. Den förstnämnda handlar om frågan som berördes i bakgrundskapitlet, om kultur går att mäta. En viktig ingång till denna studie är att de resultat som presenteras inte kommer kunna ge en helhetsbild av kultur i växtplatserna. Som nämns i syftet är målet med rapporten att, genom statistikinsamling och kartering, ge en grund för en vidare diskussion och analys av mer kvalitativa aspekter av kultur i Stockholm. Att det saknas statistik för vissa saker som vi önskar mäta blir mycket tydligt när det gäller kulturföreningar (som således inte finns med som en separat indikator). En fullständig sammanställning av föreningslivet i växtplatserna saknas helt enkelt. Ett exempel på det ovan sistnämnda mätproblemet (problem med befintlig data) är att mycket av den statistik som kommunen har, beträffande den kultur som har kontakt med kommunala förvaltningar, inte förs på stadsdelsnivå utan på stadsdelsområdesnivå (exempelvis ligger stadsdelarna Skärholmen och Bredäng inom stadsdelsområdet Skärholmen). Viktigt att nämna är också att det i uppdraget från kulturförvaltningen inte har ingått att ta fram ny statistik på kommunnivå.

ANALYS AV KULTURPOTENTIALEN

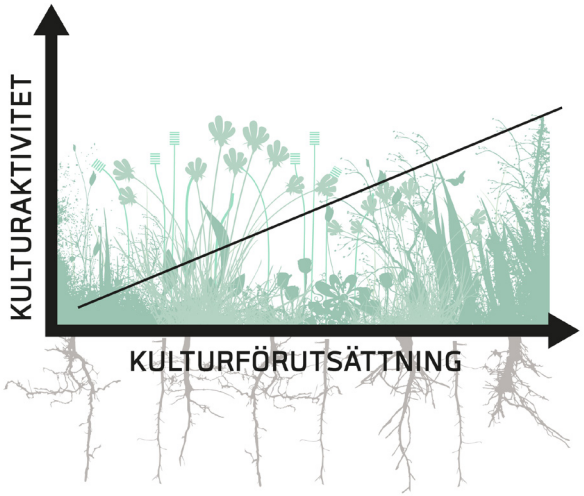
Analysen består av två delar. I en första del rankas kulturaktiviteterna i växtplatserna mot snittet i de andra växtplatserna och staden. Resultatet presenteras i tabellform. Den andra delen innehåller en sambandsanalys mellan kulturindikatorerna där kartor och diagram redovisas.

I båda fallen har data för de 23 indikatorerna analyserats genom Spacescapes analysverktyg Place Syntax Tool vilket gör det möjligt att mäta tillgången på ett visst fenomen inom en vald radie. Således presenteras data för flera indikatorer där värdet, för exempelvis antalet konstnärliga verksamheter, inom en kilometer från en 30x30 meter ruta i ett heltäckande raster beräknas. För att jämföra stadsdelarna tas ett snitt av värdet för alla rutor inom stadsdelen. På detta sätt är det möjligt att analysera data utan att vara bunden av administrativa gränser. Problemet med administrativa gränser utifrån ett analysperspektiv är att jämförelserna mellan stadsdelarna blir orättvis då de skiljer sig mycket åt i storlek och befolkningsantal.

Kulturpotentialen skapas i samspetet mellan kulturaktiviteter och kulturförutsättningar

Sambandet mellan kulturförutsättningar och kulturaktivitet kan beskrivas i ett diagram. I diagrammet illustreras om och hur goda förutsättningar ger högre aktivitet.

MODELL FÖR KARTLÄGGNING AV KULTURPOTENTIAL

Karteringsmodellen för kulturpotential bygger på två kategorier - kulturaktiviteter och kulturförutsättningar. Kulturaktiviteterna är själva kulturlivet, bestående av upplevelser, verksamheter och kulturaktörer. Kulturförutsättningarna är de bakgrundsfaktorer som behövs för att kulturen ska uppstå och innefattar både fysiska förutsättningar så som lokaler, platser och trafik, samt sociala förutsättningar, vilket innefattar vem och vilka som bor och verkar på platsen. Analysen av potentialen handlar om samspelet mellan aktiviteter och förutsättningar.

Foto: Birgitta Widlund

Skärholmsdagen

WORKSHOPPAR

Fyra workshoppar har under 2013 hållits med kulturverksamma på växtplatserna (Bredäng och Skärholmen avhandlades vid samma tillfälle). Syftet var att få hjälp med att kartera kulturlivet i stadsdelarna och att diskutera detsamma. Det insamlade materialet har haft stor betydelse för rapporten och används främst i växtplatskartläggningen men även i kartläggningen av hela staden. Förutom representanter från Spacescape och kulturförvaltningen bestod deltagarna av projektledarna för respektive växtplats samt inbjudna kulturaktörer och andra som, av kulturförvaltningen och projektledarna, bedömts ha insikter om den lokala kulturen. Till stor del utgjordes dessa av verksamma vid de kommunala kulturverksamheterna, representanter från det lokala föreningslivet, lokala konstnärer och representanter för andra kulturinstitutioner i växtplatserna. Vid två tillfällen deltog även lokalpolitiker efter visat intresse. Deltagarantalet var mellan 4 och 15 personer.

Karteringen gick ut på att deltagarna ritade ut verksamheter och aktiviteter som de ansåg vara relevanta för kulturen i växtplatsen på en karta och beskrev dess aktiviteter. Tanken var, som tidigare nämnts, att ha en bred ingång till vad som räknas som kultur. Exempelvis karterades, bland annat, viktiga mötesplatser och sportaktiviteter. I övrigt diskuterades vilka användarna var av viktiga kulturverksamheter, vad som påverkar kulturaktörerna och vilka hot och utvecklingsmöjligheter som sågs för kulturen i stadsdelarna. Efteråt sammanställdes materialet och skickades ut till deltagarna för synpunkter.

UNDERLAG

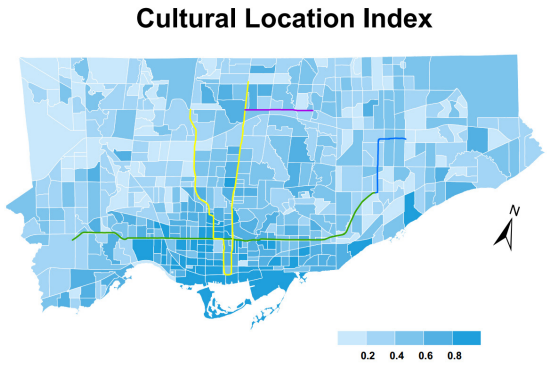
Förutom workshopparna kommer underlaget från flera olika källor. GIS-material har använts för information om arbetsplatser och boende. I övrigt har olika typer av undersökningar och statistik samlats in. Vid genomgången av indikatorerna i kulturkartläggningen presenteras varifrån underlaget kommer. Om inte annat anges syftar all data till sådant som finns inom respektive stadsdels gränser.

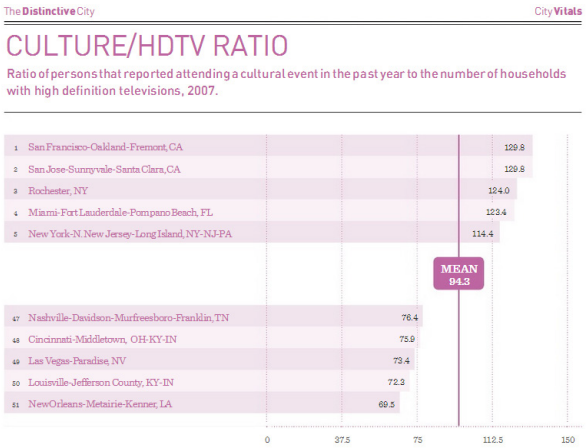
VÄXTPLATSDAGAR

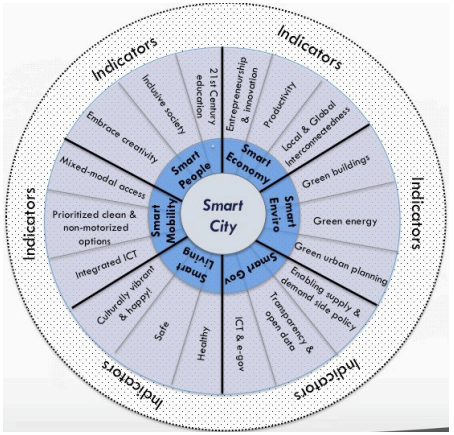
2013 och 2014 har kulturförvaltningen bjudit in till årliga växtplatsdagar där Spacescape medverkat och arbetet med undersökningen har presenterats och diskuterats.

REFERENSER

Många olika typer av studier har varit referens till denna rapport. Bland annat finns det många rapporter som med olika indikatorer rankar olika städer (t.ex. City vitals, Cities of opportunities, Smart cities index). En viktig förebild till denna rapport är den kanadensiska rapporten *Cultural resource mapping - A guide to municipalities* (Ontario MPC, 2010), som beskriver metoder, strategier och exempel på kulturkartläggning. *Cultural mapping* är starkt kopplat till *cultural planning* som bland annat handlar om att med hjälp av kartor förstå potentialen i den lokala kulturen på platser och i stadsdelar. Den New York-baserade organisationen Project for Public Spaces är en av Spacescapes samarbetspartners och en viktig inspiration till studien. De jobbar med medborgardeltagande i planeringsprocesser samt utformning och programmering av det offentliga rummet. Bilden visar några projekt som har inspirerat oss.

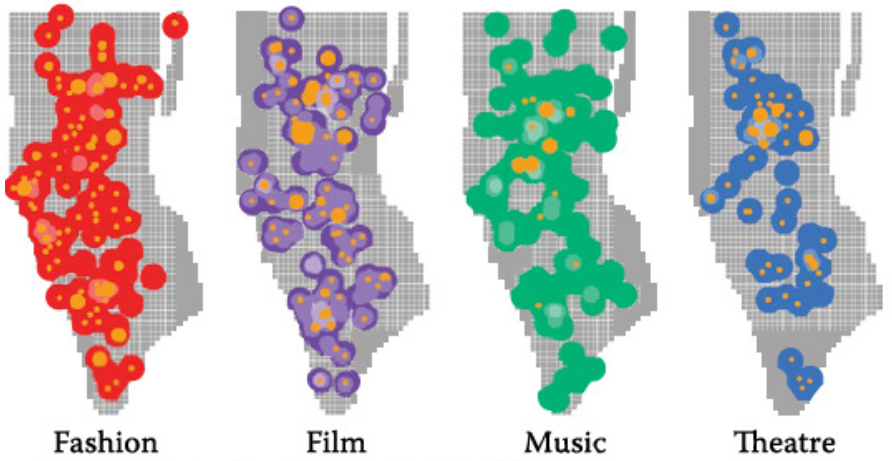

Urban Form, Cultural and Creative Industries in Port Credit

Source: The Geography of Buzz. Elizabeth Currid and Sarah Williams. University of Southern California in Los Angeles.

Referenser till att mäta och kartera kultur: City Vitals 2.0 (CEOs for Cities), Who's Your City (Richard Florida), Smart Cities Wheel (Fastcoexist.com), The Cultural Location Index (The Martin Prosperity Institute) och Cities of Opportunities 2012 (PwC).

Foto: Staffan Swartz, Spacescape

Tenstagången

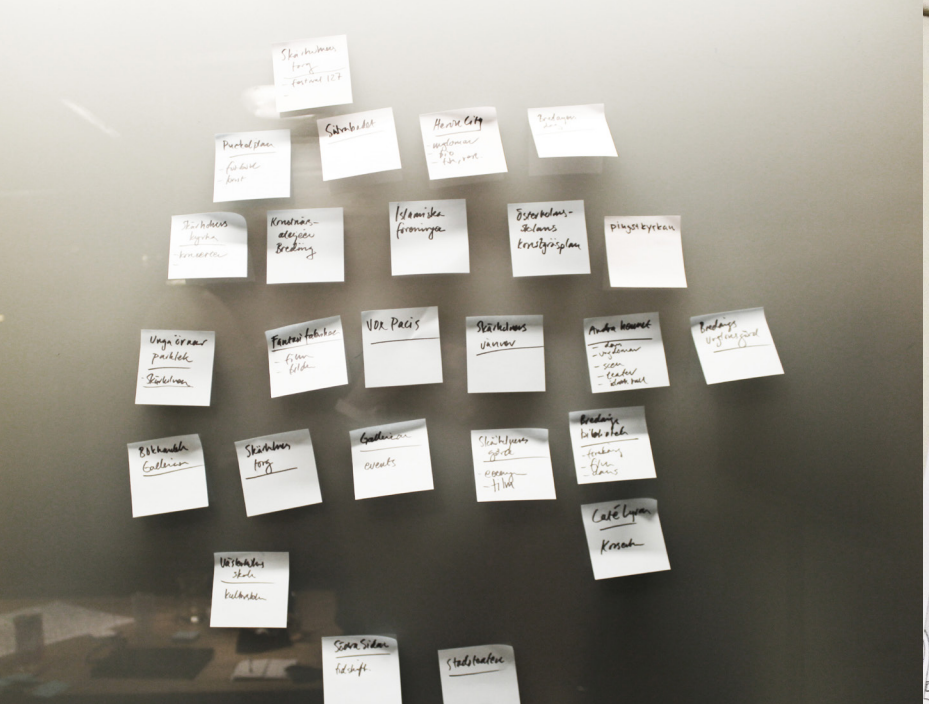
I DETTA KAPITEL REDOVISAS DEN DETALJERADE KARTLÄGGNINGEN AV VÄXTPLATSERNA SOM BYGGER PÅ DE WORKSHOPPAR SOM GENOMFÖRDES. HÄR GÖRS ÄVEN EN ANALYS AV KULTURAKTIVITETERNAS LÄGE I STADSDELEN.

STOCKHOLMS VÄXTPLATSER

Foto: Staffan Swartz, Spacescape
Workshoppar om växtplatserna

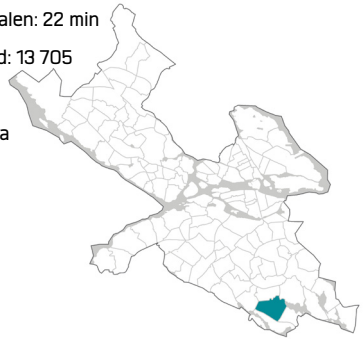
KORT OM VÄXTPLATSERNA

De av kulturförvaltningen utvalda växtplatserna Farsta, Skärholmen, Bredäng, Husby och Tensta, har alla olika förutsättningar och struktur. De har det gemensamt att de ligger i ytterstaden, är tunnelbaneförsörjda och i huvudsak byggda mellan 1950–1975. Fyra av växtplatserna (ej Farsta) kan innefattas i vad som brukar betecknas som miljonprogrammet. Skärholmen och Farsta har större köpcentrum i centrum.

Kartläggningen beskriver de av kommunen avgränsade stadsdelarna. Alltså avses inte de större stadsdelsområdena.

Farsta stadsdel

- Avstånd till City: 9,9 km
- Restid till T-centralen: 22 min
- Befolkningsmängd: 13 705
- Area: 243 ha
- Täthet: 56 pers/ha

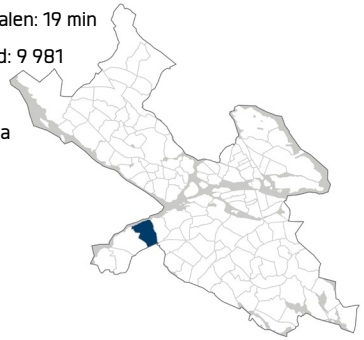
Skärholmen stadsdel

- Avstånd till City: 10,6 km
- Restid till T-centralen: 23 min
- Befolkningsmängd: 8 503
- Area: 196 ha
- Täthet: 43 pers/ha

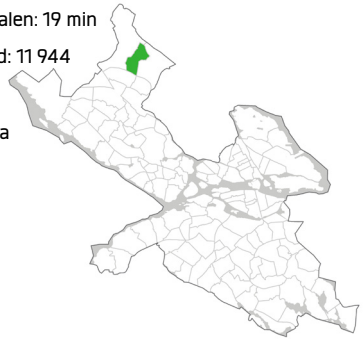
Bredäng stadsdel

- Avstånd till City: 8,1 km
- Restid till T-centralen: 19 min
- Befolkningsmängd: 9 981
- Area: 233 ha
- Täthet: 43 pers/ha

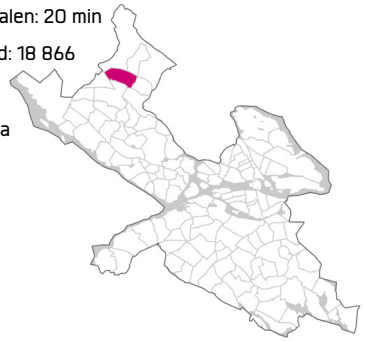
Husby stadsdel

- Avstånd till City: 11,6 km
- Restid till T-centralen: 19 min
- Befolkningsmängd: 11 944
- Area: 184 ha
- Täthet: 65 pers/ha

Tensta stadsdel

- Avstånd till City: 11,4 km
- Restid till T-centralen: 20 min
- Befolkningsmängd: 18 866
- Area: 196 ha
- Täthet: 96 pers/ha

BREDÄNG

BREDÄNG KULTURKARTA

Bilden visar kulturkartan över Bredäng, vilken baseras på workshoppen och senare komplettering från deltagarna. Prickarna visar kulturrelaterade aktiviteter och verksamheter i stadsdelen. Dessa har kategoriserats och viktiga målpunkter och verksamheter har markerats med en större prick. Bilden visar att mycket av kulturen i Bredäng ligger centralt i stadsdelen. De viktiga målpunkterna, förutom Jakobsbergs gård, ligger samlade i centrum.

Kulturkartan – Bredäng 2014

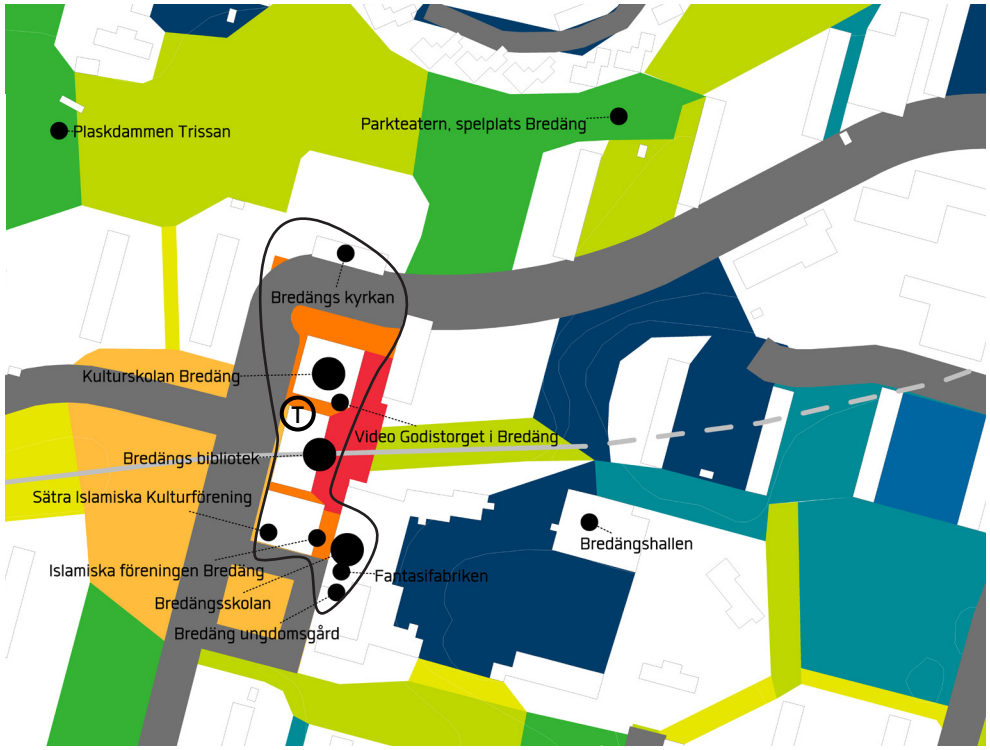
BREDÄNG LÄGESANALYS

De färglagda delarna av centrala Bredäng beskriver lägeskvaliteterna i Bredäng, baserat på rumslig integration och närhet till målpunkter och kollektivtrafik. Varma färger indikerar lägen med god lägespotential där det finns många människor i rörelse. Kalla färger visar lugnare platser som är mer bortkopplade från sin omgivning.

Torget är den delen som har det mesta centrala läget i Bredäng med direkt anslutning till tunnelbaneentrén och lokal handel. I direkt närhet finns flera kulturverksamheter vilka bildar ett kluster. Således är många av de kulturella verksamheterna i Bredäng samlade centralt i stadsdelen i anslutning till torget.

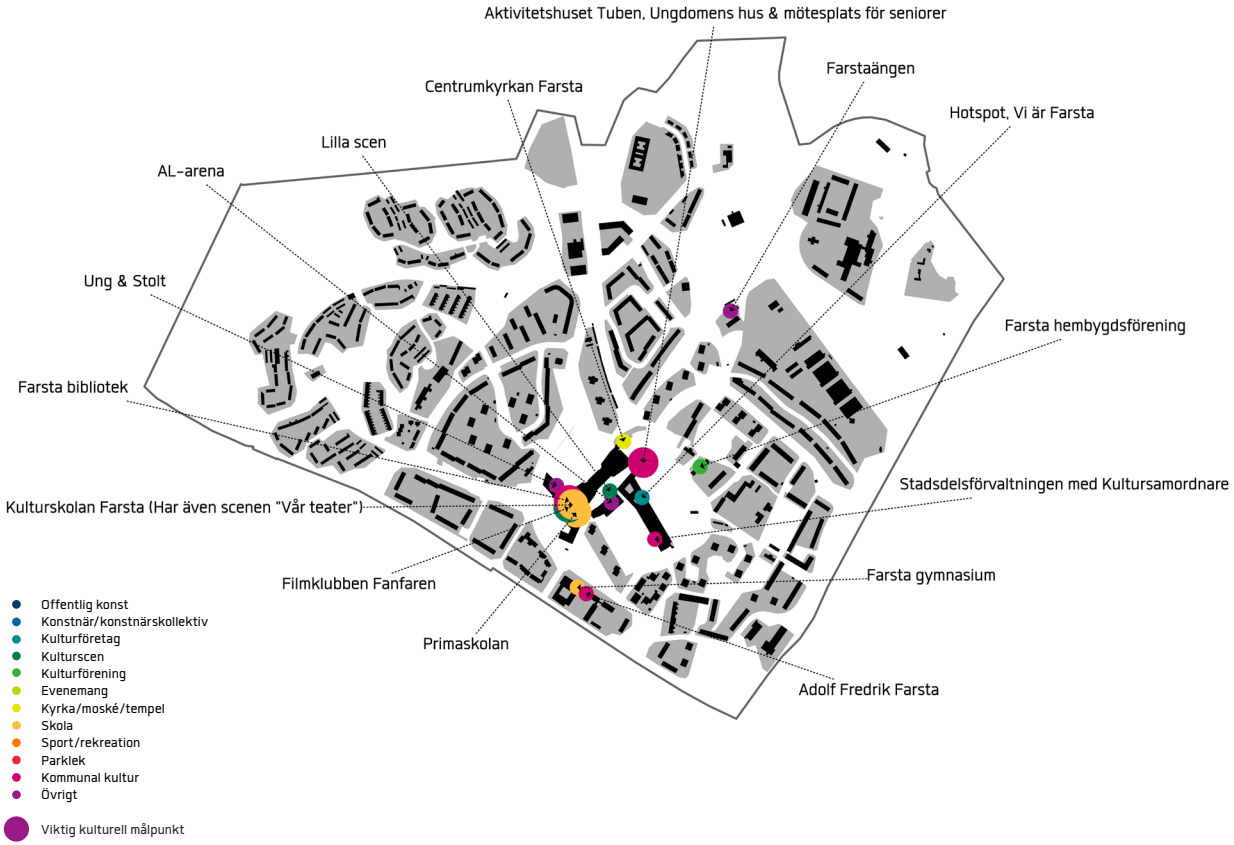

Lägesanalys – Bredäng

FARSTA

FARSTA KULTURKARTA

Likt i Bredäng kan man se att kulturen i Farsta till stor del är koncentrerad till stadsdelens centrala delar. Endast två stycken kulturella målpunkter, Farstaängen och Farsta gymnasium, ligger inte i anslutning till Farsta centrum. Gränsdragningen för stadsdelarna gör att Farsta Gård inte räknas med då det inte ligger i Farsta stadsdel, utan i angränsande Farsta Strand.

Kulturkartan – Farsta 2014

FARSTA LÄGESANALYS

Farsta har ett stort centralt torg i anslutning till Farsta centrum och tunnelbanan. Sydväst om torget finns ett kluster av kulturverksamheter men de ligger inte i direkt anslutning till tunnelbanan och torget utan lite för sig själva. För att göra kulturen mer närvarande i stadsdelen skulle kulturen behöva ligga närmare tunnelbanan i direkt anslutning mot torget där de stora gångflödena finns.

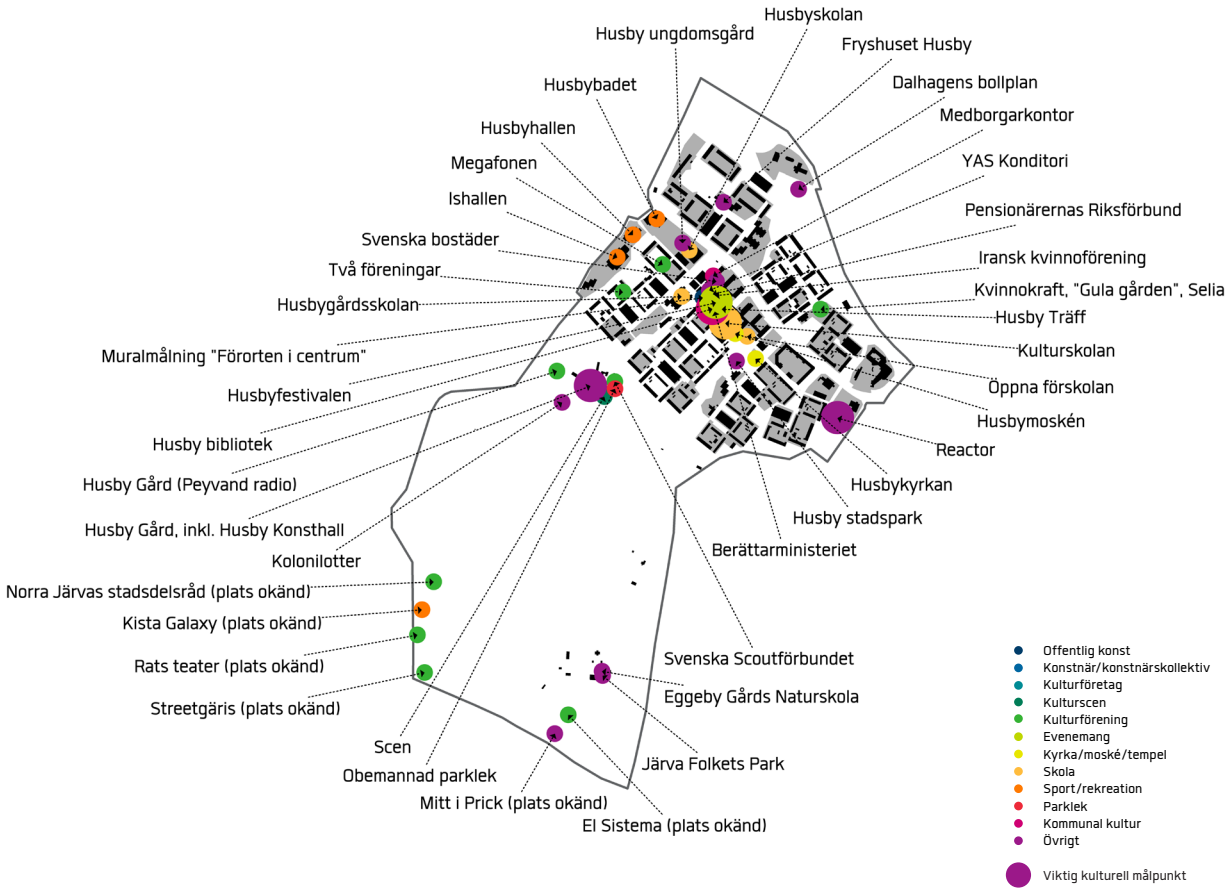

Lägesanalys – Farsta

HUSBY

HUSBY KULTURKARTA

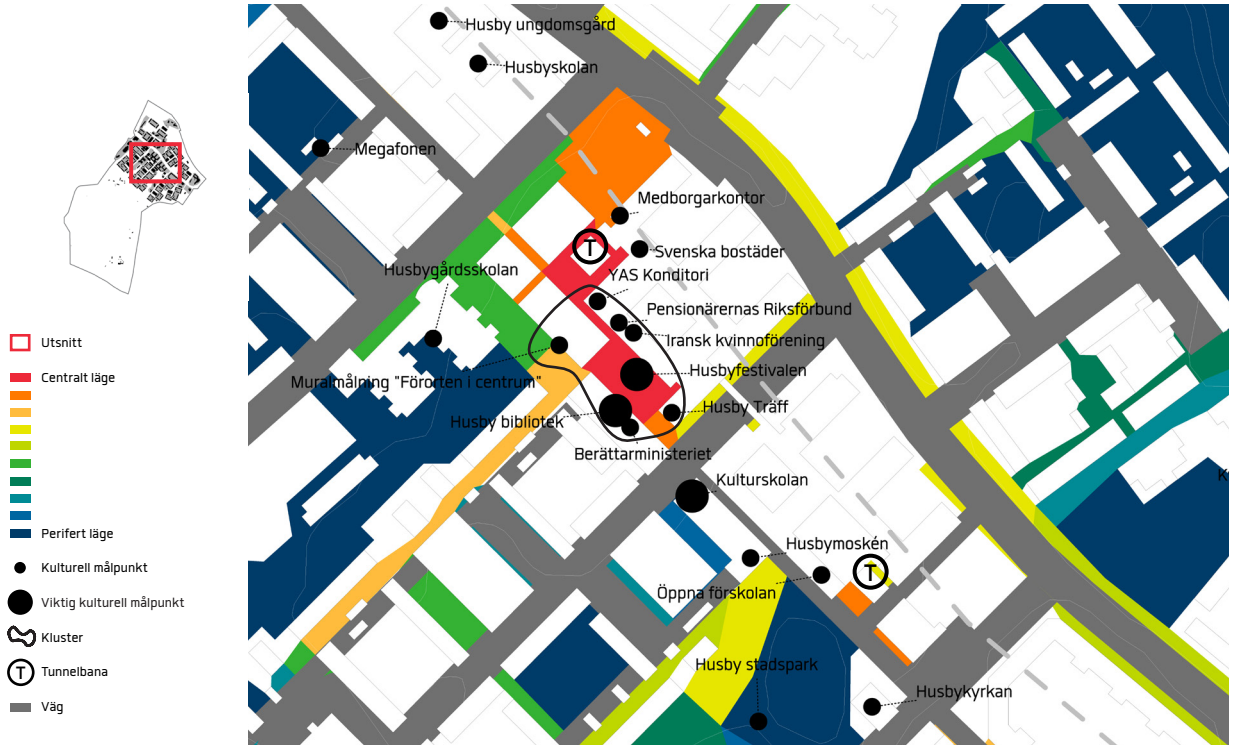
Många verksamheter med kulturanknytning ligger, förutom i centrum, utmed Edvard Griegsgången och vid Husby Gård. Mot Rissne i nordväst finns det tre viktiga rekreationslokaler: Husbybadet, Husbyhallen och ishallen. Det stora antalet fornlämningar på Järvafältet skulle kunna vara en tillgång för Husby gård som ligger i kanten av bebyggelsen.

Kulturkartan – Husby 2014

HUSBY LÄGESANALYS

Det mest centrala läget i Husby är mellan den norra tunnelbaneentrén och Husby torg. På Husby torg anordnas Husbyfestivalen och där ligger även bland annat biblioteket, Berättarministeriet och Husby träff. Här finns flera viktiga kulturmålpunkter samlade, vilket är en stor styrka och tillgång för den lokala kulturen.

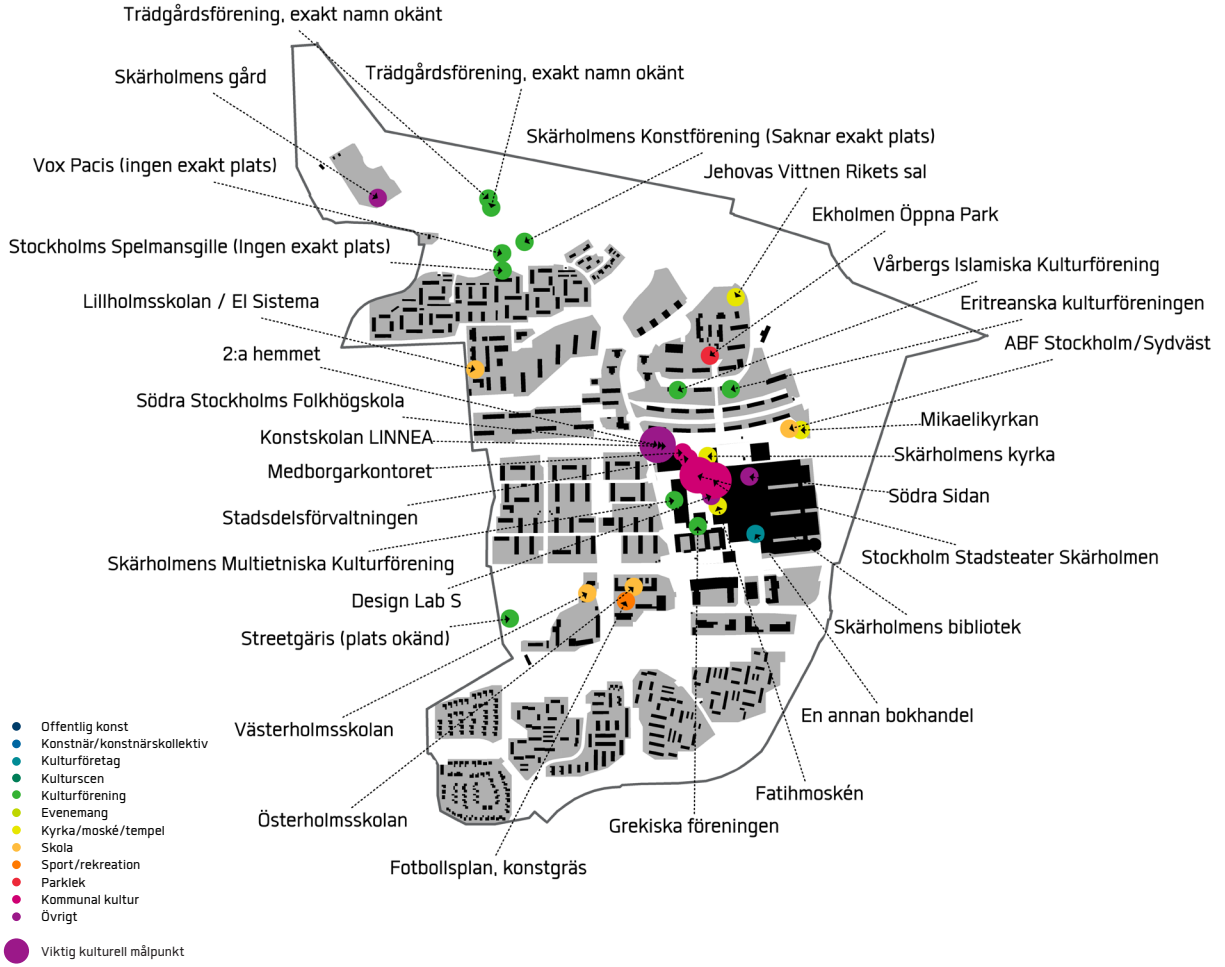

Lägesanalys – Husby

SKÄRHOLMEN

SKÄRHOLMEN KULTURKARTA

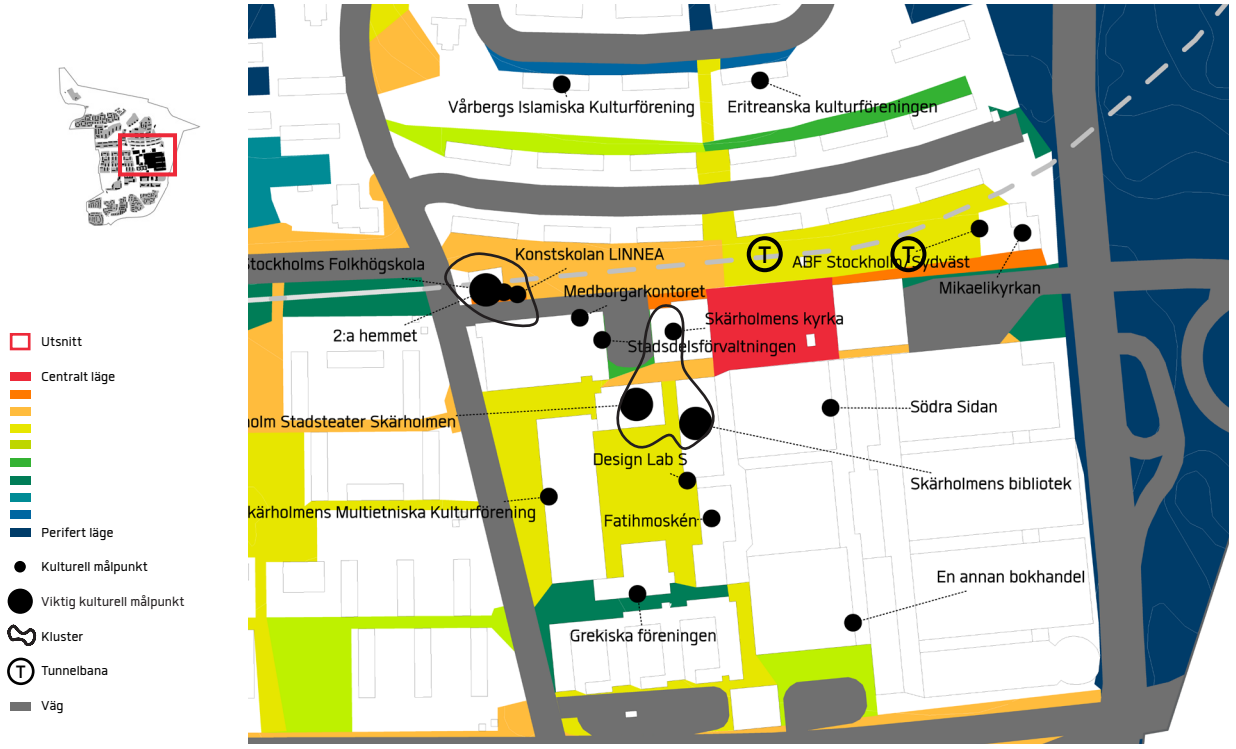
Kartan visar kulturaktiviteter och -verksamheter i Skärholmen. Värt att notera är att även vissa föreningar utan angiven plats är medräknade. Längs Ekholmsvägen finns ett par etniska föreningar av vikt för den lokala kulturen samt en Rikets sal och en parklek. Precis söder om Vårbergsvägen ligger Öster- och Västerholmsskolan med en konstgräsplan som fungerar som en viktig samlingsplats. Många av de resterande målpunkterna ligger i centrum.

Kulturkartan – Skärholmen 2014

SKÄRHOLMEN LÄGESANALYS

Skärholmstorget, mellan den västra tunnelbaneentrén och gallerian, är den mest centrala delen av Skärholmen. Dock finns där liten kulturell närvaro. I anslutning till Bredholmstorget finns dock flera kulturaktörer. Även vid korsningen mellan Bodholmsplan och Ekholmsvägen finns en liten ansamling av kulturaktiviteter. Det är alltså två separerade kulturkluster som inte ligger vid den mest centrala platsen i stadsdelen. För att synliggöra och aktivera kulturverksamheterna skulle det, om möjligt, vara positivt att samla flera kulturverksamheter runt Skärholmstorget.

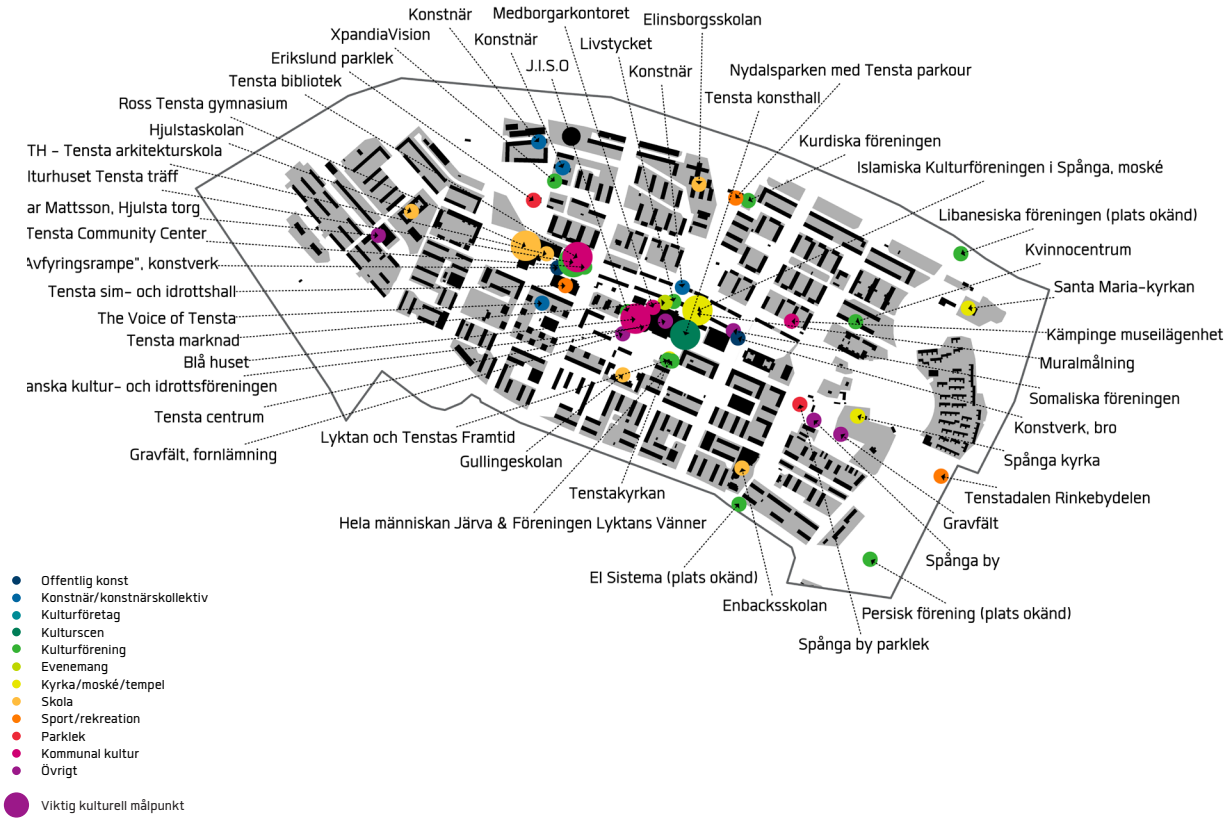

Lägesanalys – Skärholmen

TENSTA

TENSTA KULTURKARTA

Mycket av kulturen i Tensta ligger längs ett band i stadsdelens mitt i närheten av Tenstagången. Runt centrumbyggnaden finns det flera kulturverksamheter, precis som det finns vid Ross Tensta gymnasium. Vid stadsdelsgränsen mot Rinkeby ligger Tenstadalen som är en populär mötesplats på sommaren.

Kulturkartan – Tensta 2015

TENSTA LÄGESANALYS

Vid gymnasiet finns det flera kulturaktörer samlade. Viktigt att notera är att det är relativt få kulturaktiviteter som riktar sig mot det centrala torget, även om det här finns en viss klusterbildning. Både Blå huset och Tensta konsthall ligger i direkt närhet till centrum och torget men ända rumsligt separerade på var sin sida av centrumbyggnaden utan naturlig kontakt. Torget är den mest livliga delen av Tensta och det skulle vara bra om kulturen kunde ta en större plats här.

Idag är det på den norra sidan få aktiviteter som annonserar sig ut mot torget, i söder endast centrumbyggnaden. För att skapa förutsättningar för att kulturen ska synas mer, samt underlätta kultursamarbeten, är det mycket viktigt att kulturverksamheterna samlas runt torget i stället för att som idag ligga utspritt. Det skulle även skapa bättre förutsättningar för samverkan med det lokala näringslivet i gallerian. Som Project for Public Spaces (b) menar handlar framgångsrika offentliga platser om att skapa förutsättningar för ”the Power of 10”, att det ska finnas minst tio saker att göra på en plats eller anledningar till att vara där.

Lägesanalys – Tensta

KULTURAKTIVITETER
upplevelser & verksamheter
Kommunanställda inom kultur
Närhet till bibliotek
Biblioteksaktiviteter
Biblioteksbesökare
Kulturskolor
Kulturstöd
Ateljéstöd
Konstnärlig verksamhet
Parkteaterföreställningar
Evenemang
Kulturrelaterad handel
Media och designverksamhet
Restauranger
Blåklassade byggnader
KULTURPOTENTIAL
Kommunala kulturlokaler
Billiga lokaler
Evenemangsplatser
Lokalt befolkningsunderlag
Regionalt befolkningsunderlag
Rumslig integration
Entreprenörskap
Butiksutbud
Unga
KULTURFÖRUTSÄTTNINGAR
fysiska & sociala

I DETTA KAPITEL REDOVISAS KARTLÄGGNINGEN AV KULTURAKTIVITETER OCH KULTURFÖRUTSÄTTNINGAR I ALLA STADENS STADSDELAR, SAMT MER DETALJERAD STATISTIK ÖVER VÄXTPLATSERNA

23 INDIKATORER

1. KULTURAKTIVITETER

I kategorin kulturaktiviteter finns fjorton indikatorer som på ett översiktligt sätt beskriver hur aktivt kulturlivet, med dess upplevelsemöjligheter och verksamheter, är. Kartor och statistik visar de möjligheter som finns i stadsdelen bland annat genom närhetsanalyser samt samverkanspotential mellan kulturverksamheter i form av bland annat klusteranalyser för aktiviteter som kan antas vara marknadsdrivna.

Indikator	Mått
1.1 Kommunanställda inom kultur	Antal tjänster inom kulturskolan och bibliotek
1.2. Närhet till bibliotek	Avstånd till närmaste bibliotek
1.3. Biblioteksaktiviteter	Antal program såsom seminarier, författarbesök med mera som arrangeras på de olika biblioteken.
1.4. Biblioteksbesökare	Antal besökare
1.5 Kulturskoleelever	Antal kulturskoleelever
1.6 Kulturstöd	Antal kulturstödsansökningar
1.7 Ateljéstöd	Antal personer som beviljats ateljéstöd
1.8 Konstnärlig verksamhet	Antal företag inom kategorin konstnärlig verksamhet
1.9 Parkteaterföreställningar	Antal föreställningar av Parkteatern
1.10 Evenemang	Antal evenemang
1.11 Kulturrelaterad handel	Antal butiker med kulturrelaterad handel
1.12 Media och designverksamhet	Antal företag inom media och designverksamhet
1.13 Restauranger	Antal restauranger
1.14 Blåklassade byggnader	Antal blåklassade byggnader

1.1 KOMMUNANSTÄLLDA INOM KULTUR

FLEST KULTURANSTÄLLDA I BREDÄNG OCH FARSTA

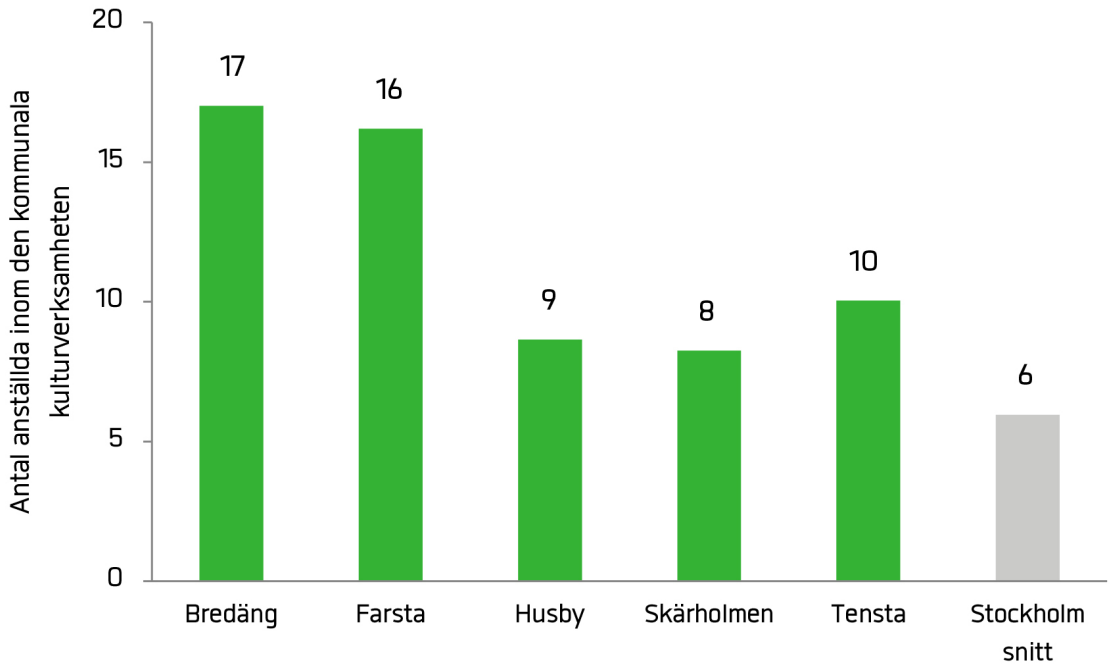
Bredäng och Farsta har flest anställda inom kulturskolan och stadens bibliotek, motsvarande cirka 17 och 16 heltidstjänster. Tensta, Husby och Skärholmen har klart färre anställda. Knappt 14 heltidstjänster i Bredäng är även verksamma för Skärholmens ungdomar men jobbar huvudsakligen i Bredäng.

VAD VI HAR MÄTT

Alla tjänster inom kulturskolan och bibliotek summeras. Måttet visar vilken kompetens och närvaro det finns i växtplatserna från den kommunala kulturverksamheten.

Mått: Antal anställda inom kulturskolan och biblioteken

Underlag: Kulturförvaltningen (2014)

Antal antällda inom kulturskolan och biblioteken – växtplatser

1.2 NÄRHET TILL BIBLIOTEK

GOD TILLGÅNG TILL BIBLIOTEK I VÄXTPLATSERNA

Totalt finns det 40 bibliotek i staden. Minst medelavstånd till bibliotek finns i Husby, 309 meter. Resterande växtplatser har längre, mellan 390–540 meter, men de får alla anses ha god tillgång till bibliotek.

VAD VI HAR MÄTT

Fågelavstånd till närmaste bibliotek från bostadskvarterens mittpunkt.

Mått: Genomsnittligt minsta avstånd till bibliotek

Underlag: Kulturförvaltningen (2014)

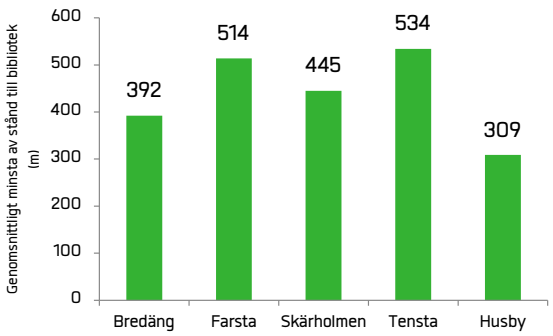
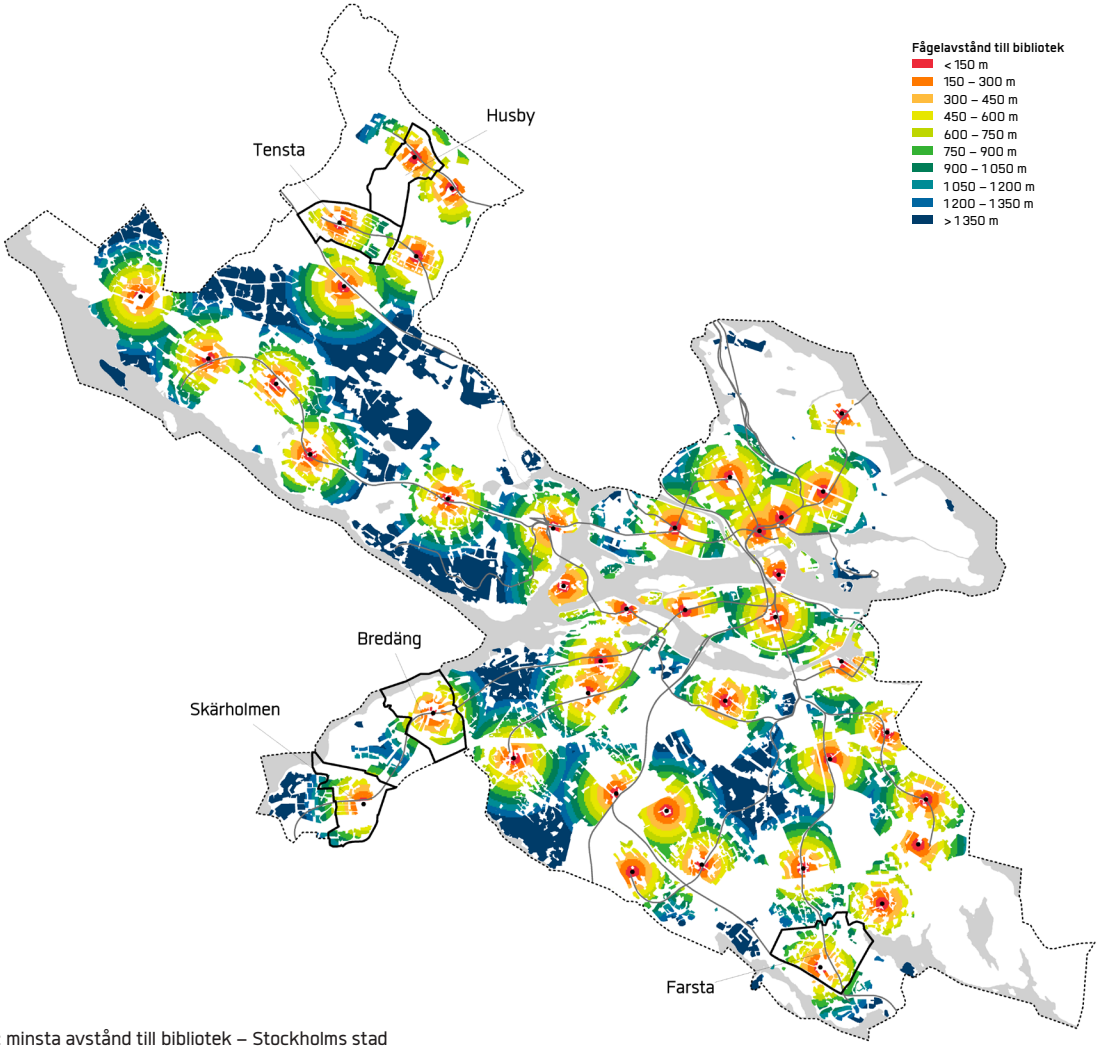

Diagram: genomsnittligt minsta avstånd till bibliotek – växtplatser

Karta: minsta avstånd till bibliotek – Stockholms stad

1.3 BIBLIOTEKSAKTIVITETER

FLEST AKTIVITETER PÅ SKÄRHOLMENS BIBLIOTEK I JÄMFÖRELSE MED DE ANDRA VÄXTPLATSERNA

Totalt genomfördes cirka 6 500 aktiviteter under 2014. När det gäller biblioteksaktiviteter är det Skärholmens bibliotek som får högst resultat med knappt 500 aktiviteter. Farsta och Husby har båda knappt cirka 340 biblioteksaktiviteter. Biblioteket i Bredäng har cirka 230 aktiviteter och Tensta cirka 170.

VAD VI HAR MÄTT

Statistiken över bibliotekens programverksamheter visar antal program såsom seminarier, författarbesök m.m. som arrangeras på de olika biblioteken.

Mått: Antal programverksamheter

Underlag: Kulturförvaltningen (2014)

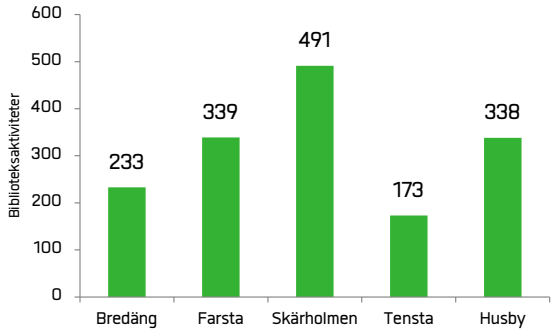
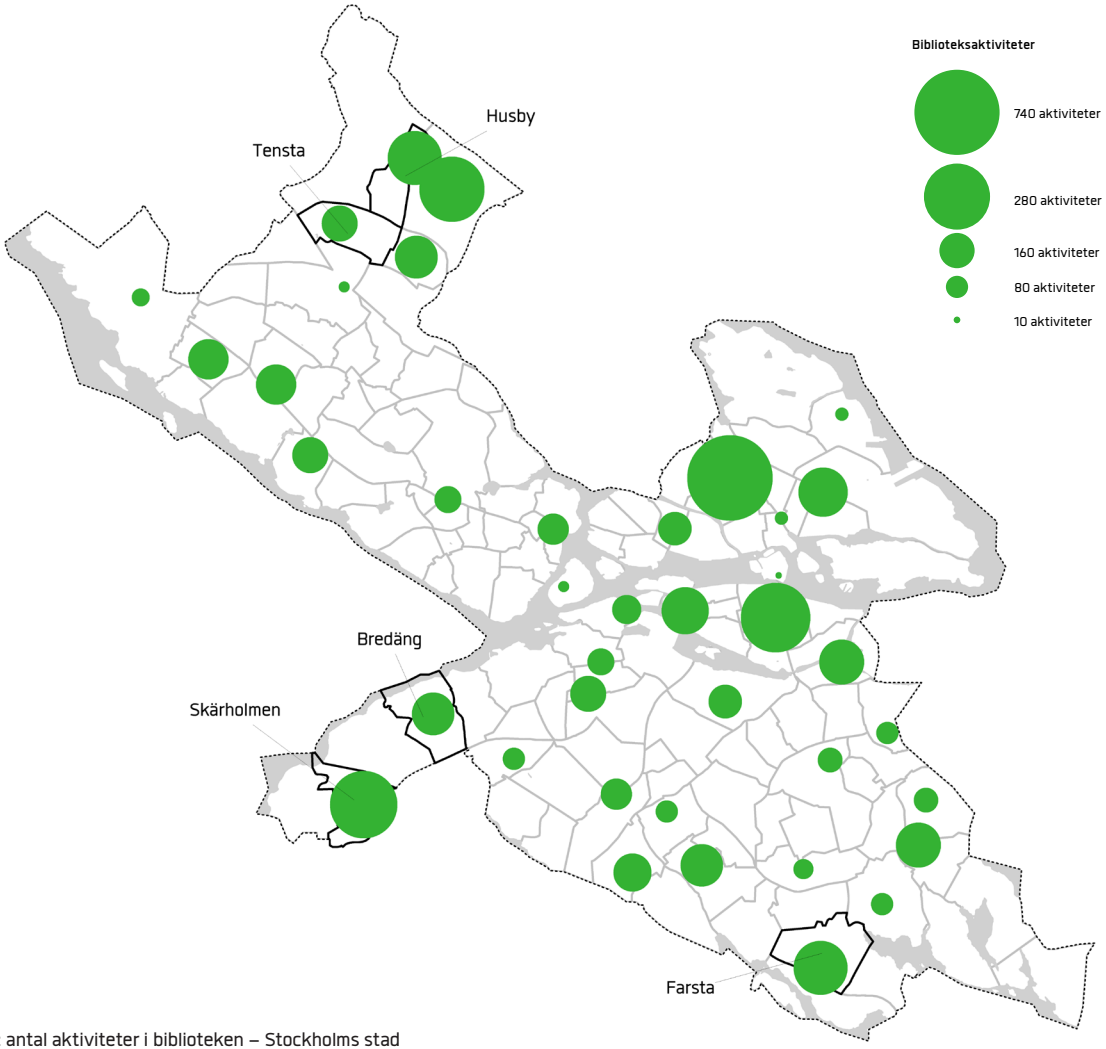

Diagram: antal aktiviteter i biblioteken – växtplatser

Karta: antal aktiviteter i biblioteken – Stockholms stad

1.4 BIBLIOTEKSBESÖKARE

FARSTA HAR FLEST BESÖKARE

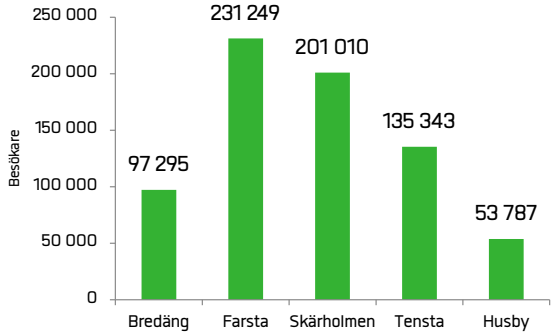
Totalt gjordes det cirka 6 400 000 besök till biblioteken 2014. Det finns stora skillnader mellan hur många som besöker biblioteken. Farsta bibliotek och Skärholmen har klart flest besökare av växtplatserna. Tensta har fler besökare än Bredäng och antalet människor som besöker biblioteket i Husby är klart lägst av växtplatserna. Biblioteken i Kulturhuset samt Stadsbiblioteket är de mest välbesökta biblioteken i Stockholm.

VAD VI HAR MÄTT

Måttet baseras på antalet besökare till biblioteken. Alla växtplatserna har ett bibliotek och det är en mycket viktig institution för kulturen i växtplatserna. Antalet besökare är en bra mätare på hur mycket biblioteken används av invånarna.

Mått: Antal besökare

Underlag: Kulturförvaltningen (2014)

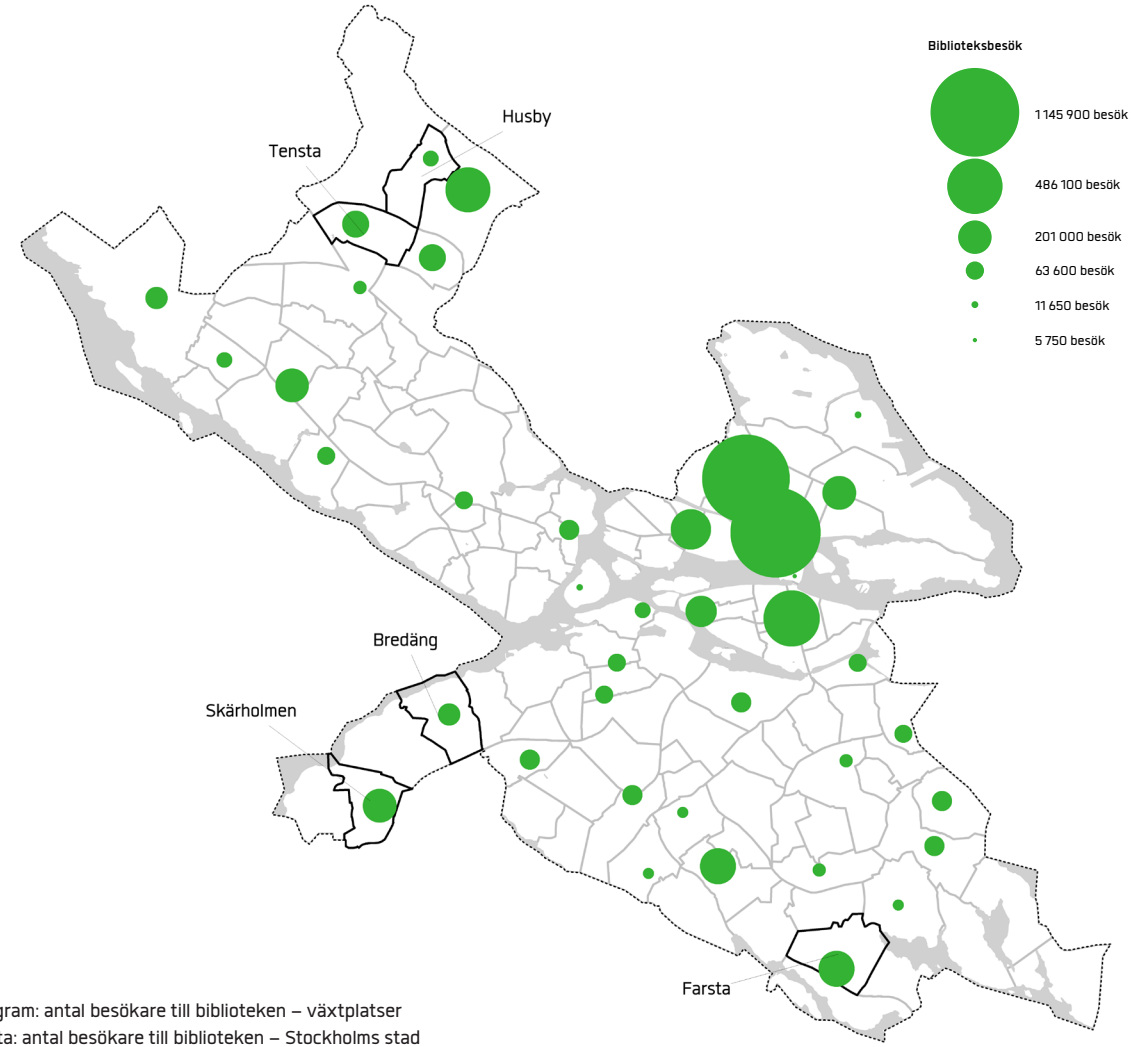

Diagram: antal besökare till biblioteken – växtplatser
Karta: antal besökare till biblioteken – Stockholms stad

1.5 KULTURSKOLOR

MÅNGA KULTURSKOLEELEVER I BREDÄNG

I kulturskolan fanns det sammanlagt knappt 13 900 elever under höstterminen 2014. Kulturskolan i Bredäng är stor med cirka 790 elever. I Farsta handlar det om knappt 350 elever och i Husby om cirka 270 elever. I Tensta och Skärholmen handlar det om drygt 40 respektive 30 elever.

VAD VI HAR MÄTT

Måttet beskriver antalet kulturskoleelever som är inskrivna i en kulturskolelokal som ligger i en stadsdel.

Mått: Antal kulturskoleelever per skola

Underlag: Kulturförvaltningen (2014)

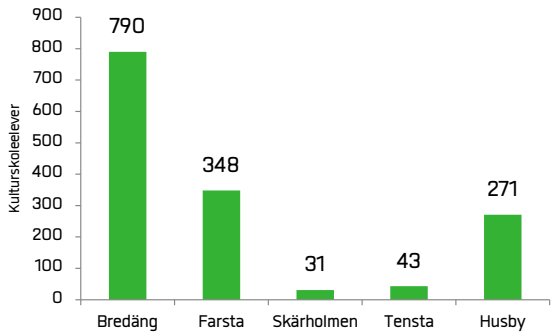
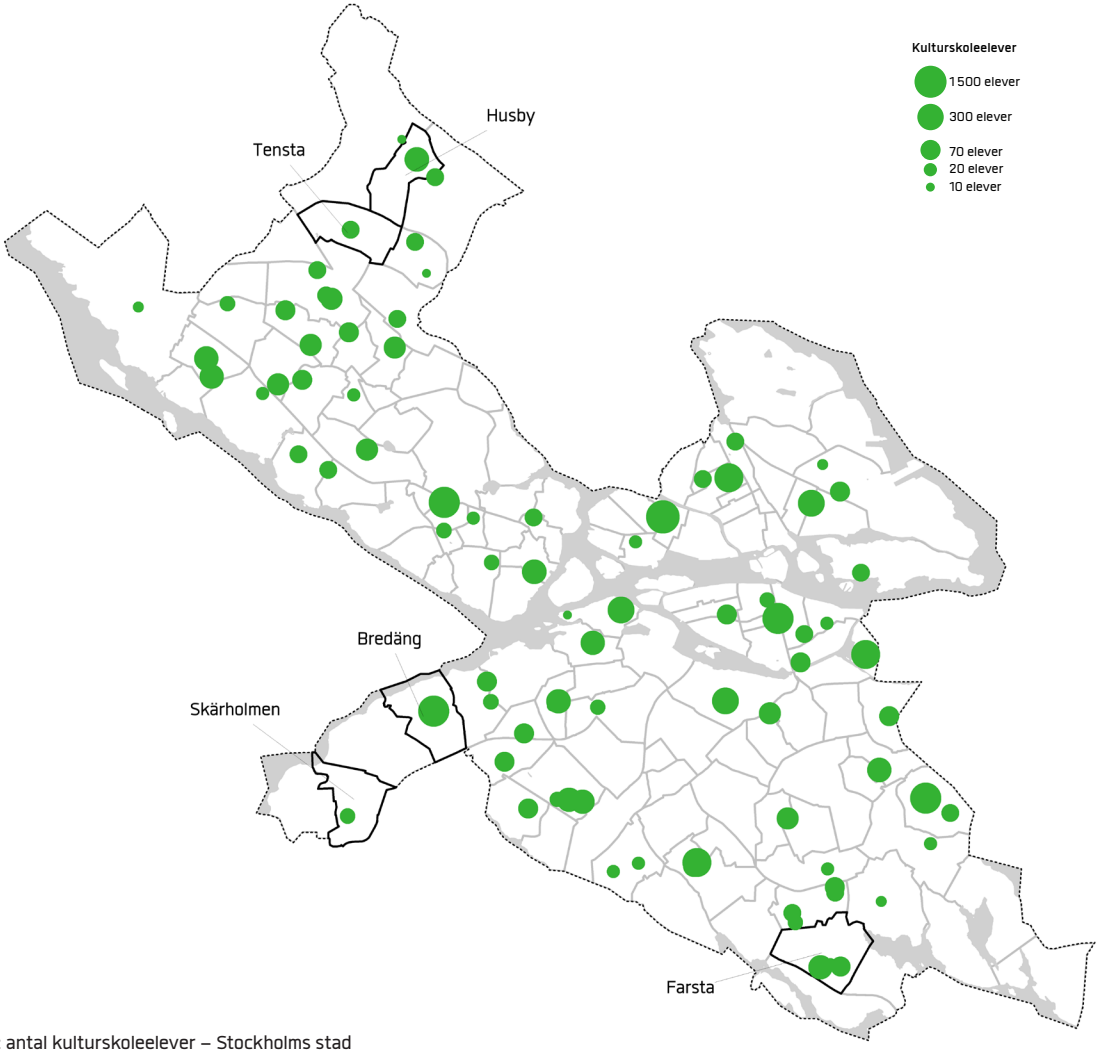

Diagram: antal kulturskoleelever – växtplatser

Karta: antal kulturskoleelever – Stockholms stad

1.6 KULTURSTÖD

FÖR VÄXTPLATSERNA ÄR FLEST KULTURAKTÖRER SOM SÖKER KULTURSTÖD BOSATTA PÅ JÄRVAFÄLTET

Totalt inkom det år 2014 knappt 600 kulturstödsansökningar. Flest ansökningar är det i Tensta med 18 stycken. I Husby är det 8 ansökningar, i Farsta 6 ansökningar, i Bredäng 5 och i Skärholmen 3.

VAD VI HAR MÄTT

Indikatorn visar antalet kulturstödsansökningar.

Mått: Antal kulturstödsansökningar

Underlag: Kulturförvaltningen (2014)

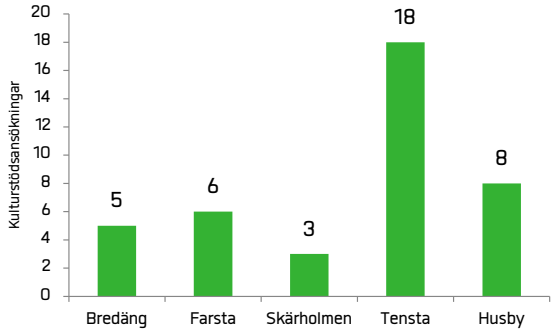
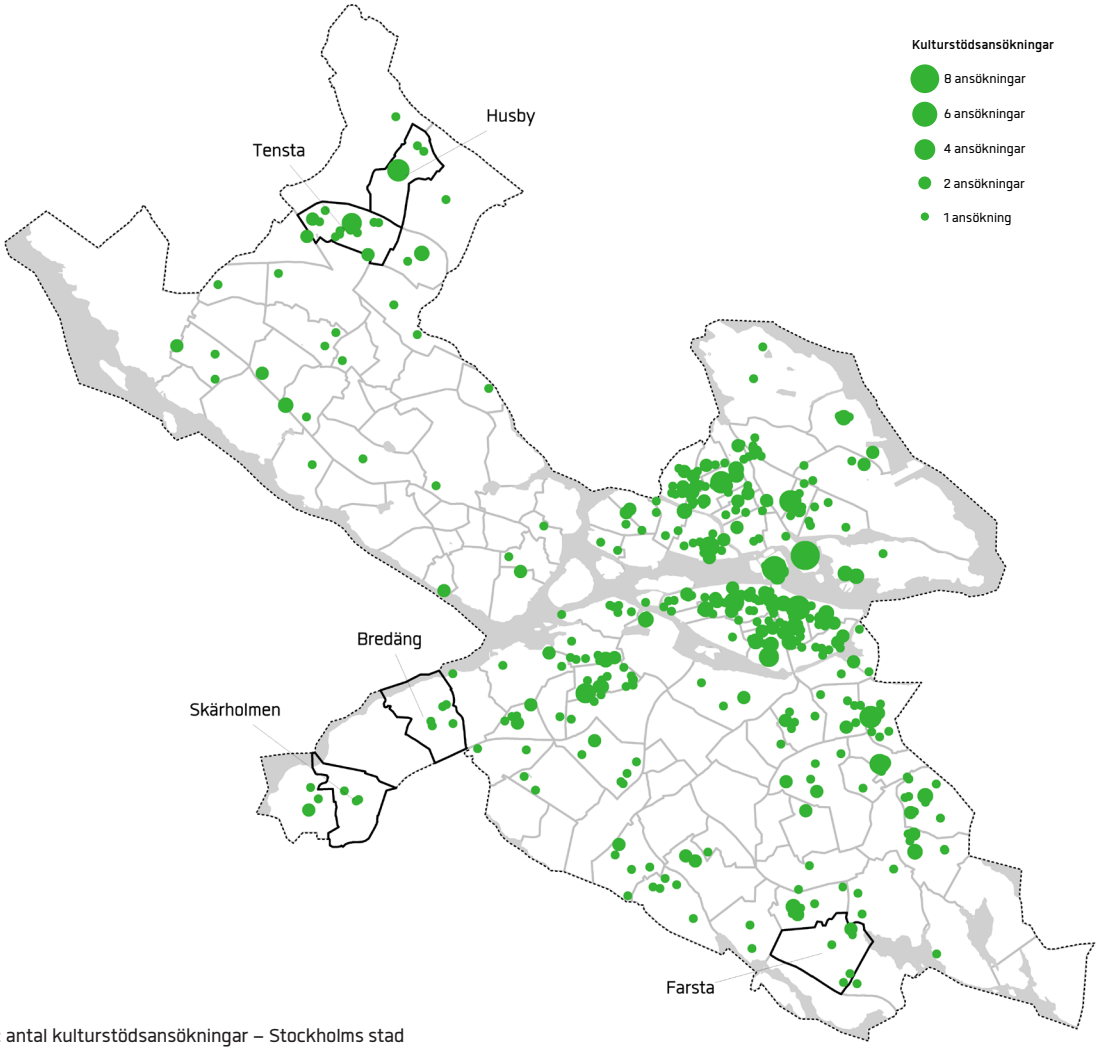

Diagram: antal kulturstödsansökningar – växtplatser

Karta: antal kulturstödsansökningar – Stockholms stad

1.7 ATELJÉSTÖD

AV VÄXTPLATSERNA HITTAR VI FLEST KONSTNÄRER MED ATELJÉSTÖD BOSATTA I BREDÄNG OCH FARSTA

Antalet beviljade ateljéstöd är knappt 600 stycken. I växtplatserna är det få beviljade ateljéstöd, i Bredäng handlar det om 6 stycken, i Farsta 5 stycken och i Tensta och Husby 1. I Skärholmen är siffran 0.

VAD VI HAR MÄTT

Indikatorn visar antalet mantalsskrivna personer som beviljats ateljéstöd.

Mått: Antal beviljade ateljéstöd

Underlag: Kulturförvaltningen (2014)

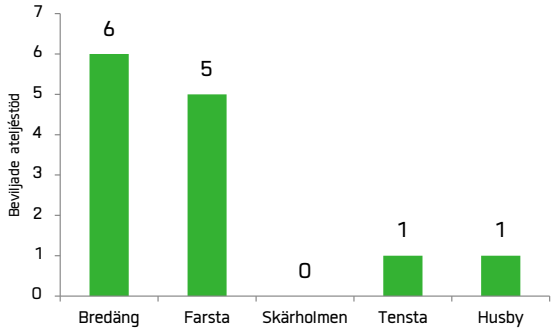
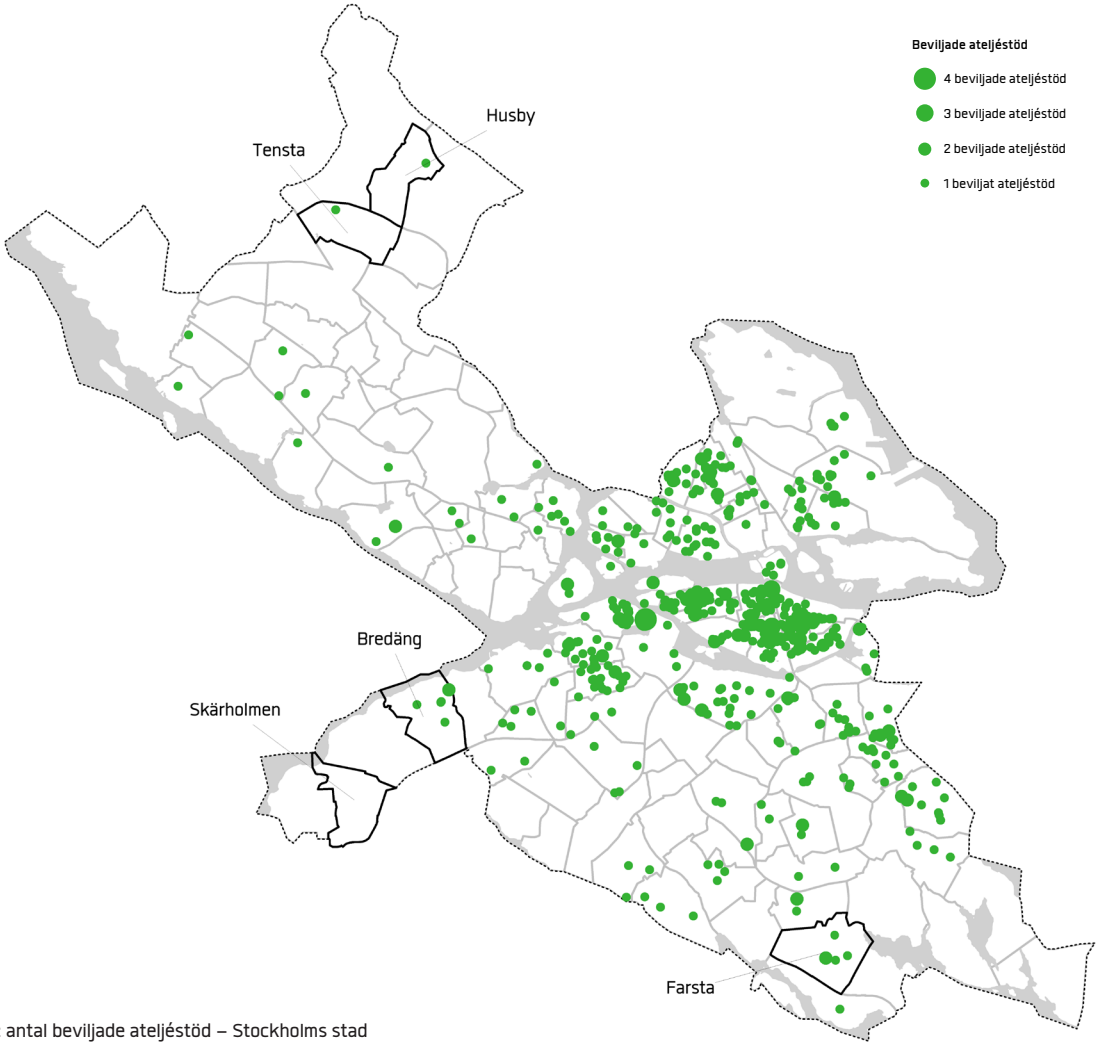

Diagram: antal beviljade ateljéstöd – växtplatser

Karta: antal beviljade ateljéstöd – Stockholms stad

1.8 KONSTNÄRLIG VERKSAMHET

FARSTA HAR FLEST FÖRETAG MED KONSTNÄRLIG VERKSAMHET

Totalt finns det cirka 7 400 företag med konstnärlig verksamhet i Stockholm. Farsta har flest företag med konstnärlig verksamhet, 30 stycken. Bredäng har 24 företag med konstnärlig inriktning och Tensta 17 stycken. I Husby finns 6 stycken och i Skärholmen endast 3 stycken. Stockholmssnittet ligger långt över på drygt 55 företag med konstnärlig verksamhet per stadsdel.

VAD VI HAR MÄTT

Antal företag inom kategorin konstnärlig verksamhet (såsom bland annat konstnärer, teatrar, konserthus och dansskolor).

Mått: Antal företag med konstnärlig verksamhet

Underlag: Arbetsställeregistret (2006), kategorier: Film- och videoproduktion; Konstnärlig, litterär och artistisk verksamhet (även fristående artister); Drift av teatrar och konserthus o.d. (även hantering av kulisser, scenljus och ljudutrustning); Annan nöjesverksamhet (dansskolor, cirkus, dockteater m.m.)

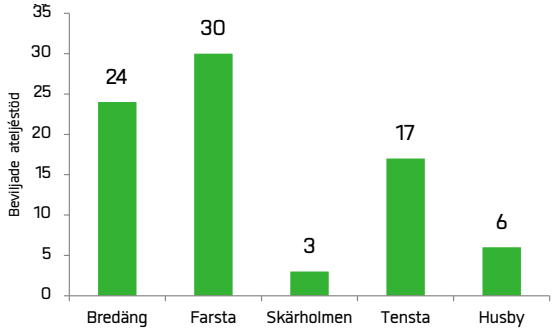
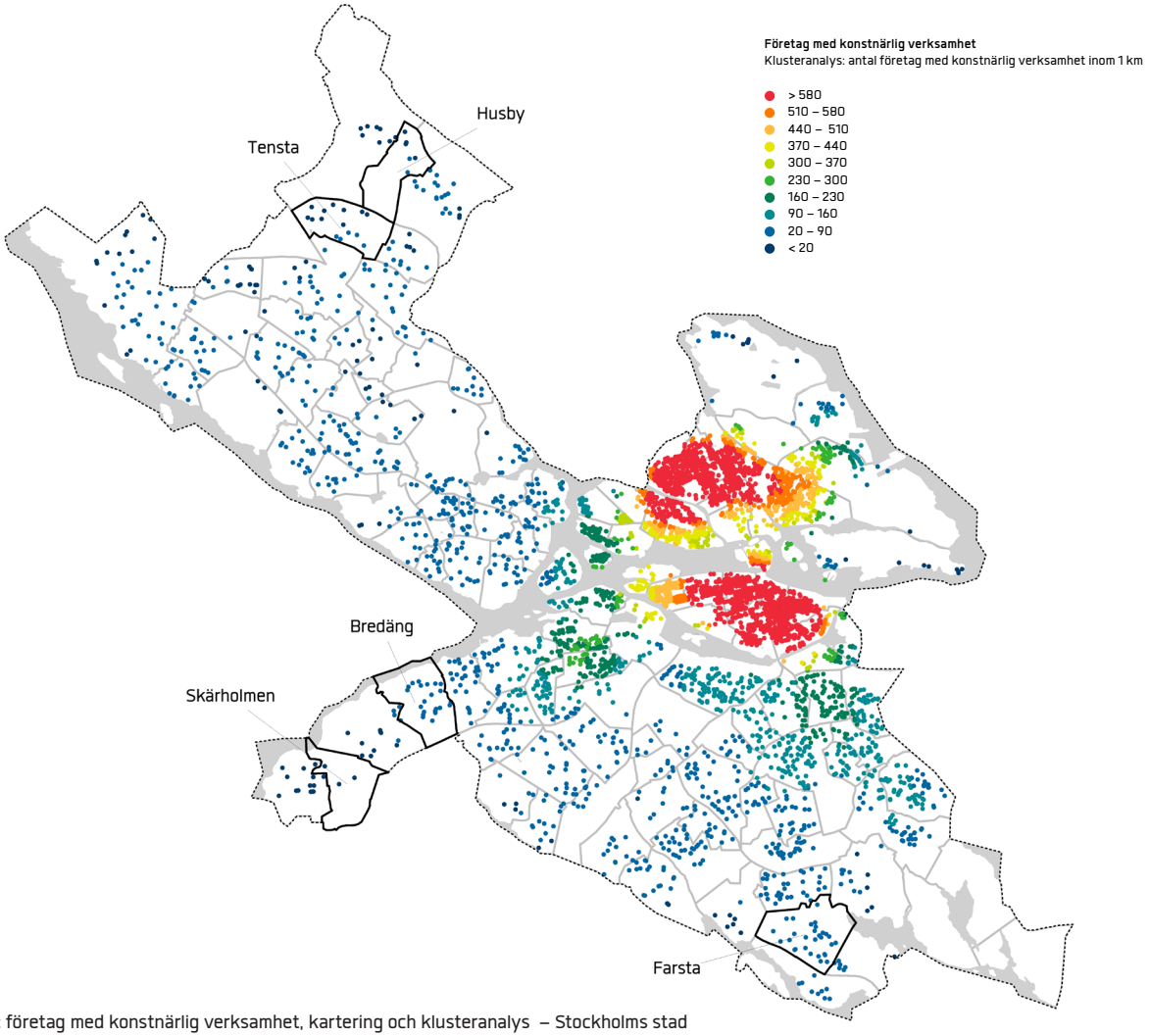

Diagram: antal företag med konstnärlig verksamhet – växtplatser

Karta: företag med konstnärlig verksamhet, kartering och klusteranalys – Stockholms stad

1.9 PARKTEATERFÖRESTÄLLNINGAR

FLEST PARKTEATERFÖRESTÄLLNINGAR I HUSBY

Totalt genomfördes det cirka 140 parkteaterföreställningar. I Husby var det 10 föreställningar. I Bredäng var det 7 föreställningar, i Tensta 3 stycken, i Skärholmen 2 stycken och i Farsta 1.

VAD VI HAR MÄTT

Måttet visar antalet föreställningar som Parkteatern gav 2014.

Mått: Parkteatern antal föreställningar 2014

Underlag: www.stadsteatern.stockholm.se (dec 2014)

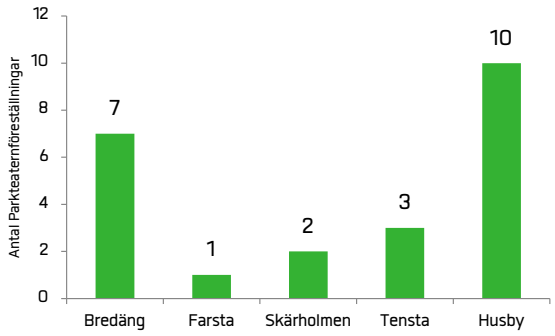
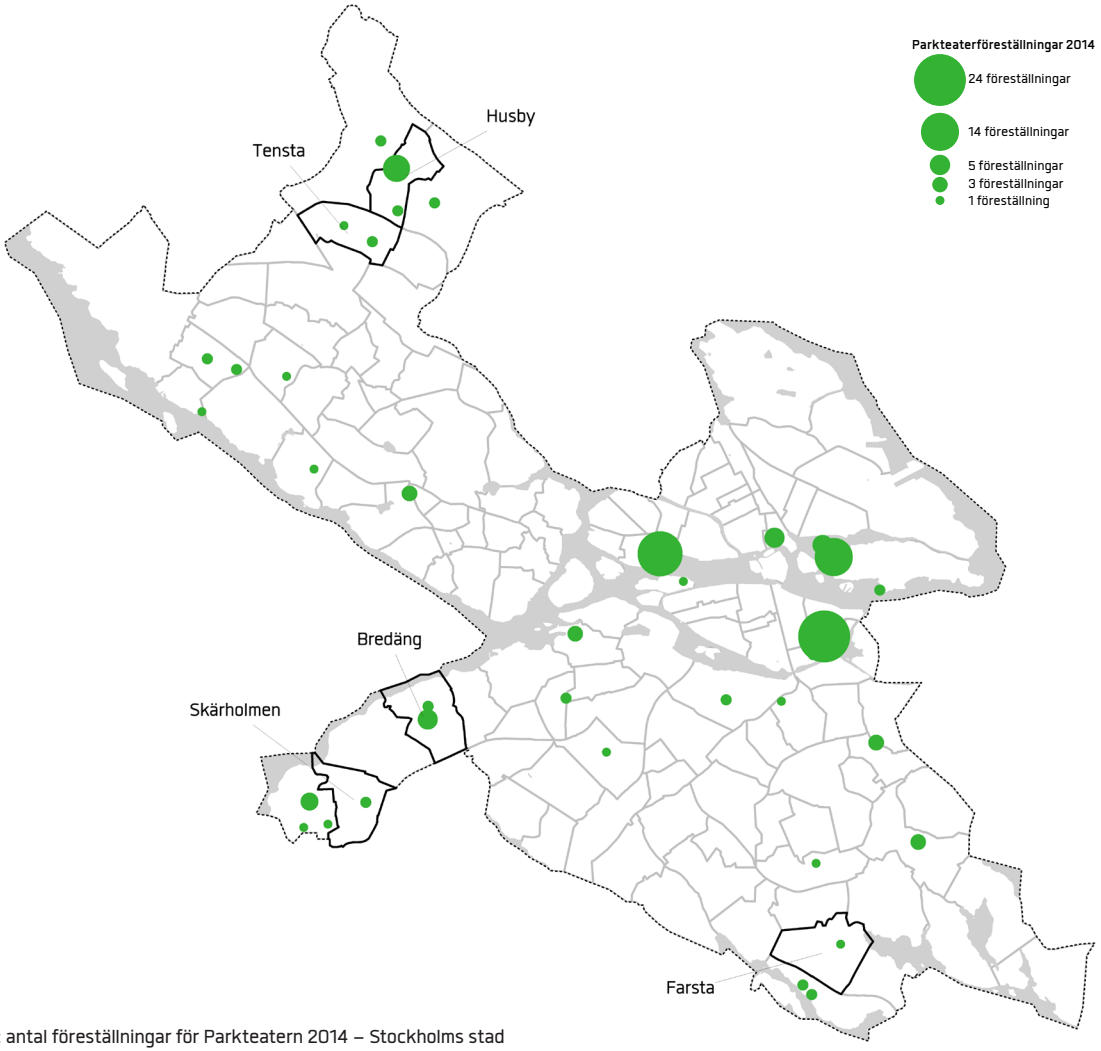

Diagram: antal föreställningar för Parkteatern 2014 – växtplatser

Karta: antal föreställningar för Parkteatern 2014 – Stockholms stad

1.10 EVENEMANG

MÅNGA EVENEMANG I HUSBY OCH TENSTA

2014 fanns det cirka 850 evenemang med tillstånd från trafikkontoret. I Husby, Tensta och Farsta hölls flest evenemang i stadens offentliga rum: 21, 19 och 17 stycken. I Skärholmen var motsvarande siffra 10 stycken. Endast 7 offentliga evenemang hölls i Bredäng.

VAD VI HAR MÄTT

För att få hålla ett evenemang på offentlig plats behövs tillstånd från trafikkontoret. Det kan vara kulturella eller andra typer av evenemang.

Mått: Antal evenemang med tillstånd från trafikkontoret

Underlag: Trafikkontoret (2014)

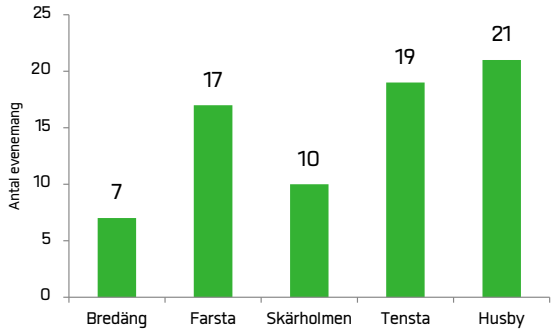
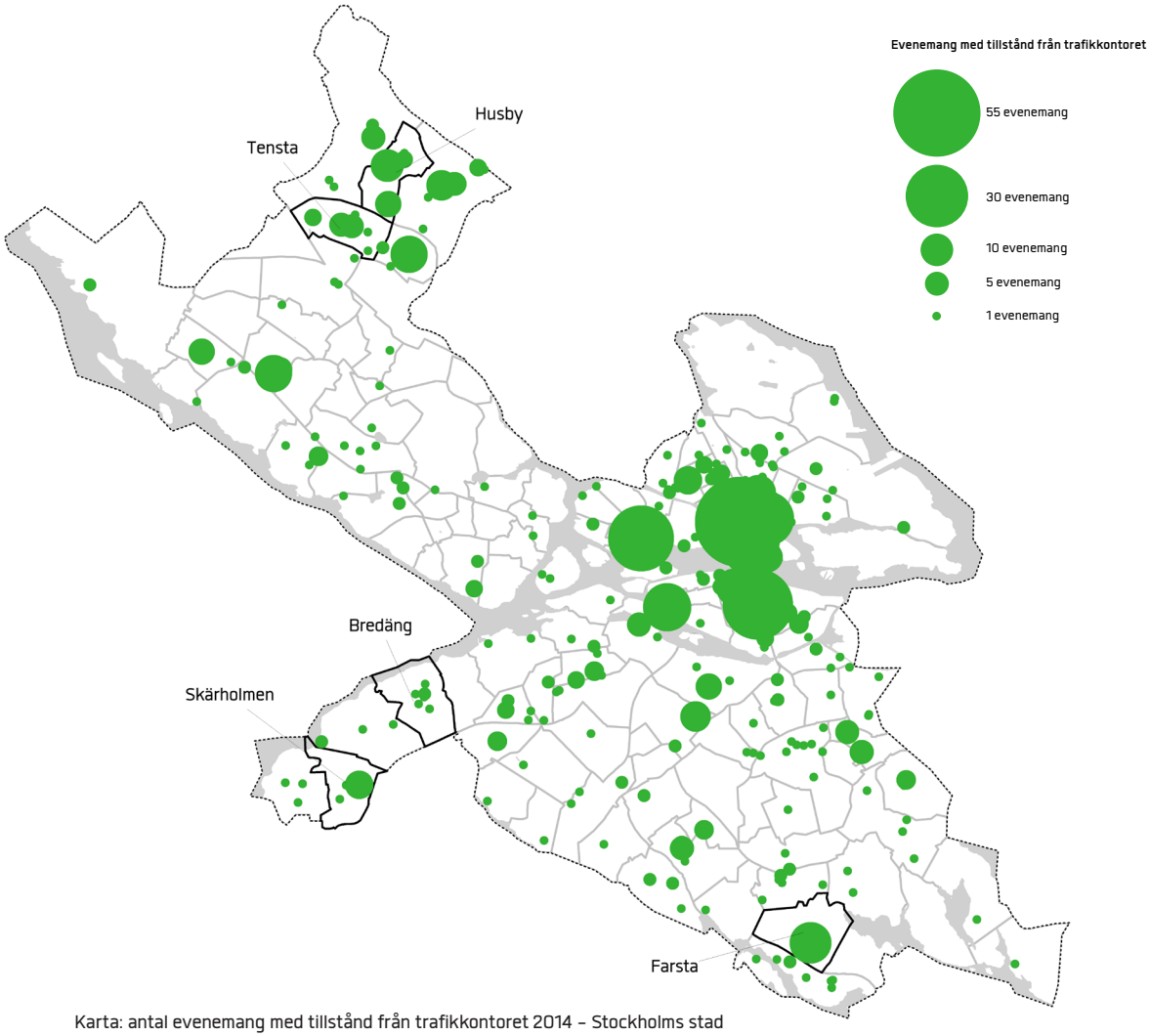

Diagram: antal evenemang med tillstånd från trafikkontoret 2014

Karta: antal evenemang med tillstånd från trafikkontoret 2014 – Stockholms stad

1.11 KULTURRELATERAD HANDEL

SKÄRHOLMEN HAR MEST KULTUR-RELATERAD HANDEL

Sammanlagt finns det ungefär 900 verksamheter med kulturrelaterad handel i Stockholm. I Skärholmen finns det flest butiker med kulturrelaterad handel av växtplatserna, 15 stycken. Bredäng och Husby har endast ett fåtal sådana butiker.

VAD VI HAR MÄTT

I indikatorn behandlas förutom affärer där man exempelvis kan köpa kultur och även butiker för hyrfilm. Att kunna köpa och hyra kulturprodukter kan vara viktigt för invånarnas möjligheter att ta del av kultur.

Mått: Antal butiker med kulturrelaterad handel

Underlag: Arbetsställeregistret (2006), kategorier: Antikvariat och antikvitetsaffär; bok- och pappershandel; fotoaffär; garn-, tyg- och sybehörsaffär; konsthandel och galleri; musikaffär; skiv- och videobutik; tidningshandel och videofilmuthyrare.

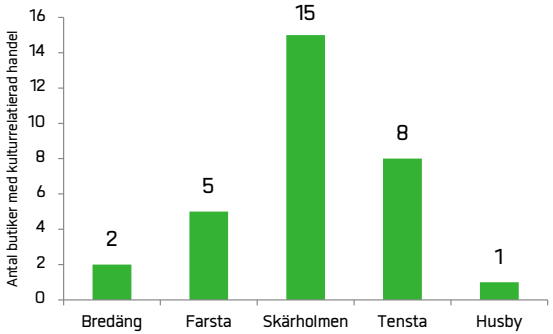
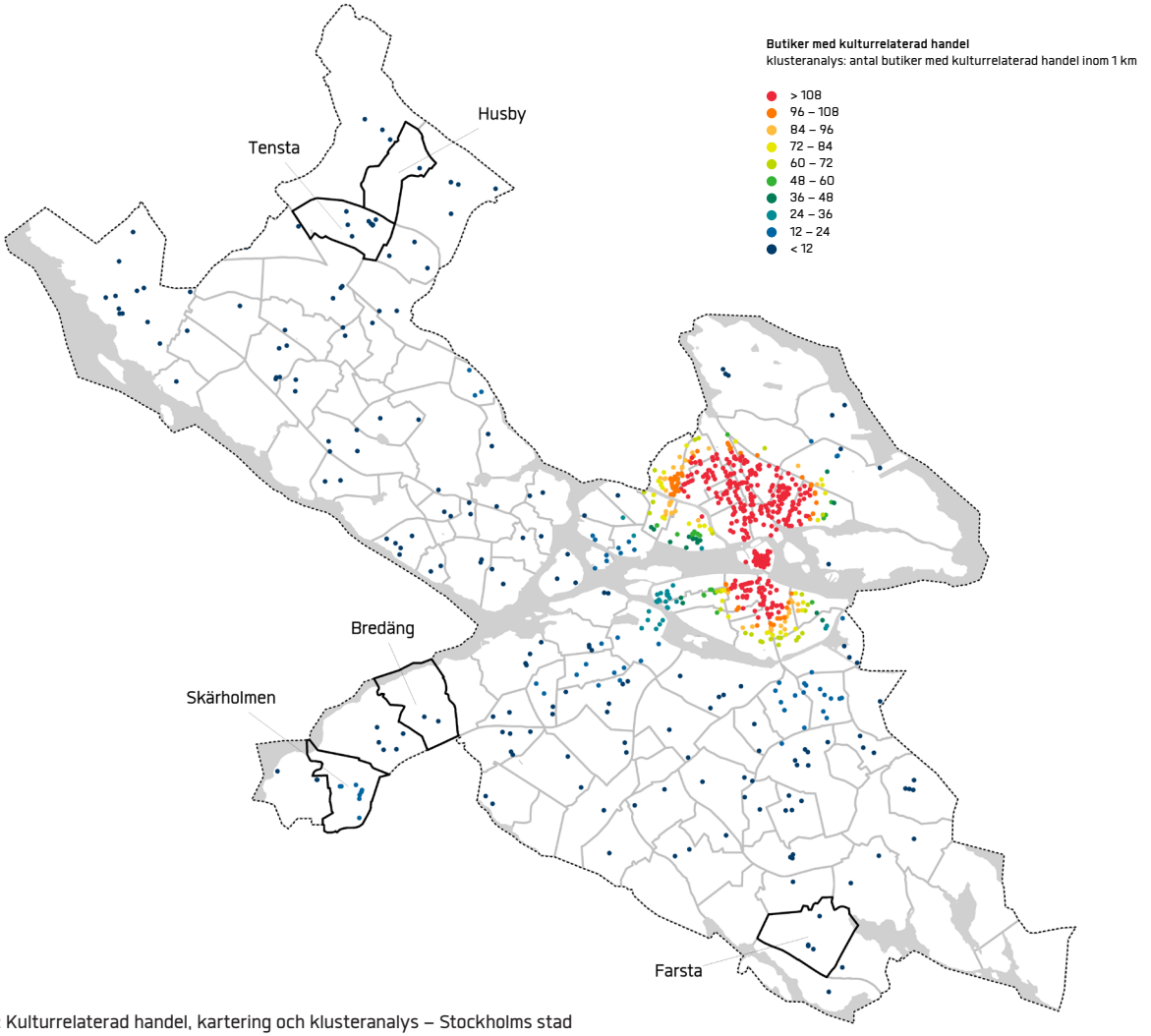

Diagram: Kulturrelaterad handel – växtplatser

Karta: Kulturrelaterad handel, kartering och klusteranalys – Stockholms stad

1.12 MEDIA OCH DESIGNVERKSAMHET

KLART FLEST FÖRETAG INOM MEDIA OCH DESIGN FINNS I FARSTA

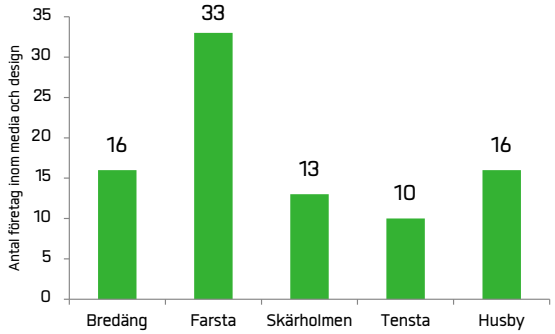
Totalt finns det cirka 10 400 företag inom media och design. Farsta har dubbelt så många företag inom media och design som Bredäng och Husby, 33 i jämförelse med 16 för de två sistnämnda. I Skärholmen finns 13 sådana företag och i Tenta 10 stycken. Snittet i alla stadsdelar är mycket högre, knappt 79 företag inom media och design.

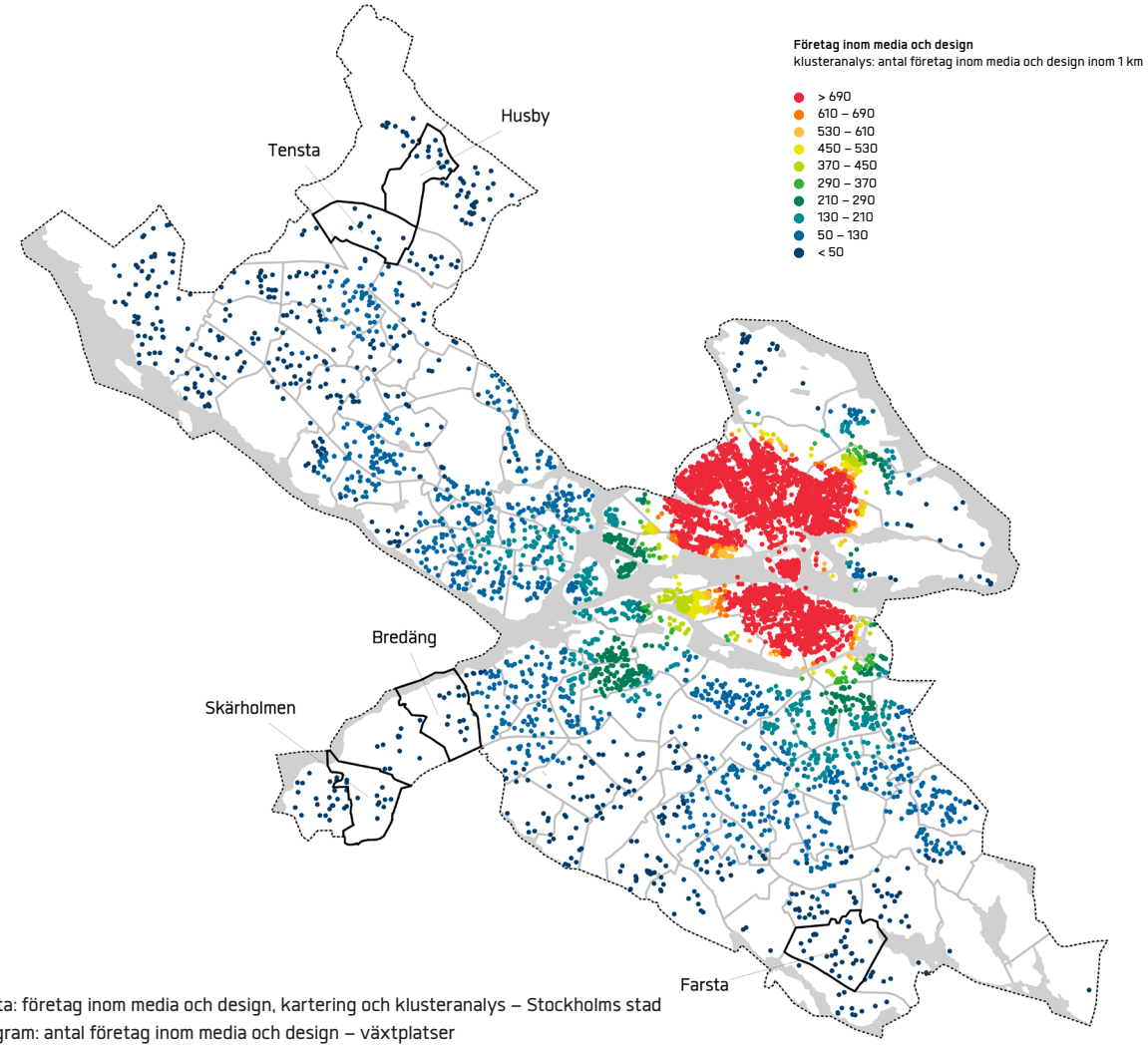
VAD VI HAR MÄTT

Antalet företag inom media och design.

Mått: Antal företag inom media och design

Underlag: Arbetsställeregistret (2006), kategorier: butikshandel med konst, galleriverksamhet; film- och videodistribution ;filmvisning; radio- och TV-programverksamhet; folkbiblioteksverksamhet; forsknings- och specialbiblioteksverksamhet; arkivverksamhet; museiverksamhet och kulturminnesvård; arkitektverksamhet; reklambyråverksamhet; övrig marknadsföringsverksamhet; porträttfotoverksamhet; reklamfotoverksamhet; press- och övrig fotografverksamhet; fotolaboratorieverksamhet; grafisk formgivning och service; annan formgivning; bokutgivning; dagstidningsutgivning; utgivning av tidskrifter; utgivning av ljudinspelningar; annan förlagsverksamhet.

Karta: företag inom media och design, kartering och klusteranalys – Stockholms stad
Diagram: antal företag inom media och design – växtplatser

1.13 RESTAURANGER

FLEST RESTAURANGER I INNERSTADEN OCH I KISTA

Totalt finns det knappt 1 700 restauranger. Kartbilden visar att flest restauranger finns i innerstaden och i Kista. I Husby finns lägst antal restauranger medan övriga växtplatser ligger nära snittet i Stockholms stad. Det ska dock påpekas att Husby har nära till det stora utbudet i Kista.

VAD VI HAR MÄTT

Måttet avser antalet restauranger.

Mått: Antal restauranger

Underlag: Arbetsställeregistret (2006), kategorier: restaurangverksamhet (även kafé, konditori, korvkiosk, gatukök, restaurangvagnar på tåg m.m.) och barverksamhet.

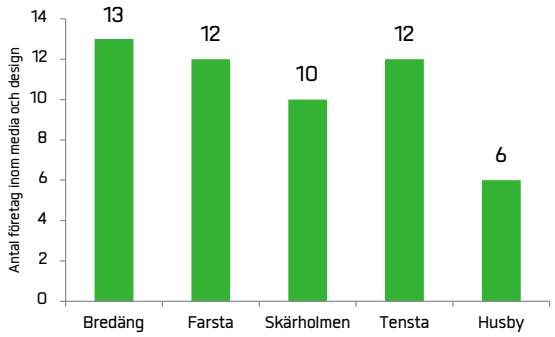
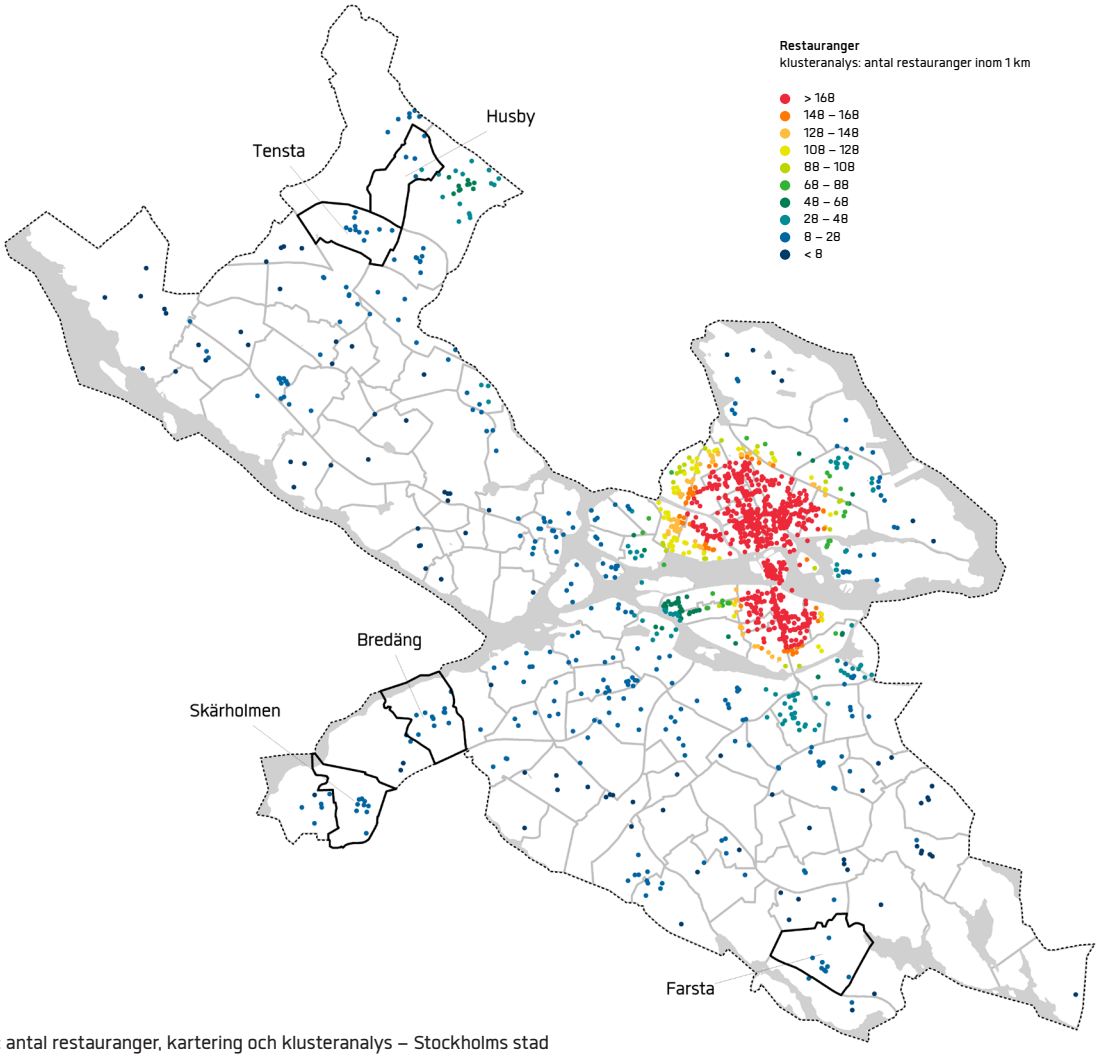

Diagram: antal restauranger – växtplatser

Karta: antal restauranger, kartering och klusteranalys – Stockholms stad

1.14 BLÅKLASSADE BYGGNADER

I YTTERSTADEN HITTAR VI FÅ BLÅKLASSADE BYGGNADER

Det finns drygt 2 300 blåklassade byggnader. I Bredäng och Tensta finns 4 blåklassade byggnader, i Husby och Skärholmen vardera 1 och i Farsta ingen. Blåklassade byggnader bör ses som en resurs för den lokala kulturen som kan förvaltas och utvecklas.

VAD VI HAR MÄTT

Blåklassade byggnader är av den högsta klassen och omfattar synnerligen kulturhistoriskt värdefull bebyggelse som motsvarar fordringarna för byggnadsminnen i kulturminneslagen.

Mått: Antal blåklassade byggnader

Underlag: Stockholms stadsmuseum

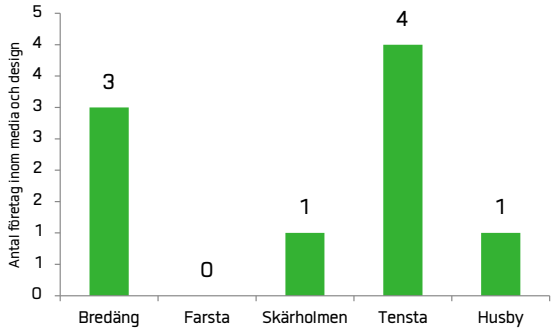
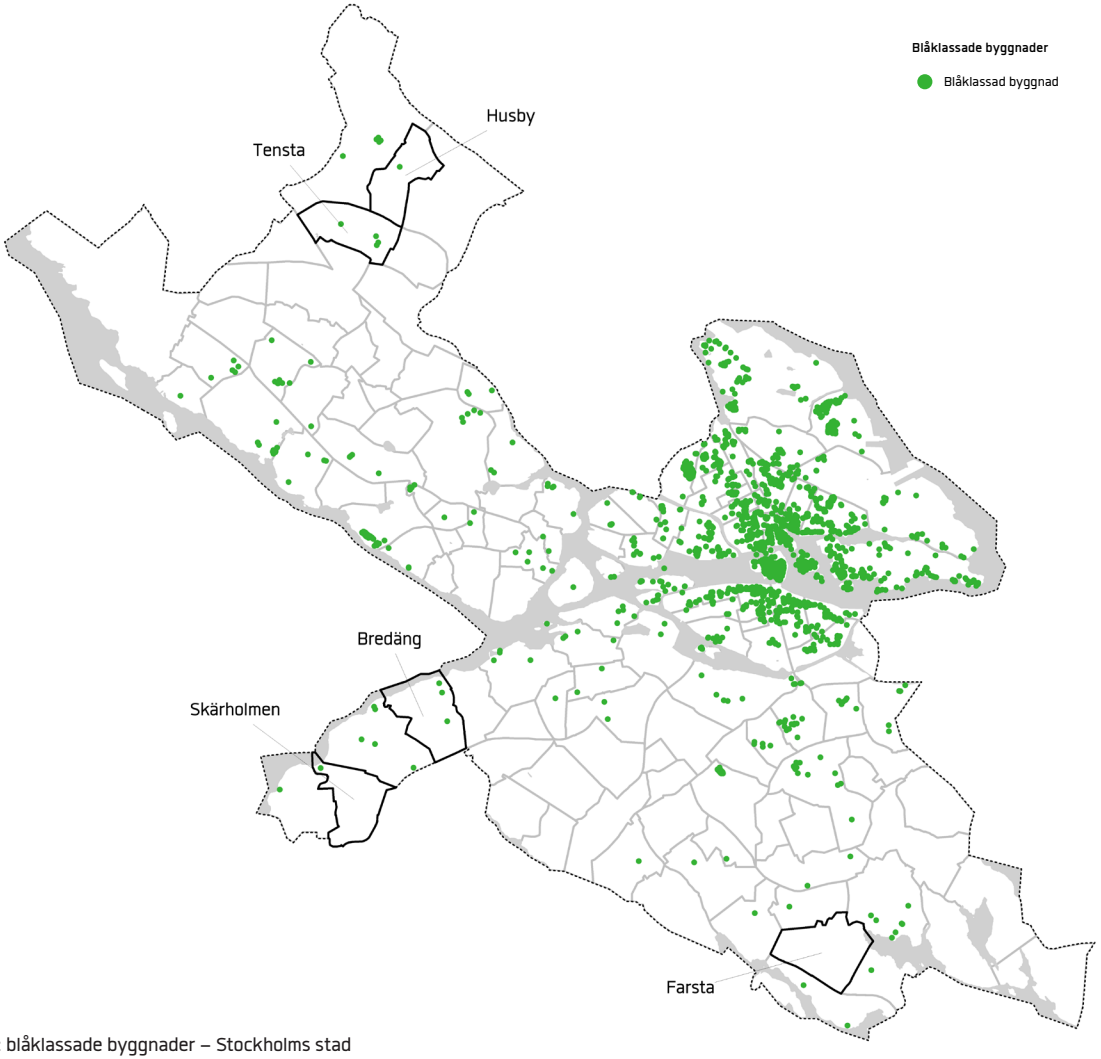

Diagram: antal blåklassade byggnader – Växtplatser

Karta: blåklassade byggnader – Stockholms stad

2. KULTURFÖRUTSÄTTNINGAR

I kategorin kulturförutsättningar finns de faktorer som kan påverka vilka kulturaktiviteter som finns i en stadsdel. Indikatorerna fångar alltså vissa utvalda grundförutsättningar som finns för det lokala kulturlivet. De nio indikatorerna för kulturförutsättningarna och hur de mäts visas i tabellen till höger.

Indikator	Mått
2.1 Kommunala kulturlokaler	Kvadratmeter lokalyta för kommunala kulturverksamheter
2.2 Billiga lokaler	Förutsättningar för många billiga lokaler
2.3 Evenemangsplatser	Antal offentliga evenemangsplatser
2.4 Lokalt befolkningsunderlag	Befolkning (boende och arbetande) inom 1 km från centrum
2.5 Regionalt befolkningsunderlag	Befolkning (boende och arbetande) inom 30 min med kollektivtrafik
2.6 Rumslig integration	Rumslig integration, maxvärde inom stadsdel, R12
2.7 Unga	Andel under 20 år
2.8 Entreprenörskap	Antal egenföretagare
2.9 Butiksutbud	Antal dagligvaru- och sällanköpbutiker

Indikatorer i kategorin kulturförutsättningar

2.1 KOMMUNALA KULTURLOKALER

STÖRST YTA FÖR KULTURLOKALER I TENSTA

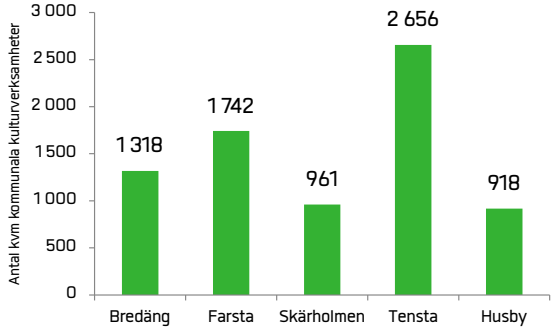
Sammanlagt finns det cirka 86 000 kvadratmeter fördelat på 80 lokaler. I alla växtplatser finns ett bibliotek och i alla utom Skärholmen finns kulturskolan. Stadsmuseet Kämpingebacken i Tensta är inte medräknad. Tensta har störst lokalyta. Farsta har näst störst yta, och Bredäng kommer på tredje plats. Lokalyta per tusen invånare är dock relativt jämn i växtplatserna. I alla växtplatser finns ett bibliotek och i alla utom Skärholmen har kulturskolan egna lokaler. Stadsmuseets magasinslokaler i Frihamnen och Liljevalchs konsthall på Djurgården visar ett förhöjt värde i de stadsdelarna. Växtplatserna har större lokalytor i jämförelse med Stockholms snitt.

VAD VI HAR MÄTT

Indikatorn visar storleken på lokalytan för de kommunala kulturinstitutioner som finns i växtplatserna. Detta ger indikation på kulturverksamheternas storlek.

Mått: Kvadratmeter lokalyta för kommunala kulturverksamheter

Underlag: Kulturförvaltningen (2014)

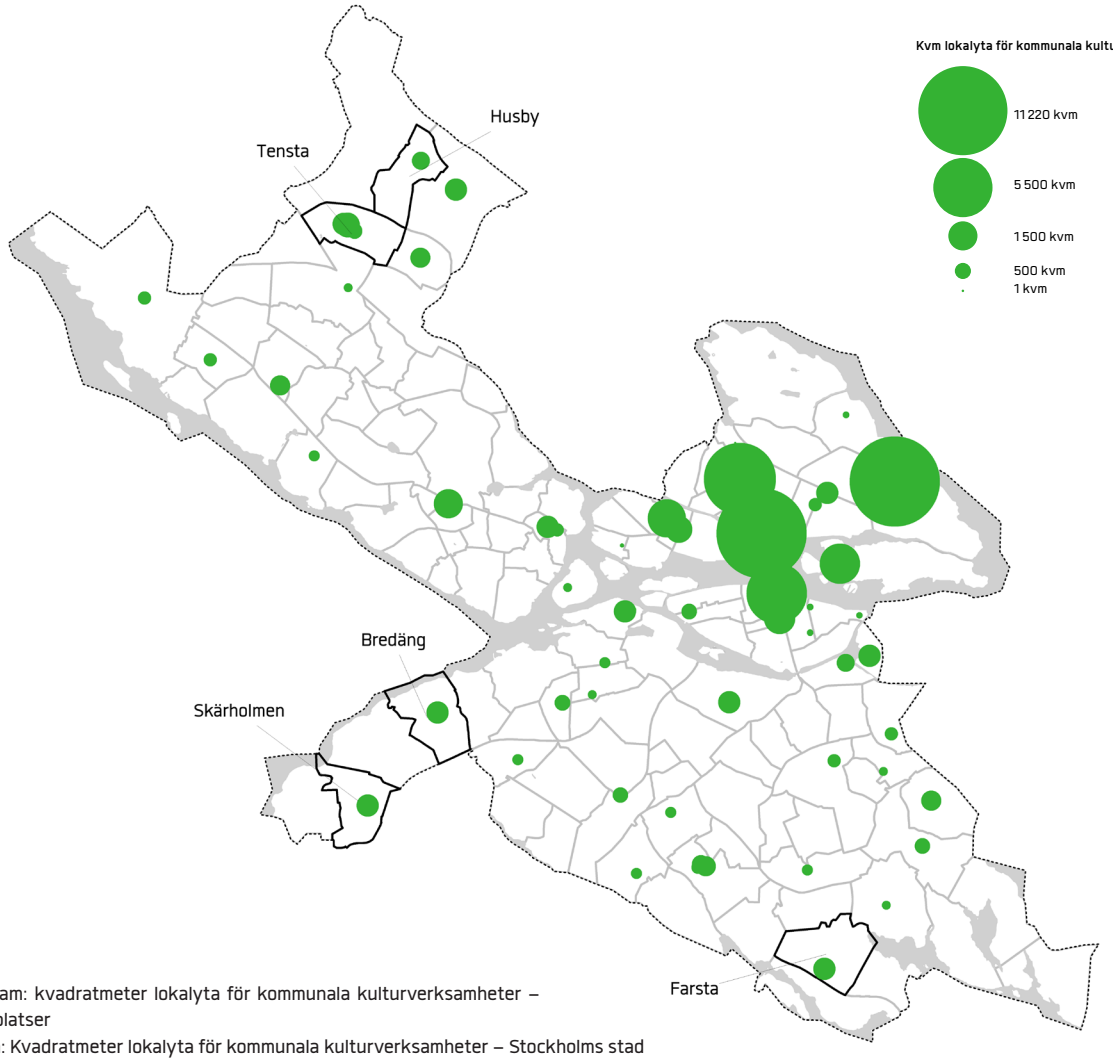

Diagram: kvadratmeter lokalyta för kommunala kulturverksamheter – växtplatser

Karta: Kvadratmeter lokalyta för kommunala kulturverksamheter – Stockholms stad

2.2 BILLIGA LOKALER

SKÄRHOLMEN HAR SANNOLIKT FLEST BILLIGA LOKALER

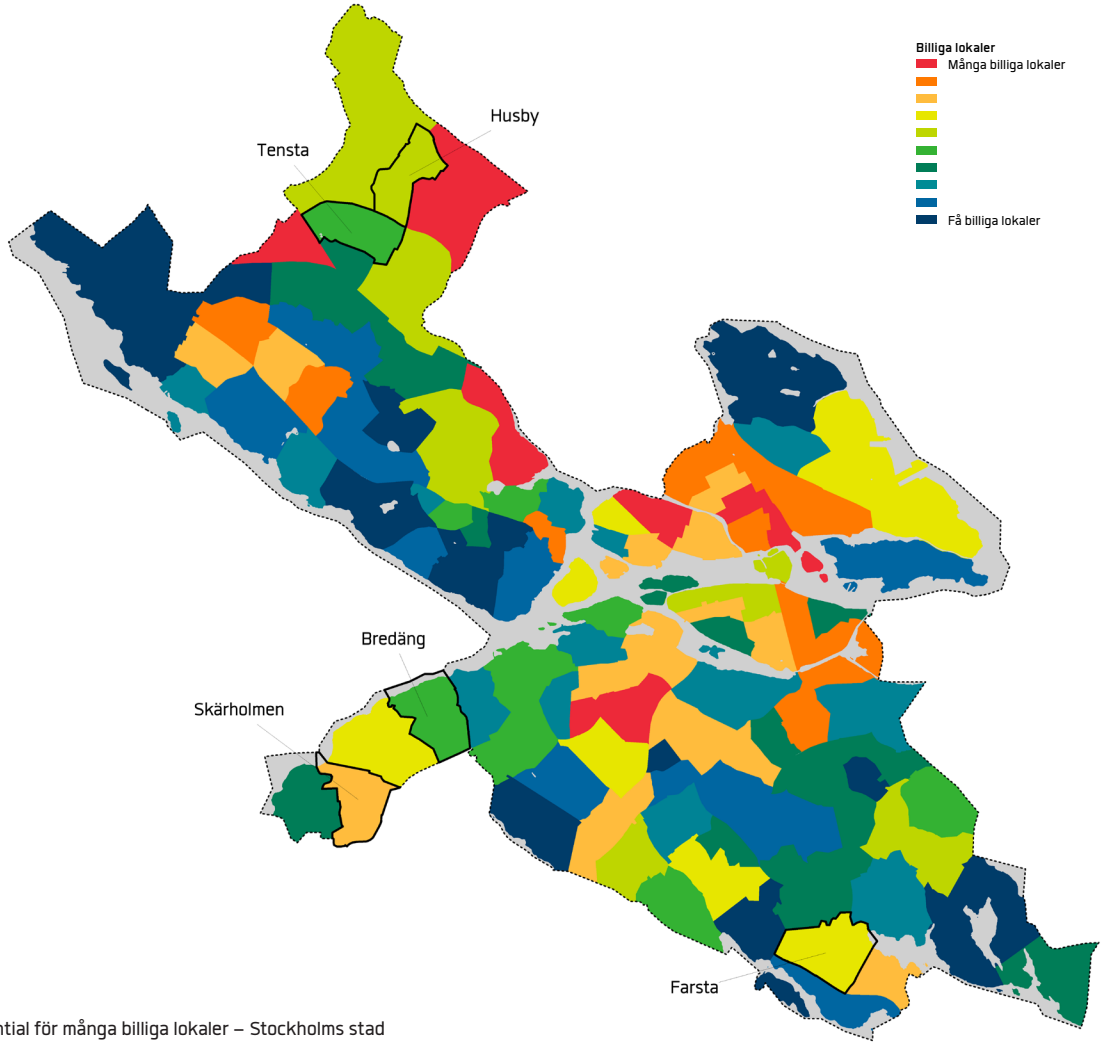
Sannolikt har Skärholmen flest antal billiga lokaler och Bredäng lägst antal. Även om den genomsnittliga hyresnivån sannolikt är något högre i Skärholmen så är utbudet så stort att det kan finnas fler lokaler i det lägre segmentet.

VAD VI HAR MÄTT

Analysen grundar sig på en beräkning av all lokalyta i stadsdelen (mätt i kvadratmeter) samt stadsdelens potentiella hyra. Den sistnämnda baseras på regional tillgänglighet (antal boende som når stadsdelen med kollektivtrafik inom 30 minuter). Detta mått har visat sig förklara 73 procent av variationen av kontorshyror i Stockholmsregionen (TMR 2014). Analysen grundas på hypotesen att det finns en hyresspridning och att det alltid finns en viss andel billiga lokaler. I ett bra läge med hög medelhyresnivå finns sannolikt ändå en liten andel billigare lokaler. I innerstaden där den regionala tillgängligheten är bra och hyrorna höga finns det ändå en hel del billiga lokaler därför att utbudet är så extremt stort (t.ex. Södermalm). I perifera verksamhetsområden finns mycket lokaler och där är också en större andel billiga (t.ex. Västberga). Båda har kulturpotential.

Mått: Mängden lokalyta och andel med potentiell hyra ger ett index som visar var det sannolikt finns många billiga lokaler

Underlag: FastPak 2010 och TMR

Potential för många billiga lokaler – Stockholms stad

2.3 EVENEMANGSPLATSER

HUSBY HAR FLEST EVENEMANGSPLATSER

Totalt finns det cirka 160 evenemangsplatser i staden. Husby har fyra evenemangsplatser. Bredäng, Farsta och Tensta har två var och i Skärholmen finns en.

VAD VI HAR MÄTT

Måttet visar antal offentliga evenemangsplatser inom stadsdelen.

Mått: Antal offentliga evenemangsplatser

Underlag: Stockholms sociotopkarta, Stadsbyggnadskontoret (2014)

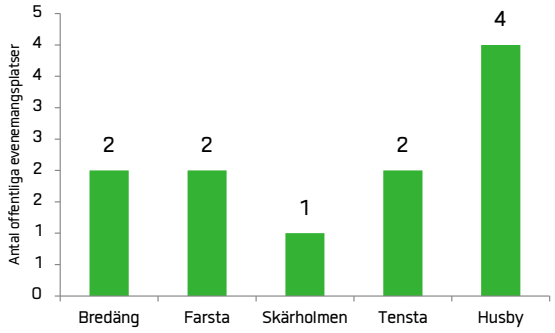
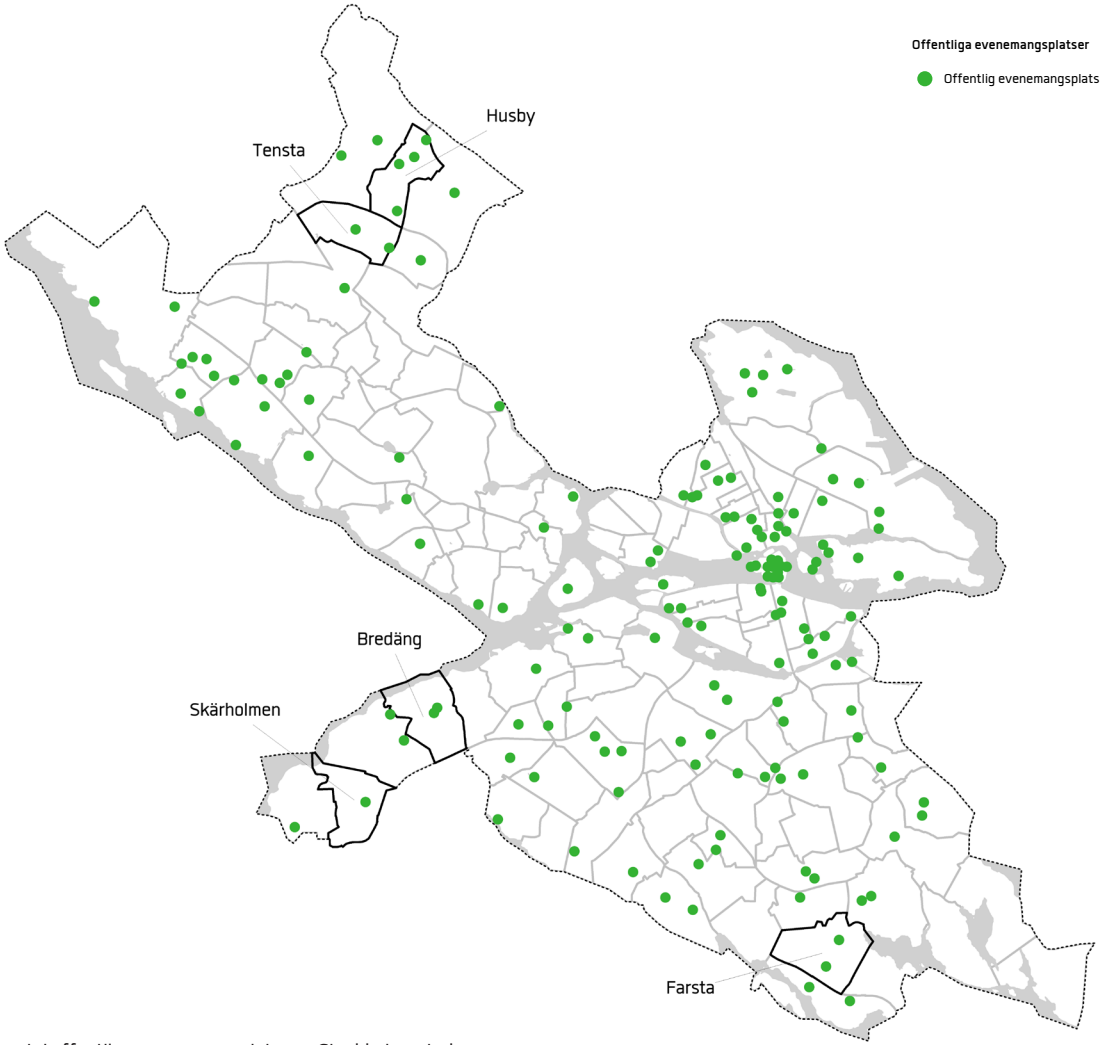

Diagram: antal offentliga evenemangsplatser – växtplatser

Karta: antal offentliga evenemangsplatser – Stockholms stad

2.4 LOKALT BEFOLKNINGSUNDERLAG

AV VÄXTPLATSERNA ÄR TENSTA TÄTAST OCH BREDÄNG GLESAST

Tätast är Tensta med cirka 20 500 boende och arbetande inom en kilometer i snitt. Näst tätast är Husby, följt av Farsta och Skärholmen. Lägst täthet finns i Bredäng. Husby ligger nära Kista som har många arbetsplatser. Det gör att Husby till viss del har större möjlighet än övriga växtplatser att attrahera lokala besökare.

VAD VI HAR MÄTT

Antalet boende och arbetande inom en kilometer visar hur befolkningstäta stadsdelarna är. Tätheten kan indikera hur många potentiella kulturanvändare och kulturaktörer som finns i stadsdelarna. En hög täthet gör att det finns ett underlag för kultur.

Mått: Befolkning (boende och arbetande) i snitt inom 1 km

Underlag: FastPak 2010 och arbetsställeregistret 2006

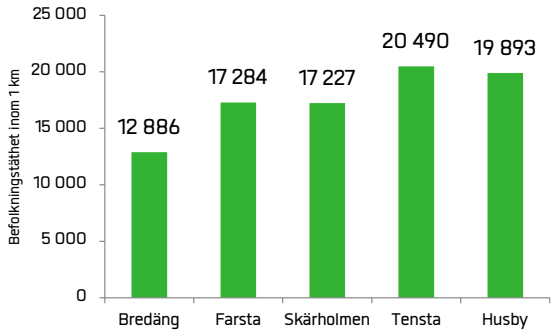
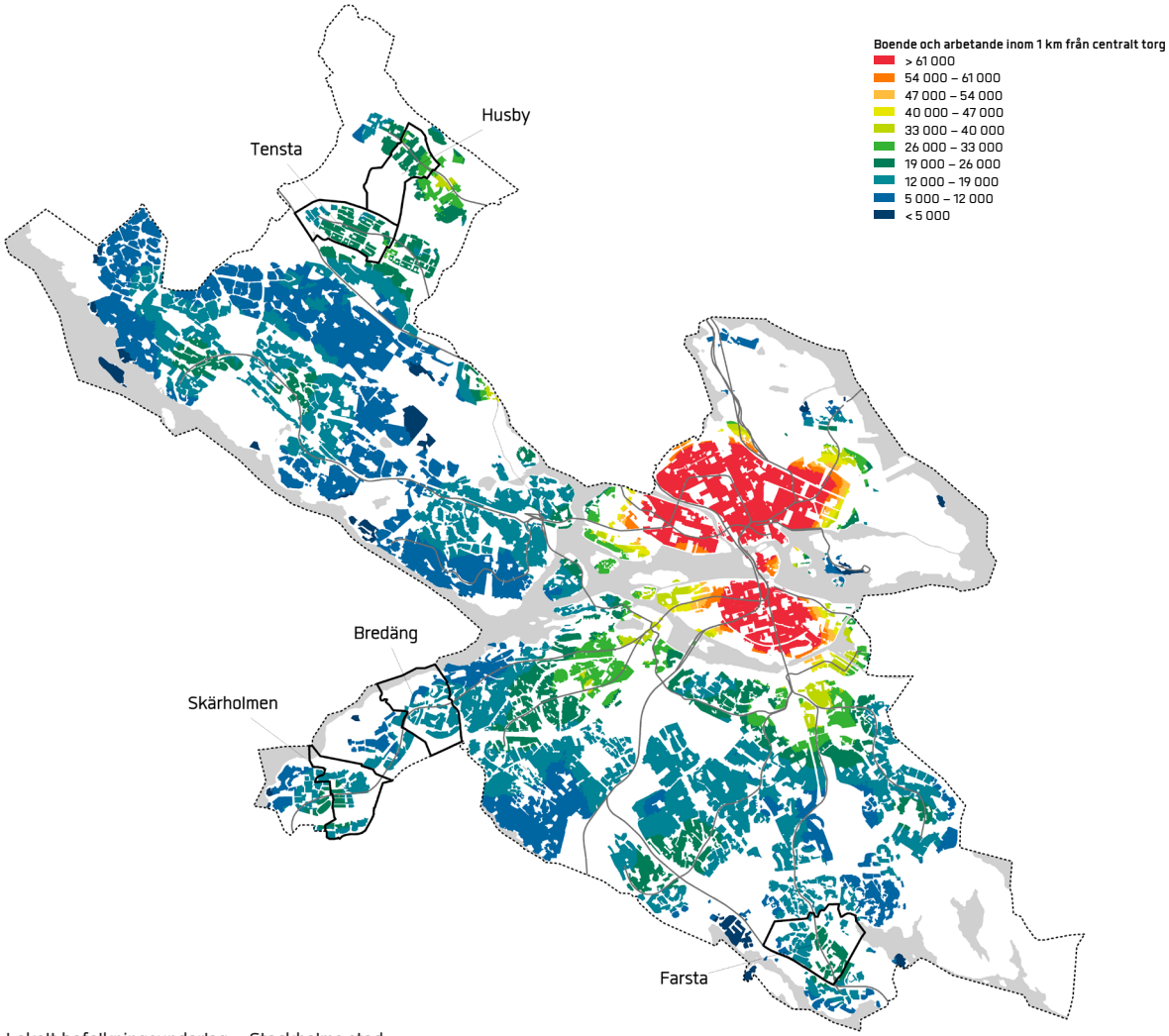

Diagram: Lokalt befolkningsunderlag – växtplatser

Karta: Lokalt befolkningsunderlag – Stockholms stad

2.5 REGIONALT BEFOLKNINGSUNDERLAG

HUSBY HAR STÖRST REGIONALT BEFOLKNINGSUNDERLAG

Flest människor som kan nå stadsdelen inom 30 minuter med kollektivtrafik är Husby, följt av Tensta och Bredäng. Farsta och Skärholmen har lägst regionalt befolkningsunderlag. Värdena baseras på ett genomsnitt av områdena inom växtplatserna.

VAD VI HAR MÄTT

Indikatorn visar hur många, boende och arbetande, som på 30 minuter når växtplatserna med kollektivtrafik. Det fångar hur tillgängliga växtplatserna är ur ett regionalt perspektiv för kulturanvändare och -aktörer.

Mått: Befolkning (boende och arbetande) inom 30 min med kollektivtrafik

Underlag: TMR (2013)

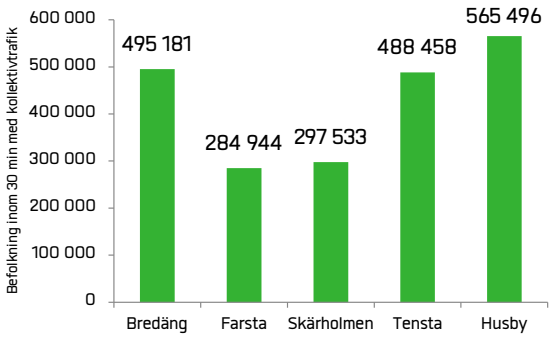
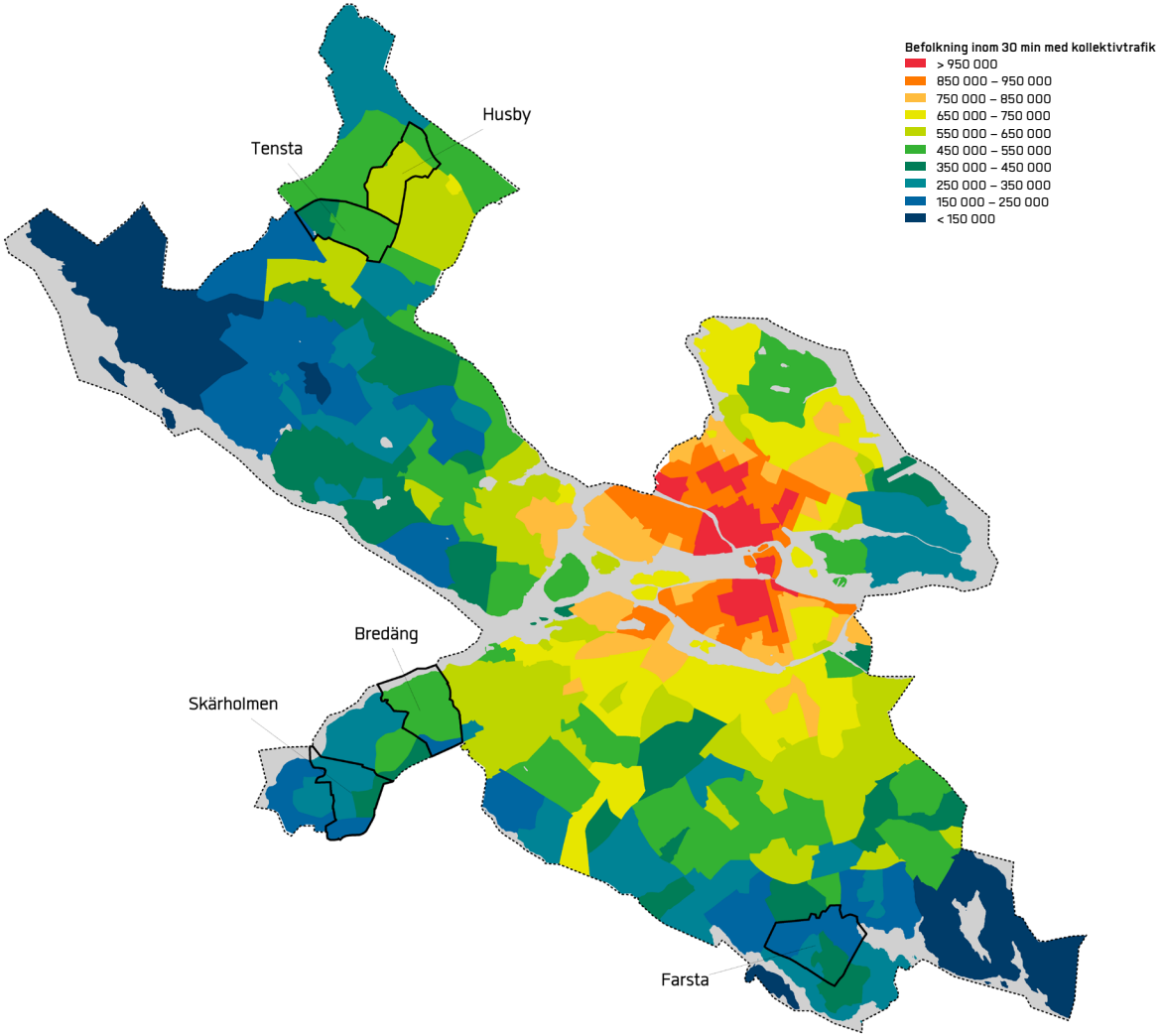

Diagram: Regionalt befolkningsunderlag – växtplatser

Karta: Regionalt befolkningsunderlag – Stockholms stad

2.6 RUMSLIG INTEGRATION

SKÄRHOLMEN, HUSBY OCH TENSTA ÄR MER KOPPLADE ÄN BREDÄNG OCH FARSTA

Skärholmen, Husby och Tensta är bäst uppkopplade av växtplatserna och är därför mer tillgängliga för sin omgivning än Bredäng och Farsta. I hela staden finns de bäst kopplade stadsdelarna på Norrmalm, Östermalm samt Kungsholmen.

VAD VI HAR MÄTT

Den rumsliga integrationen visar hur sammankopplade stadsdelarna är med sin omgivning. Ett väl sammankopplat gatunät gör det enkelt att röra sig mellan stadsdelarna och främjar utbytet mellan växtplatserna och dess omgivning.

Mått: Rumslig integration max, R12

Underlag: Axialkarta 2013, Spacescape

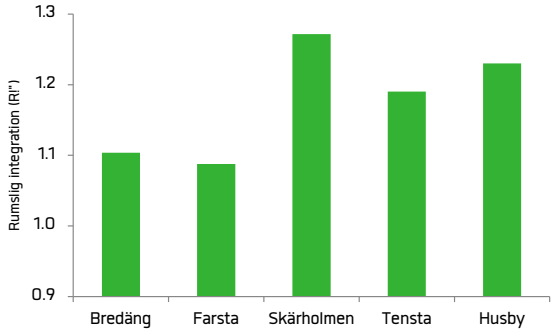
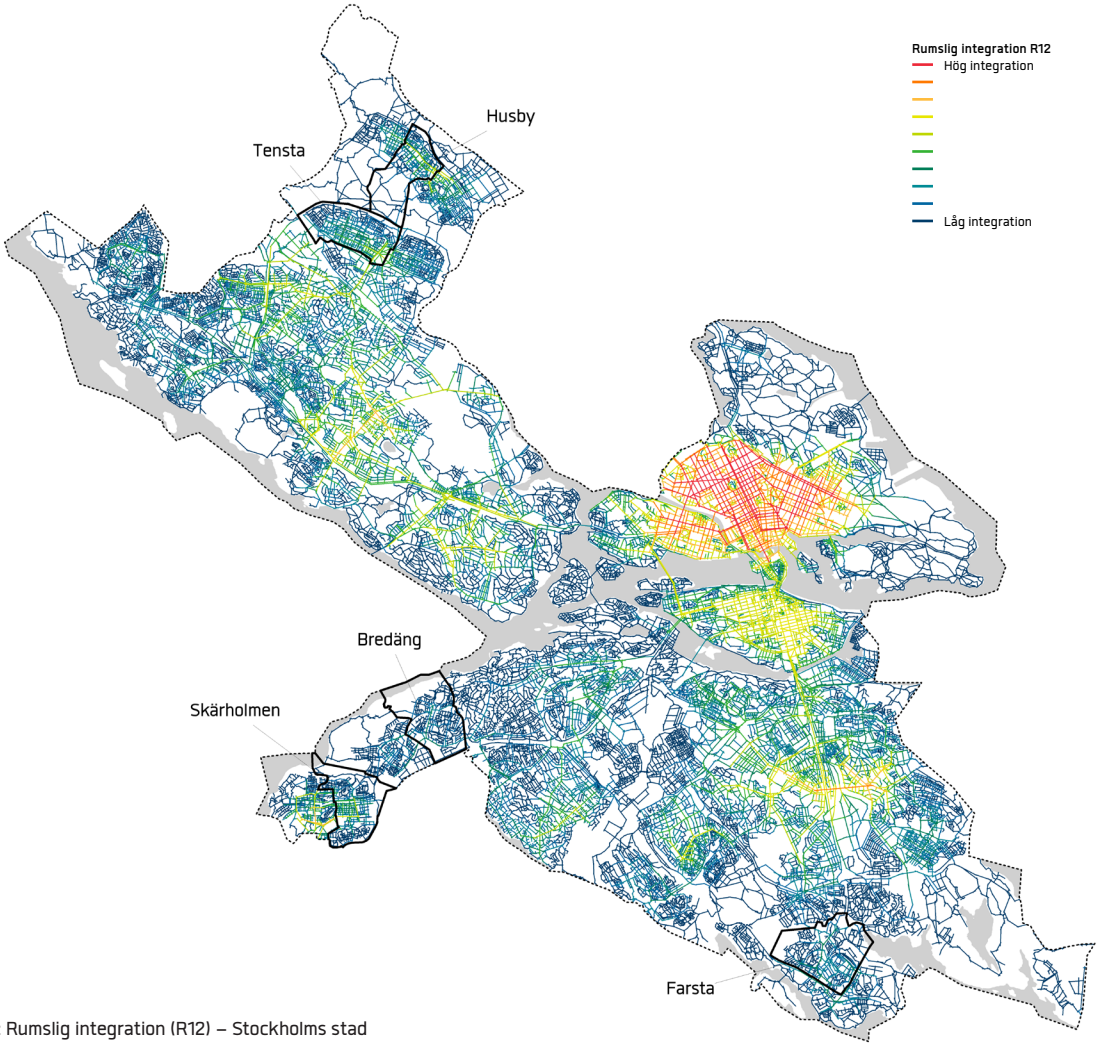

Diagram: andel stadsrum som är rumsligt integrerade – växtplatser

Karta: Rumslig integration (R12) – Stockholms stad

2.7 UNGA

TENSTA HAR STÖRST ANDEL UNGA

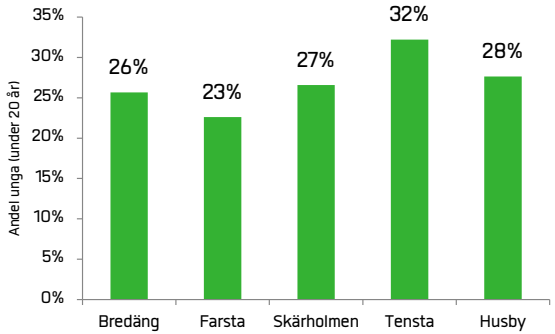
Snittet i hela staden är 21 procent unga. Tensta sticker ut som den växtplats med högst andel unga, där är ungefär en tredjedel av befolkningen under tjugo år. Det gör att det finns skäl att satsa extra på kultur för unga i Tensta. Husby, Skärholmen och Bredäng har något lägre andel unga (28, 27 och 26 procent). Farsta har lägst andel unga, knappt en fjärdedel, och där kan mer av kulturen riktas mot vuxna.

VAD VI HAR MÄTT

Unga 0–20 år är en särskild målgrupp för stadens kulturverksamheter. Indikatorn återspeglar möjligheten för ung kultur i stadsdelarna. Finns det många unga i växtplatsen finns det både ett behov av och underlag för kultur riktad till barn och ungdomar.

Mått: Andel under 20 år

Underlag: www.statistikomstockholm.se

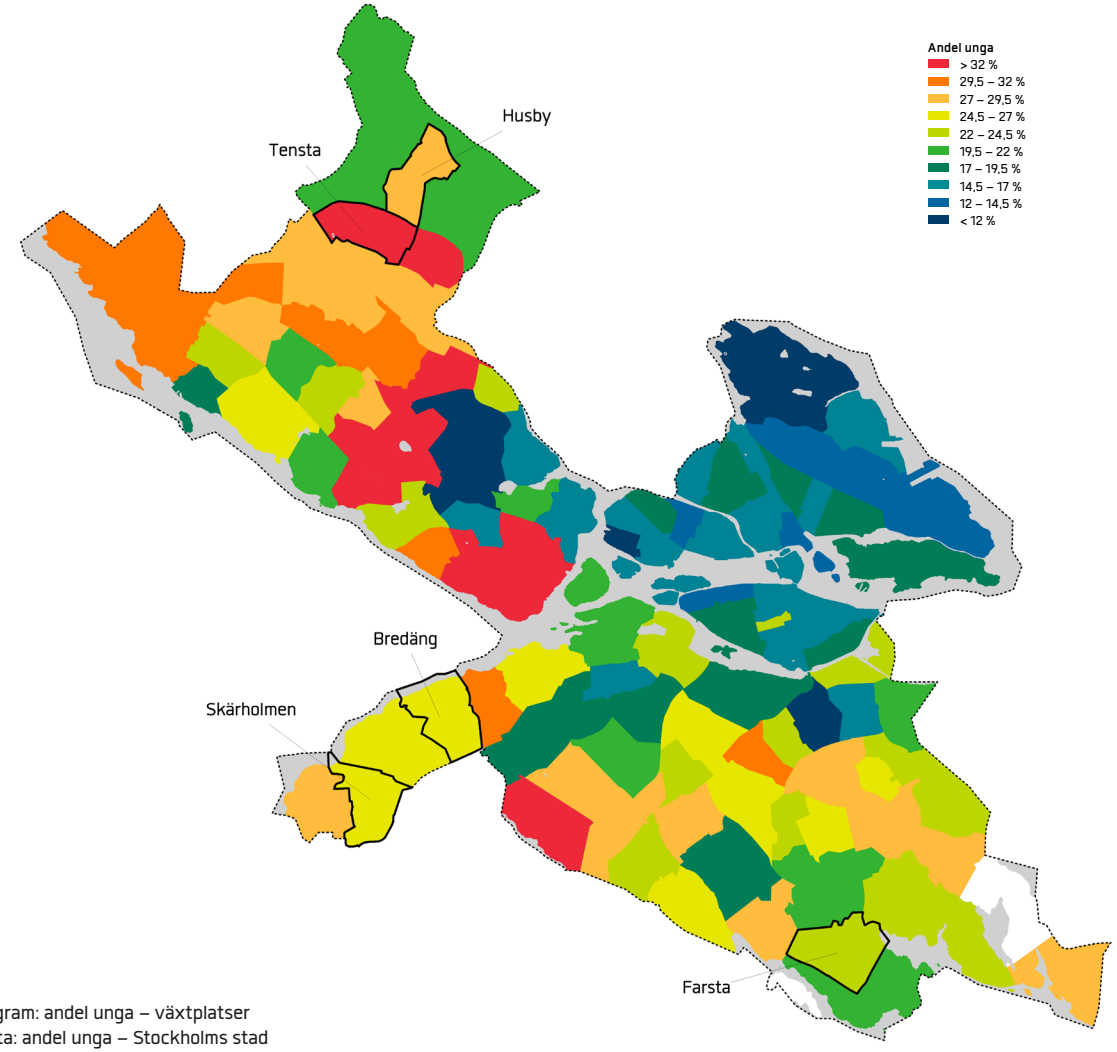

Diagram: andel unga – växtplatser
Karta: andel unga – Stockholms stad

2.8 ENTREPRENÖRSKAP

FARSTA HAR FLEST EGENFÖRETAGARE AV VÄXTPLATSERNA

Totalt finns det cirka 68 000 egenföretagare. Statistiken varierar mellan knappt drygt 450 egenföretagare i Farsta och knappt 246 i Skärholmen. Mellan dem finns i ordning Tensta, Bredäng och Husby.

VAD VI HAR MÄTT

Måttet baseras på antalet egenföretagare som är verksamma i stadsdelen.

Mått: Antal egenföretagare

Underlag: Arbetsställeregistret (2006)

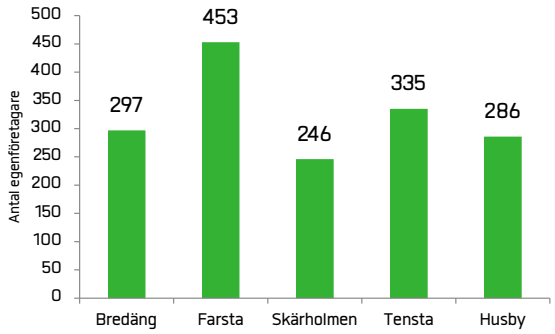
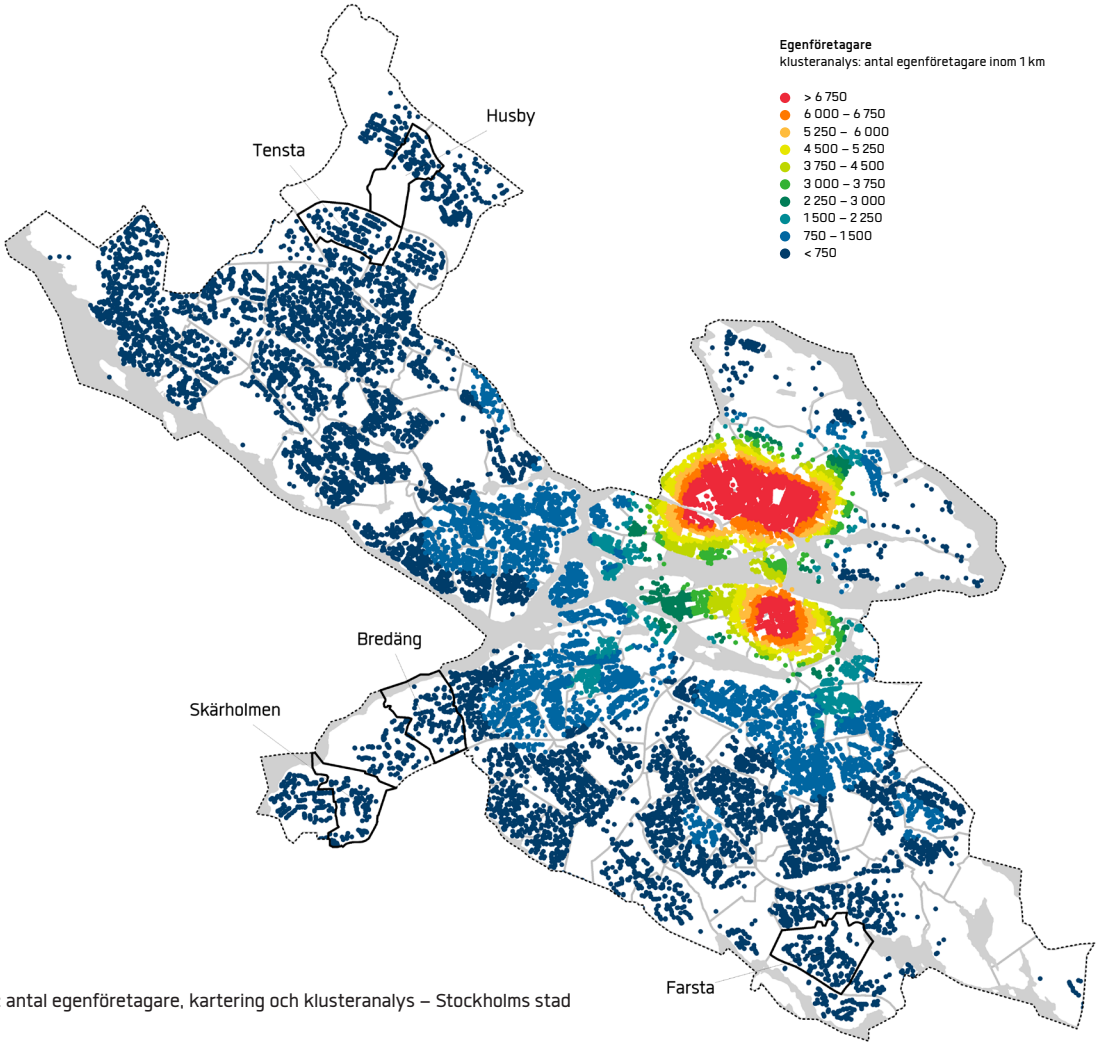

Diagram: antal egenföretagare – växtplatser

Karta: antal egenföretagare, kartering och klusteranalys – Stockholms stad

2.9 BUTIKSUTBUD

FLEST BUTIKER I FARSTA OCH SKÄRHOLMEN

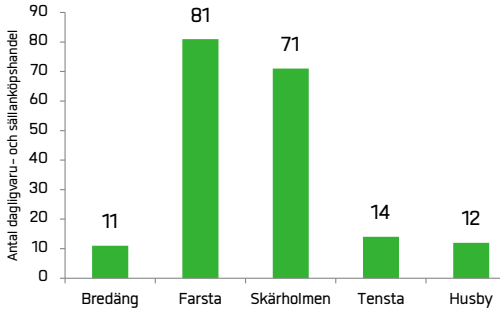
Totalt finns det cirka 3 000 butiker. Farsta och Skärholmen har stora köpcentrum som attraherar många människor. I Bredäng, Husby och Tensta finns det betydligt färre butiker. Husby ligger dock nära Kistas stora handelsutbud.

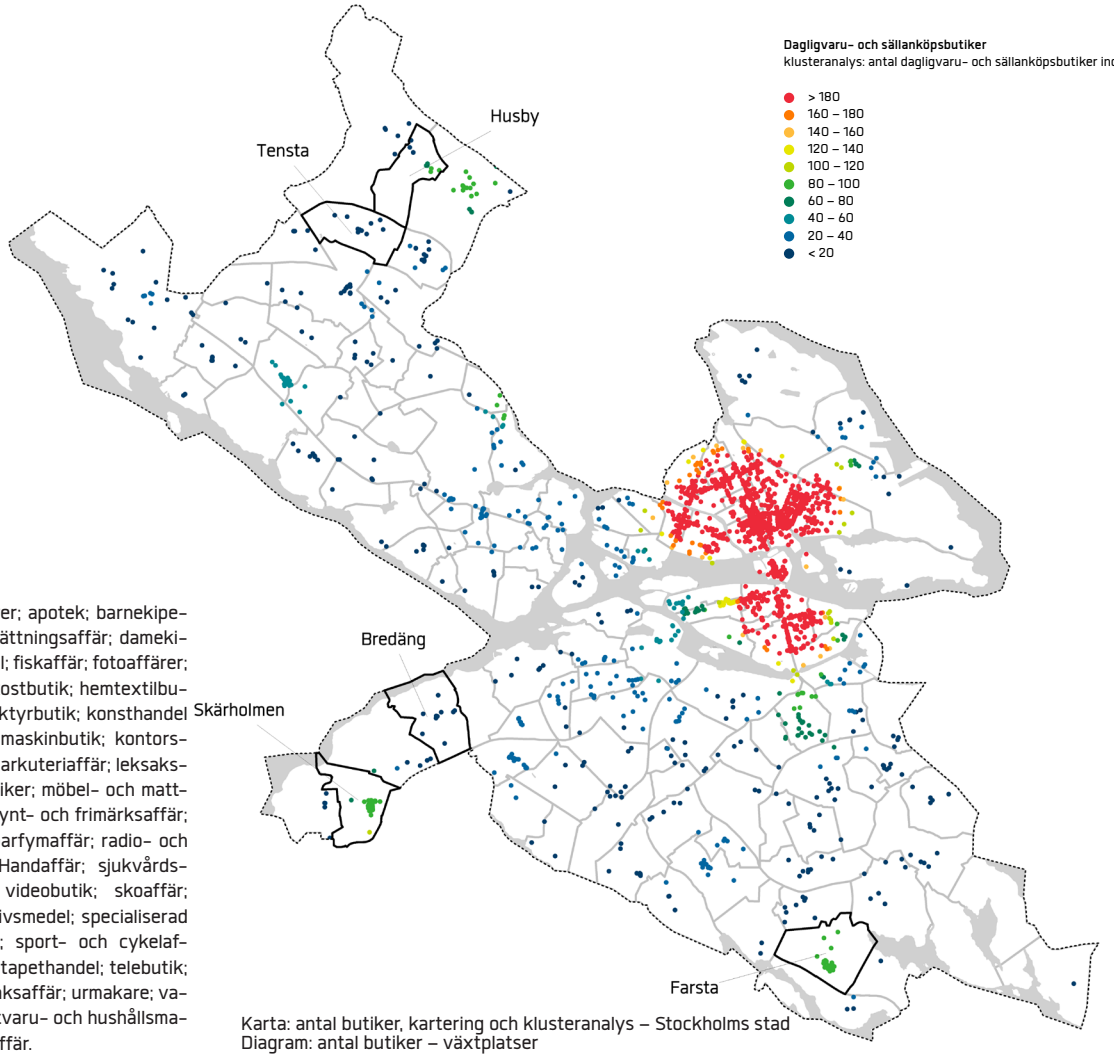
VAD VI HAR MÄTT

Förutsättningarna för kultur är bättre på platser där det redan finns andra funktioner som attraherar människor. Spacescapes och Evidens studie Värdering av stadskvalitet (TMR 2011) har visat att där det finns många butiker finns det ofta många kulturverksamheter.

Mått: Antal dagligvaru- och sällanköpbutiker

Underlag: Arbetsställeregistret (2006), kategorier: antikvariat och antikvitetsaffärer; apotek; barnekipering; båthandel; blomster- och trädgårdsvaruhandel; bok- och pappershandel; bosättningsaffär; damekipering; detaljhandel, övrig, brett sortiment; drycker, butikshandel; elaffär; färghandel; fiskaffär; fotoaffärer; frukt- och grönsaksaffär; garn-, tyg- och sybehörsaffär; guldsmedsaffärer; hälsokostbutik; hemtextilbutik; herrekipering; järn-, bygg- och VVS-varuhandel; klädaffärer; konditoroi; konfektyrbutik; konsthandel och galleri; kontorsmaskinbutik; kontorsmöbler; kött- och charkuteriaffär; leksaksaffär; livsmedelsbutiker; möbel- och mattaffär; musikaffär; mynt- och frimärksaffär; optiker; pälsaffär; parfymaffär; radio- och TV-affär; Second Handaffär; sjukvårdsbutik; skiv- och videobutik; skoaffär; specialbutik övrig, livsmedel; specialiserad butikshandel, övrig; sport- och cykelaffär; stormarknader; tapethandel; telebutik; tidningshandel; tobaksaffär; urmakare; varuhus; väskaffär; vitvaru- och hushållsmaskinsbutik och zooaffär.

Karta: antal butiker, kartering och klusteranalys – Stockholms stad
Diagram: antal butiker – växtplatser

Foto: Staffan Swartz, Spacescape

"Mitt hem, min bild", kollektiv muralmålning, Husby centrum

Foto: Staffan Swartz, Spacescape

Tenstagången

I DETTA KAPITEL REDOVISAS EN ANALYS DÄR VÄXTPLATSERNA JÄMFÖRS MED VARANDRA OCH MED ANDRA STADSDELAR I STADEN.

VÄXTPLATSERNAS KULTURPOTENTIAL

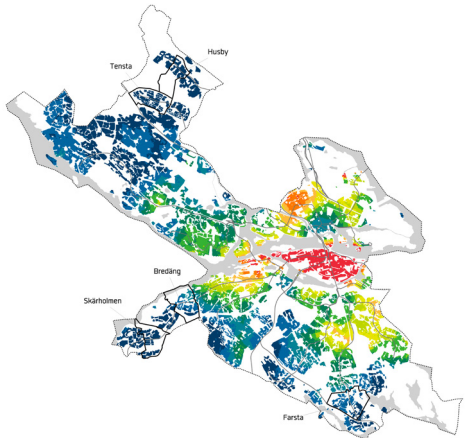
VÄXTPLATSERNA I STADEN

För att fördjupa analysen av kulturen i Stockholm och växtplatserna diskuterar vi nedan samband mellan indikatorerna. Till hjälp har vi kartor och punktdiagram som lyfter fram olika aspekter av sambanden.

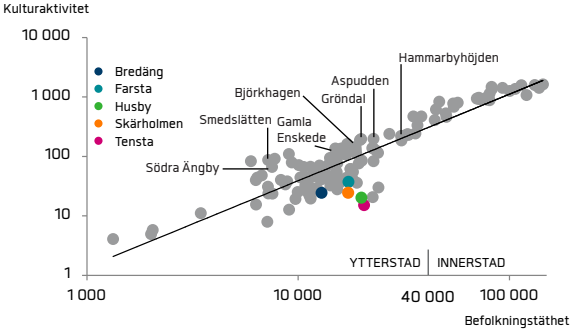
Kartorna visar kvoter mellan två variabler (indikatorer) och här syns tydligt *vilka stadsdelar som har ett högt eller lågt värde för den ena variabeln i relation till den andra variabeln. Kartorna visar skillnaden mellan olika stadsdelar.* Det innebär att stadsdelar som ”överpresterar” får en varm färg och de som ”underpresterar” får en kall färg (se figur 1). Flera av kartorna visar data på ett raster, vilket i vissa fall ger en bättre bild av variationen än om ett medelvärde för stadsdelen visas.

I punktdiagrammen är det stadsdelarnas medelvärde som används. Diagrammen visar två variabler på varsin axel och tydliggör framförallt *sambanden mellan variabler.* Om relationen mellan värdena på de två axlarna är någorlunda konstant, oavsett om det handlar om höga eller låga värden, finns det ett samband mellan faktorerna. För att visa hur väl värdena på de två axlarna korrelerar visas sambandet i procent och en trendlinje. Statistiskt sätt visar ett samband på 100 procent att de två variablerna är helt korrelerade och värdet 0 procent visar att variablerna är helt okorrelerade och att det saknas samband. Viktigt att poängtera är att ett samband inte är samma sak som ett orsakssamband, alltså att den ena variabeln förklarar den andra. Det kräver vidare studier. Dock är starka samband mycket intressanta då de visar att det finns mönster och strukturer som gäller i hela staden (se figur 1).

När vi visar korrelation och trendlinje i ett diagram har vi valt att göra axlarna i logaritmiska skalor med basen tio och då börjar inte axlarna på nollvärden. Det synliggör att sambanden gäller för hela staden – både innerstaden och förorterna – genom att avvikelsen från trendlinjen syns tydligt för både höga och låga värden (se figur 2).

Figur 1: Karta som visar antal kulturaktiviteter per person. Mer aktivitet per person visas som en varmare färg på kartan och motsvarar principlinjerna i diagrammet nedan.

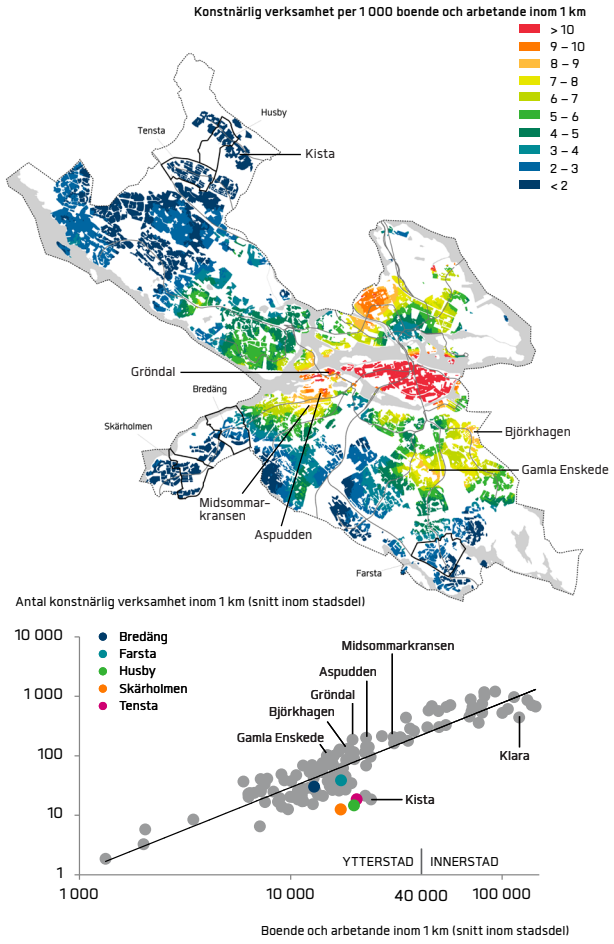
Figur 2: Exempel på punktdiagram som visar ett samband mellan två variabler. Skalan är logaritmisk.

HÖGRE BEFOLKNINGSTÄTHET GER ÖKAT KULTURUTBUD

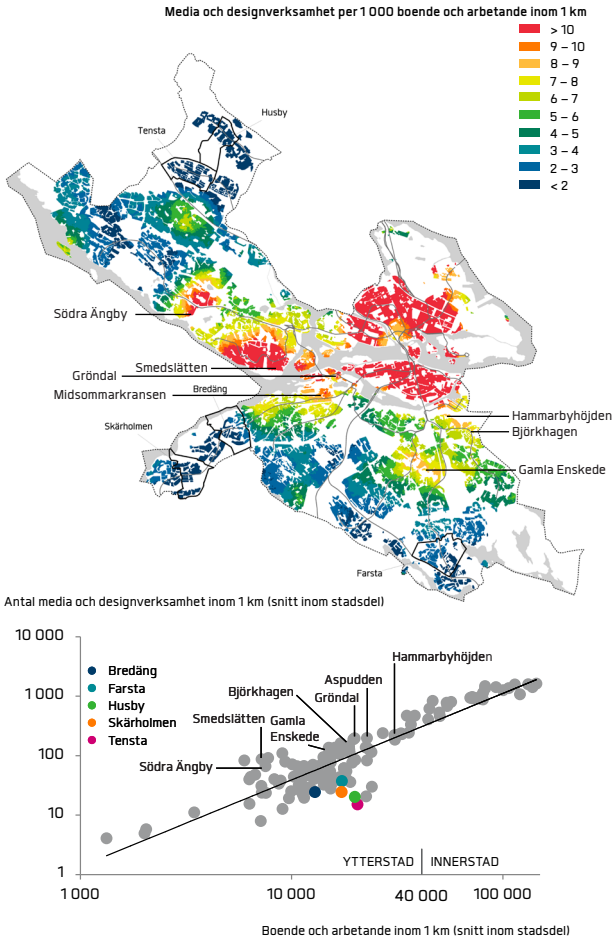
På denna och nästa sida visas samband mellan fyra typer av kulturföretag (konstnärlig verksamhet, media och designverksamhet, kulturrelaterad handel och restauranger) och tillgänglig befolkning. Analyserna baseras på hur många kulturföretag som nås inom en kilometer och hur många boende och arbetande som nås inom samma radie.

Genomgående syns att fördelningen av kulturföretag har ett starkt samband (samband: 81–89 procent) mellan mängden tillgänglig befolkning och 1) konstnärlig verksamhet, 2) media och designverksamhet, 3) kulturrelaterad handel och 4) restauranger. Även om det finns variationer i staden (vilket kartorna visar) gör det att vi kan slå fast att det finns starka samband mellan mängden kulturföretag och befolkningstätheten. För konstnärlig verksamhet i relation till befolkningstätheten syns bland annat att Södermalm, Gröndal, Aspudden, Midsommarkransen, Björkhagen och Gamla Enskede överpresterar medan exempelvis Norrmalm, City, Kista, Skärholmen och Farsta underpresterar.

Media och designverksamheten är särskilt aktiv i innerstaden samt i Bromma, Gröndal/Aspudden, Hammarbyhöjden/Björkhagen och Enskede.

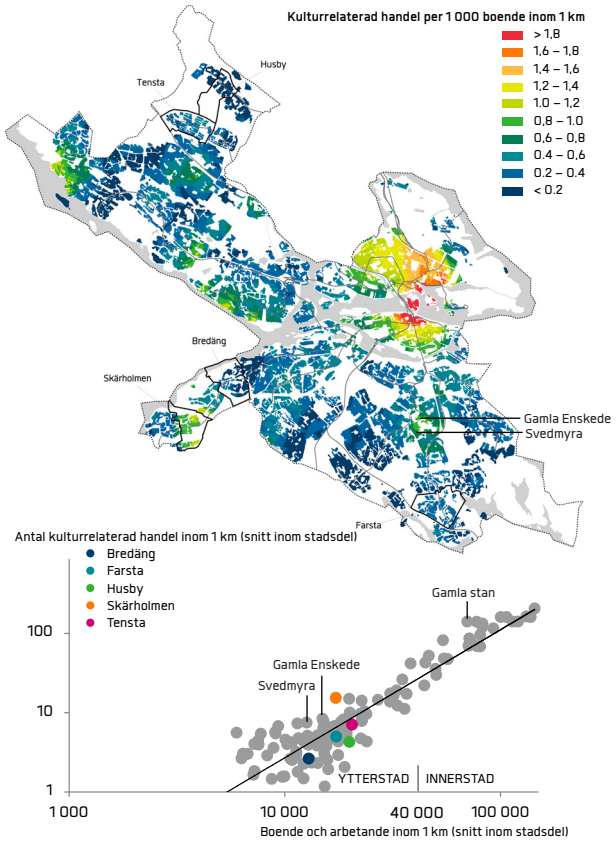
Antal konstnärlig verksamhet i relation till antal boende och arbetande inom 1 km stadsdelar. Samband: 82 %.

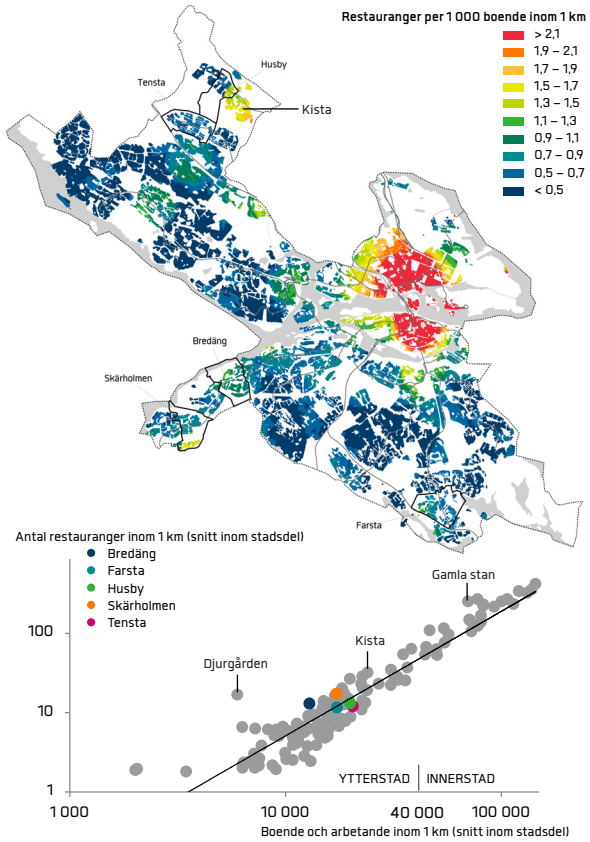
Antal media och designverksamhet i relation till antal boende och arbetande inom 1 km stadsdelar. Samband: 81 %.

Kulturrelaterad handel är särskilt aktiv i innerstaden samt kring Skärholmen, Gamla Enskede/Svedmyra samt delar av Bromma.

Restaurangutbudet per capita är särskilt högt i innerstaden och i Kista.

Antal kulturrelaterad handel i relation till antal boende och arbetande inom 1 km stadsdelar. Samband: 88 %.

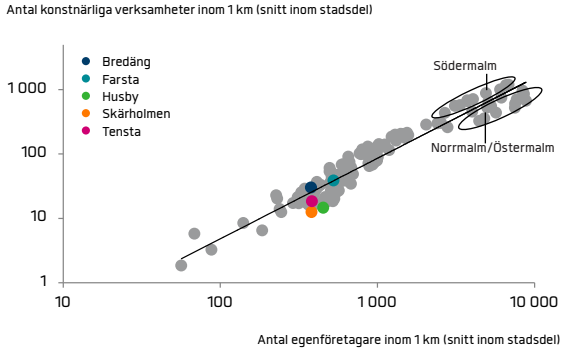
Antal restauranger i relation till antal boende och arbetande inom 1 km stadsdelar. Samband: 89 %.

KULTURVERKSAMHETER ÄR OFTAST EGENFÖRETAGARE

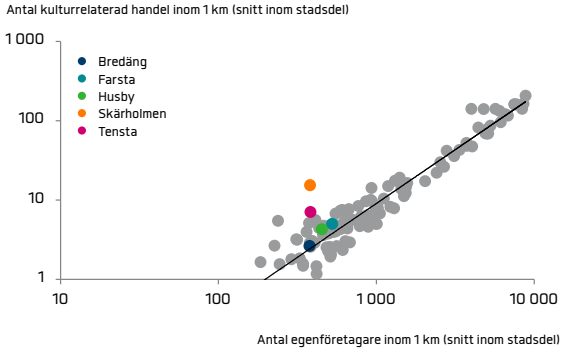
Vi har undersökt korrelationerna mellan entreprenörer och kulturföretag och funnit att det finns mycket starka samband. Relationen mellan konstnärliga verksamheter och egenföretagare visar en tydlig korrelation (samband: 93 procent) samtidigt som det framgår ett mönster där stadsdelarna på Södermalm har fler konstnärliga verksamheter i jämförelse mot trendlinjen för relationen till egenföretagare. Tvärtom syns att Norrmalm och Östermalm har färre antal konstnärliga verksamheter mot antalet egenföretagare.

Även restauranger och kulturrelaterad handel är mycket väl korrelerade mot egenföretagande (samband: 85, 91 procent). För relationen mellan media och designverksamhet och egenföretagare ligger nästan alla punkter väldigt nära trendlinjen vilket ger ett extremt starkt samband (samband: 96 procent).

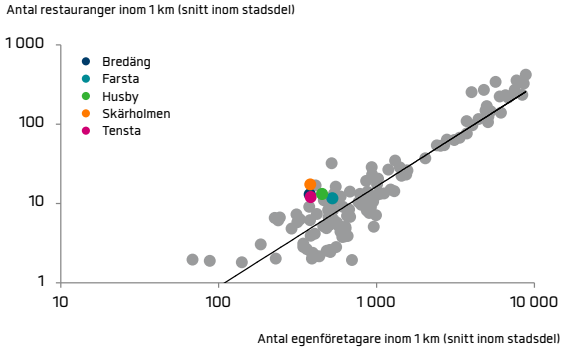
För att kontrollera att den korrelationen på 96 procent inte beror på att media och designverksamheter till stor del är egenföretagare har vi även prövat att rensa media och designverksamhet från egenföretagare och egenföretagare från media och designverksamhet. Variablerna har då ett samband på 92 procent vilket visar att den höga korrelationen mellan media och designverksamhet mot egenföretagare inte till övervägande beror på att de utgörs av samma företag.

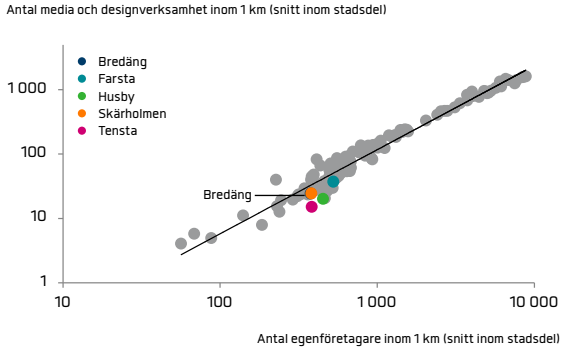
Antal konstnärliga verksamheter i relation till antal egenföretagare inom 1 km stadsdelar. Samband: 93 %.

Antal kulturrelaterad handel i relation till antal egenföretagare inom 1 km stadsdelar. Samband: 91 %.

Antal restauranger i relation till antal egenföretagare inom 1 km stadsdelar. Samband: 85 %.

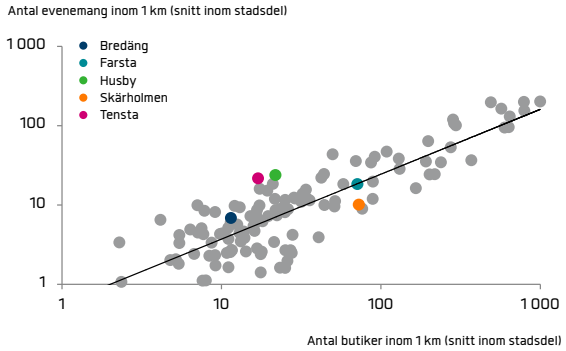

Antal media och designverksamheter i relation till antal egenföretagare inom 1 km stadsdelar. Samband: 96 %.

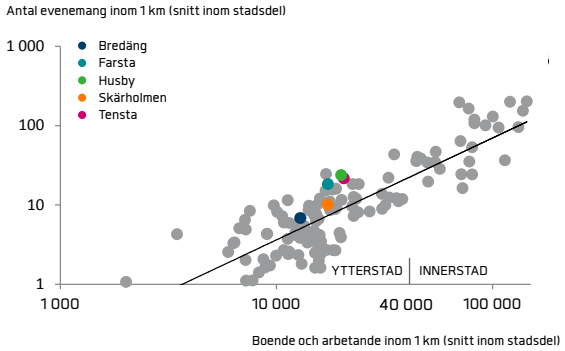
BUTIKSTÄTHET OCH BEFOLKNGSTÄTHET GENERAR FLER EVENEMANG

Vi har undersökt vilka indikatorer som korrelerar med förekomsten av evenemang (mätt som antal evenemang inom en kilometer). Sambanden med hur många butiker som nås inom en stadsdel är starkt (samband: 75 procent). Nästan lika starkt är sambandet med befolkningstätheten inom en kilometer (samband: 74 procent).

Vi kan alltså konstatera att förekomsten av evenemang har tydliga samband med butiksutbudet och det lokala befolkningsunderlaget. Det betyder att tättbebyggda stadsdelar med rikt handelstbud också attraherar evenemang.

Evenemang i relation till antal butiker inom 1 km stadsdelar. Samband: 75 %.

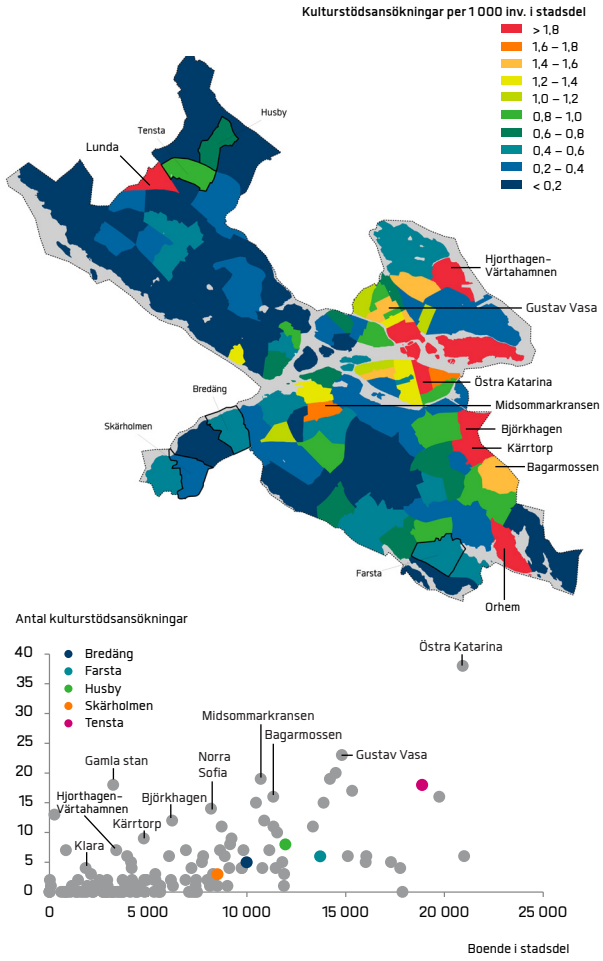
Evenemang i relation till antal boende och arbetande inom 1 km stadsdelar. Samband: 74 %.

KULTURSTÖD OCH ATELJÉSTÖD ÖKAR INTE MED BEFOLKNINGSUNDERLAGET

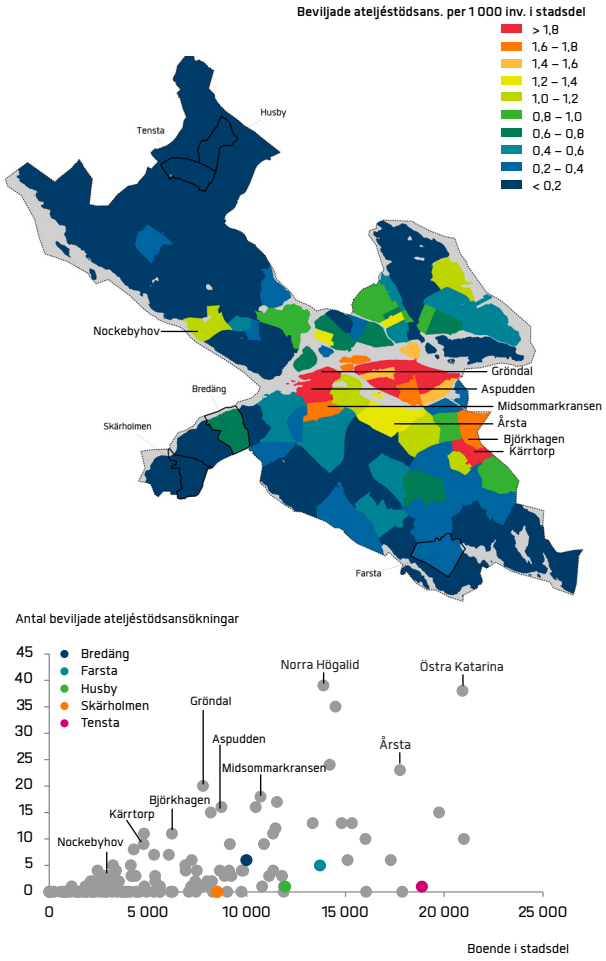
Kartor och diagram visar antal kulturstödsansökningar och antal beviljade ateljéstöd i en stadsdel i relation till mängden befolkning i stadsdelen. Som diagrammen visar finns det inte ett jättestarkt samband mellan hur många som bor i en stadsdel och mängden kulturstödsansökningar och beviljade ateljéstöd. Således visas inget sambandsvärde eller trendlinje.

Ett par stadsdelar (Lunda och Orhem) har hög andel kulturstödsansökningar vilket är av begränsat intresse då befolkningen i de stadsdelarna är mycket litet. Söder om stan har Kärrtorp, Björkhagen, Bagarmossen och Midsommarkransen många kulturstödsansökningar. Detsamma gäller för flera stadsdelar i innerstaden samt för Hjorthagen-Värtahamnen. Stora delar av Västerort har liten andel kulturstödsansökningar.

För ateljéstöden ser vi att det finns en koncentration i Gamla stan, på Södermalm, på Reimersholme-Långholmen och vissa av de södra närförorterna. Av de sistnämnda utmärker sig speciellt Gröndal, Midsommarkransen, Björkhagen, Kärrtorp, Bagarmossen och till viss del Årsta. Västerort har mycket låga värden där Nockebyhov delvis utgör ett undantag.

Antal kulturstödsansökningar i relation till antal boende i stadsdelar

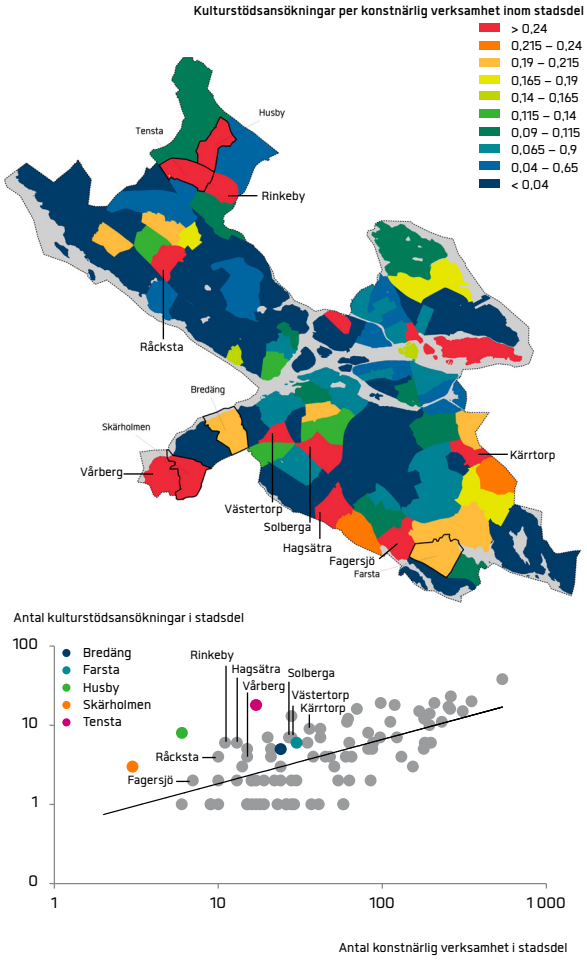
Antal beviljade ateljéstödsansökningar i relation till antal boende i stadsdelar

FLER KULTURSTÖD OCH ATELJESTÖD DÄR DET FINNS FLER KULTURVERKSAMMA

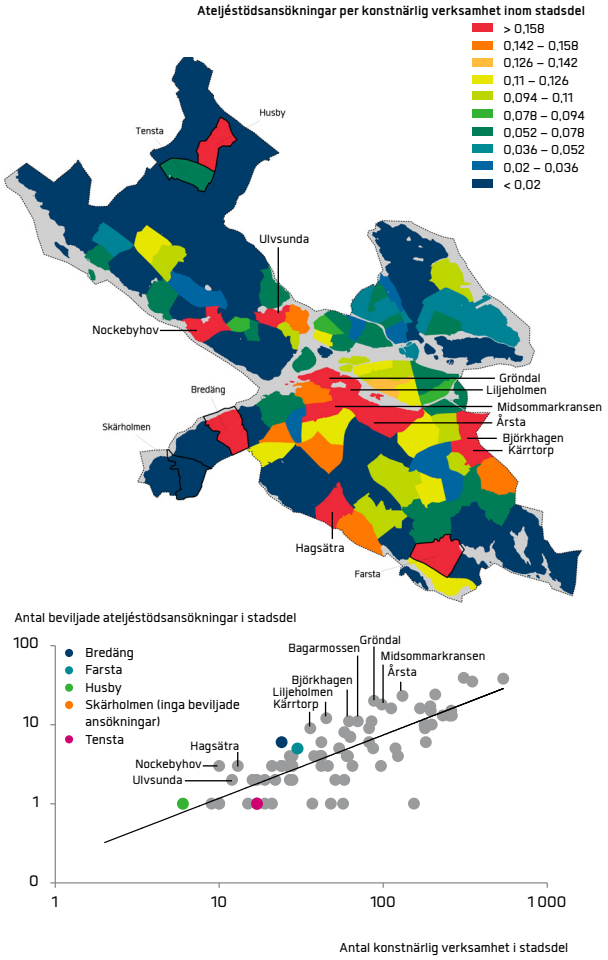
Kartor och diagram visar kultur- och ateljéstöd i relation till konstnärlig verksamhet inom stadsdelarna. Således ger det en uppfattning om offentlig kulturaktivitet i relation till privat kulturaktivitet. I båda fallen finns det en korrelation (samband: 38, 62 procent) men samtidigt syns det att det finns tydliga variationer.

I norra och sydvästra delarna av staden finns det tre områden (Järvafältet, Råcksta och Skärholmen/Vårberg) som har många kulturstödsansökningar i relation till antalet konstnärliga verksamheter. Detsamma gäller för ett antal stadsdelar i söderort: Västertorp, Solberga, Hagsätra, Fagersjö och Kärrtorp.

När det gäller ateljéstödsansökningar i relation till konstnärlig verksamhet är Bredäng, Farsta, Husby, Nockebyhov, Hagsätra, Ulvsunda, Gröndal/Midsommarkransen/Liljeholmen/Årsta och Björkhagen/Kärrtorp starka.

Antal kulturstödsansökningar i relation till konstnärlig verksamhet inom stadsdelar. Samband: 38 %.

Antal beviljade ateljéstödsansökningar i relation till konstnärlig verksamhet inom stadsdelar. Samband: 62 %.

Foto: Viveka Vidhammer

SKHLM Skärholmens centrum, Final Strindbergsåret

BREDÄNG

KULTURAKTIVITETER

I Bredäng är det knappt 400 meter i genomsnitt till bibliotek vilket är kortare än snittet för både växtplatserna och hela staden. När det gäller biblioteksaktiviteterna så ligger Bredäng på växtplatssnittet vilket är klart över snittet i hela staden. Antalet biblioteksbesökare är lägre än växtplatssnittet men klart över det totala snittet.

Det är många kulturskoleelever i Bredäng, nästan motsvarande en tredjedel i jämförelse med antalet unga i stadsdelen. Tätheten av kulturstöd är däremot låg. Ateljéstödstätheten är högre än snittet för de andra växtplatserna och Stockholmssnittet. Även siffran för konstnärlig verksamhet är högre än snittet för växtplatserna men en bra bit lägre än snittet i hela staden.

Tätheten för parkteaterföreställningar är hög men både evenemangstätheten och tätheten av kulturrelaterad handel är låg. För media och designverksamhet och restauranger är högre än snittet av växtplatserna men lägre än Stockholmssnittet.

KULTURPOTENTIAL – SPACESCAPES TOLKNING

I jämförelse med de andra växtplatserna skulle Bredäng kunna få fler kulturstöd. Här kan säkerligen också göras fler evenemang vilket kräver bättre lokaler och evenemangsplatser. Det lokala befolkningsunderlaget är mycket lågt och kan ökas betydligt genom förtätning. Detta skulle även ge ett större butiks- och restaurangutbud. Bredäng har ett spritt kulturutbud, men med svagare kulturförutsättningar. Kulturen ligger väl sammanhållen vid torget. Kulturen i Bredäng skulle kunna få en skjuts om det fanns fler saker som lockade människor dit, så som sport, handel, service.

Tabellen till höger visar kulturindikatorerna som antal aktiviteter per capita. Det beskriver relationen mellan aktivitet och lokalt befolkningsunderlag, och fångar hur aktiv den lokala befolkningen är eller hur kulturen fördelas till invånarna. Siffran går alltså att läsa på båda sätt, som en potential för utveckling eller som en potentiell fördelning.

JÄMFÖRELSE AV KULTURAKTIVITETER MELLAN BREDÄNG, VÄXTPLATSSNITT & STOCKHOLMSSNITT

Högre än snitten för Växtplatser och Stockholm

OBS! omvänd skala för närhet till bibliotek

	Bredäng	Snitt växtplatser	Snitt Stockholm
Kommunanställda inom kultur	?	?	–
Närhet till bibliotek (m)	392	439	887
Biblioteksaktiviteter (per 1 000 inv. inom 1 km)	22	22	7
Biblioteksbesökare (per 1 000 inv. inom 1 km)	9 186	10 485	7 253
Kulturskoleelever (per unga i stadsdelen)	0,31	0,10	0,08
Kulturstöd (per 1 000 inv. i stadsdel ej inom 1 km)	0,50	0,58	1,11
Ateljéstöd (per 1 000 inv. i stadsdel ej inom 1 km)	0,60	0,22	0,52
Konstnärlig verksamhet (per 1 000 inv. inom 1 km)	2,86	1,76	8,85
Parkteaterföreställningar (per 1 000 inv. inom 1 km)	0,67	0,40	0,19
Evenemang (per 1 000 inv. inom 1 km)	0,68	1,14	1,31
Kulturrelaterad handel (per 1 000 inv. inom 1 km)	0,24	0,51	1,06
Media och designverksamhet (per 1 000 inv. inom 1 km)	2,28	1,83	13,65
Restauranger (per 1 000 inv. inom 1 km)	1,24	1,01	2,68

Jämförelse av Bredängs kulturaktiviteter med per capitamått

Foto: Eva Anzelius Jonson

Bredängs bibliotek, Bredängstorget

FARSTA

KULTURAKTIVITETER

I Farsta är det i genomsnitt drygt 500 meter till närmaste bibliotek. Det är högre än snittet i växtplatserna men bra i jämförelse med hela staden. Tätheten av biblioteksaktiviteter är nära snittet för växtplatserna och klart högre än i staden som helhet. Farsta har ett välbesökt bibliotek och högre andel kulturskoleelever än både växtplatssnittet och hela stadens snitt.

När det gäller tätheten av kulturstöd ligger Farsta lägre än snittet för växtplatserna och snittet för staden. För ateljéstöden är tätheten högre i Farsta än växtplatssnittet men lägre än stockholmssnittet. Samma sak gäller för konstnärlig verksamhet. Tätheten av parkteaterföreställningar, kulturrelaterad handel och restauranger är lägre än växtplatssnittet och stadens snitt. Media och designverksamhet är mycket vanligare än i snittet för växtplatserna men långt under stadens snitt. Dock är det många evenemang i Farsta.

KULTURPOTENTIAL – SPACESCAPES TOLKNING

I jämförelse med de andra växtplatserna skulle Farsta kunna få fler kulturstöd. Bristen på kulturbyggnader ger möjlighet till att satsa på mer utåtriktad uttrycksfull arkitektur. Evenemangsplatser kan utvecklas centralt. Stadsdelens isolerade läge betyder att mycket kan vinnas på att koppla ihop det offentliga rummet med omgivande stadsdelar. Mycket av stadsdelens kultur kretsar kring centrum vilket är Farstas styrka. Växtplatskartläggningen visar dock att många av kulturverksamheterna i Farsta ligger i centrum av stadsdelen, men inte i precis anslutning till torget och tunnelbanan där flest människor rör sig. För att utveckla den lokala kulturen bör kulturverksamheterna placeras i direkt anslutning till torget. De många kulturrelaterade företagen i Farsta skulle också kunna engageras i centrum.

Tabellen till höger visar kulturindikatorerna som antal aktiviteter per capita. Det beskriver relationen mellan aktivitet och lokalt befolkningsunderlag, och fångar hur aktiv den lokala befolkningen är eller hur kulturen fördelas till invånarna. Siffran går alltså att läsa på båda sätt, som en potential för utveckling eller som en potentiell fördelning.

JÄMFÖRELSE AV KULTURAKTIVITETER MELLAN FARSTA, VÄXTPLATSSNITT & STOCKHOLMSSNITT

Högre än snitten för Växtplatser och Stockholm

OBS! omvänd skala för närhet till bibliotek

	Farsta	Snitt växtplatser	Snitt Stockholm
Kommunanställda inom kultur	?	?	–
Närhet till bibliotek (m)	514	439	887
Biblioteksaktiviteter (per 1 000 inv. inom 1 km)	21	22	7
Biblioteksbesökare (per 1 000 inv. inom 1 km)	14 150	10 485	7 253
Kulturskoleelever (per unga i stadsdelen)	0,11	0,10	0,08
Kulturstöd (per 1 000 inv. i stadsdel ej inom 1 km)	0,44	0,58	1,11
Ateljéstöd (per 1 000 inv. i stadsdel ej inom 1 km)	0,36	0,22	0,52
Konstnärlig verksamhet (per 1 000 inv. inom 1 km)	2,96	1,76	8,85
Parkteaterföreställningar (per 1 000 inv. inom 1 km)	0,18	0,40	0,19
Evenemang (per 1 000 inv. inom 1 km)	1,40	1,14	1,31
Kulturrelaterad handel (per 1 000 inv. inom 1 km)	0,38	0,51	1,06
Media och designverksamhet (per 1 000 inv. inom 1 km)	2,87	1,83	13,65
Restauranger (per 1 000 inv. inom 1 km)	0,88	1,01	2,68

Jämförelse av Farstas kulturaktiviteter med per capitamått

Foto: Alistair Gooch

Indisk dansgrupp, Fanfaren

HUSBY

KULTURAKTIVITETER

Närheten till bibliotek är mycket god i Husby dock är det få besökare och något lägre täthet av biblioteksaktiviteter i jämförelse med de andra växtplatserna. Andelen kulturskoleelever är lika hög som i övriga staden och något lägre än snittet för växtplatserna. Siffran för kulturstöd är högre än växtplatssnittet och lägre än stockholmssnittet. Dock är tätheten av ateljéstöd mycket låg. Konstnärlig verksamhet, kulturrelaterad handel, media och designverksamhet och restauranger är också låga. Husby har höga siffror för både parkteaterföreställningar och evenemang.

KULTURPOTENTIAL – SPACESCAPES TOLKNING

I jämförelse med de andra växtplatserna skulle Husby kunna öka antalet besökare till sitt bibliotek. Den låga kulturföretagsaktiviteten kan främjas genom en kraftfull förtätning och en satsning på centrum, butiker och serviceutbud. Husby har relativt lite aktivitet men ett starkt befolkningsunderlag. Flera viktiga kulturverksamheter ligger samlade i växtplatsens absoluta centrum. Husby bör få en stärkt aktörssida, dvs fler kulturverksamheter, samtidigt som kulturen i stadsdelen bör dra nytta av den positiva klusterbildning av kulturverksamheter som finns vid stadsdelens två centrala torg.

Torgen kan utvecklas till platser där många saker kan hända: handel, evenemang, sport, kulturaktiviteter och rekreation.

Tabellen till höger visar kulturindikatorerna som antal aktiviteter per capita. Det beskriver relationen mellan aktivitet och lokalt befolkningsunderlag, och fångar hur aktiv den lokala befolkningen är eller hur kulturen fördelas till invånarna. Siffran går alltså att läsa på båda sätt, som en potential för utveckling eller som en potentiell fördelning.

JÄMFÖRELSE AV KULTURAKTIVITETER MELLAN HUSBY, VÄXTPLATSSNITT & STOCKHOLMSSNITT

Högre än snitten för Växtplatser och Stockholm

OBS! omvänd skala för närhet till bibliotek

	Husby	Snitt växtplatser	Snitt Stockholm
Kommunanställda inom kultur	?	?	–
Närhet till bibliotek (m)	309	439	887
Biblioteksaktiviteter (per 1 000 inv. inom 1 km)	19	22	7
Biblioteksbesökare (per 1 000 inv. inom 1 km)	5 887	10 485	7 253
Kulturskoleelever (per unga i stadsdelen)	0,08	0,10	0,08
Kulturstöd (per 1 000 inv. i stadsdel ej inom 1 km)	0,67	0,58	1,11
Ateljéstöd (per 1 000 inv. i stadsdel ej inom 1 km)	0,08	0,22	0,52
Konstnärlig verksamhet (per 1 000 inv. inom 1 km)	0,89	1,76	8,85
Parkteaterföreställningar (per 1 000 inv. inom 1 km)	0,68	0,40	0,19
Evenemang (per 1 000 inv. inom 1 km)	1,57	1,14	1,31
Kulturrelaterad handel (per 1 000 inv. inom 1 km)	0,29	0,51	1,06
Media och designverksamhet (per 1 000 inv. inom 1 km)	1,18	1,83	13,65
Restauranger (per 1 000 inv. inom 1 km)	0,79	1,01	2,68

Jämförelse av Husbys kulturaktiviteter med per capitamått

Foto: Staffan Swartz, Spacescape

Edvard Griegsgången

SKÄRHOLMEN

KULTURAKTIVITETER

Även i Skärholmen är närheten till bibliotek god. Biblioteket har dessutom många programaktiviteter och många besökare. När det gäller kulturskoleelever, kulturstöd, ateljéstöd, konstnärlig verksamhet och evenemang har Skärholmen låga siffror, lägre än snittet för växtplatserna och stockholmssnittet. Tätheten av parkteaterföreställningar är lägre än för snittet av växtplatserna men högre än hela stadens snitt. Skärholmen har högre täthet av kulturrelaterad handel än de andra växtplatserna och stadens snitt. Siffrorna för media och designverksamhet samt restauranger är i båda fallen högre än snittet för växtplatserna men lägre än stadens snitt.

KULTURPOTENTIAL – SPACESCAPES TOLKNING

I jämförelse med de andra växtplatserna skulle Skärholmen kunna utveckla kulturskolans aktivitet samt öka antalet evenemang. Stadsteaterns aktiviteter ger särskild potential. Här skulle ateljé- och kulturstöd kunna ökas i jämförelse. Styrkan i Skärholmen kretsar kring butiks- och serviceaktiviteten i centrum. Genom förtätning skulle detta stärkas samt om den regionala tillgängligheten ökade till exempel med nya buss- och spårvägslinjer. Skärholmen har ett starkt bibliotek och mycket handelsrelaterad kultur.

Kulturverksamheterna ligger inte mot Skärholmstorget där flest människor rör sig. Den potential som Skärholmen har genom ett stort besöksantal från andra stadsdelar bör tas tillvara genom att kulturverksamheterna placeras och riktas mot Skärholmstorget.

Tabellen till höger visar kulturindikatorerna som antal aktiviteter per capita. Det beskriver relationen mellan aktivitet och lokalt befolkningsunderlag, och fångar hur aktiv den lokala befolkningen är eller hur kulturen fördelas till invånarna. Siffran går alltså att läsa på båda sätt, som en potential för utveckling eller som en potentiell fördelning.

JÄMFÖRELSE AV KULTURAKTIVITETER MELLAN SKÄRHOLMEN, VÄXTPLATSSNITT & STOCKHOLMSSNITT

Högre än snitten för Växtplatser och Stockholm

OBS! omvänd skala för närhet till bibliotek

	Skärholmen	Snitt växtplatser	Snitt Stockholm
Kommunanställda inom kultur	?	?	–
Närhet till bibliotek (m)	445	439	887
Biblioteksaktiviteter (per 1 000 inv. inom 1 km)	36	22	7
Biblioteksbesökare (per 1 000 inv. inom 1 km)	14 543	10 485	7 253
Kulturskoleelever (per unga i stadsdelen)	0,01	0,10	0,08
Kulturstöd (per 1 000 inv. i stadsdel ej inom 1 km)	0,35	0,58	1,11
Ateljéstöd (per 1 000 inv. i stadsdel ej inom 1 km)	0,00	0,22	0,52
Konstnärlig verksamhet (per 1 000 inv. inom 1 km)	0,98	1,76	8,85
Parkteaterföreställningar (per 1 000 inv. inom 1 km)	0,30	0,40	0,19
Evenemang (per 1 000 inv. inom 1 km)	0,81	1,14	1,31
Kulturrelaterad handel (per 1 000 inv. inom 1 km)	1,25	0,51	1,06
Media och designverksamhet (per 1 000 inv. inom 1 km)	1,93	1,83	13,65
Restauranger (per 1 000 inv. inom 1 km)	1,45	1,01	2,68

Jämförelse av Skärholmens kulturaktiviteter med per capitamått

Foto: Viveka Vidhammer

SKHLM Skärholmens centrum, Final Strindbergsåret

TENSTA

KULTURAKTIVITETER

Tensta utmärker sig genom att ha många kulturstöd. Den kommunala kulturaktiviteten är i övrigt relativt låg, bortsett enskilda verksamheter som Blå huset. Tensta har låga siffror för kulturskoleelever, ateljéstöd, konstnärlig verksamhet, parkteaterföreställningar, kulturrelaterad handel, media och designverksamhet och restauranger. Närhet till bibliotek är mindre god än i de andra växtplatserna men klart bättre än snittet för staden. Biblioteksbesökare är få i relation till de andra växtplatserna men något högre än stadens snitt. Detsamma gäller bibliotekets programaktiviteter. Siffran för evenemangen är högre än för växtplatssnittet men lägre än för stadens snitt.

KULTURPOTENTIAL – SPACESCAPES TOLKNING

I jämförelse med de andra växtplatserna skulle Tensta kunna utveckla biblioteksaktiviteten och kulturskolans aktivitet. Ateljéstöden skulle kunna bli fler. Antalet kulturstöd pekar på den högaktiva föreningsverksamheten som utgör en stor kulturpotential. Förtätning skulle stärka det lokala befolkningsunderlaget för kultur, handel och annan service. Tensta har en liten kommunal kulturaktivitet men ett större ungt befolkningsunderlag. Frågan är hur Tenstas aktörer kan aktiveras. En förklaring till den till synes låga aktiviteten kan vara att aktörerna ligger spridda. En klustring kring Tensta torg och tunnelbanan skulle få aktörerna att samverka på ett naturligare sätt än idag.

Tabellen till höger visar kulturindikatorerna som antal aktiviteter per capita. Det beskriver relationen mellan aktivitet och lokalt befolkningsunderlag, och fångar hur aktiv den lokala befolkningen är eller hur kulturen fördelas till invånarna. Siffran går alltså att läsa på båda sätt, som en potential för utveckling eller som en potentiell fördelning.

JÄMFÖRELSE AV KULTURAKTIVITETER MELLAN TENSTA, VÄXTPLATSSNITT & STOCKHOLMSSNITT

Högre än snitten för Växtplatser och Stockholm

OBS! omvänd skala för närhet till bibliotek

	Tensta	Snitt växtplatser	Snitt Stockholm
Kommunanställda inom kultur	?	?	–
Närhet till bibliotek (m)	534	439	887
Biblioteksaktiviteter (per 1 000 inv. inom 1 km)	11	22	7
Biblioteksbesökare (per 1 000 inv. inom 1 km)	8 660	10 485	7 253
Kulturskoleelever (per unga i stadsdelen)	0,01	0,10	0,08
Kulturstöd (per 1 000 inv. i stadsdel ej inom 1 km)	0,95	0,58	1,11
Ateljéstöd (per 1 000 inv. i stadsdel ej inom 1 km)	0,05	0,22	0,52
Konstnärlig verksamhet (per 1 000 inv. inom 1 km)	1,13	1,76	8,85
Parkteaterföreställningar (per 1 000 inv. inom 1 km)	0,17	0,40	0,19
Evenemang (per 1 000 inv. inom 1 km)	1,24	1,14	1,31
Kulturrelaterad handel (per 1 000 inv. inom 1 km)	0,40	0,51	1,06
Media och designverksamhet (per 1 000 inv. inom 1 km)	0,89	1,83	13,65
Restauranger (per 1 000 inv. inom 1 km)	0,69	1,01	2,68

Jämförelse av Tenstas kulturaktiviteter med per capitamått

Foto: Alyne Danica, UNI-Arts

Från Blå huset NU! 2.0

Foto: Staffan Swartz, Spacescape

Edvard Griegsgången

I DETTA KAPITEL DISKUTERAS SLUTSATSER AV KARTLÄGGNINGSARBETET SAMT ANVÄNDNINGEN AV KARTLÄGGNINGEN FÖR KULTURPLANERING OCH STADSPLANERING.

DISKUSSION

SLUTSATSER FRÅN KARTLÄGGNINGEN

STYRKOR OCH SVAGHETER MED ATT MÄTA

Genom att göra en kulturkartläggning och kompletterande platsanalyser för kulturen i de fem växtplatserna kartlades kulturpotentialen i stadsdelarna Bredäng, Farsta, Husby, Skärholmen och Tensta. Analyserna har gjort det möjligt att visa att växtplatserna är olika och att deras potential för kulturellt deltagande skiljer sig åt. Tillvägagångssättet har till stor del handlat om att mäta kulturrelaterade faktorer med ett resultat som, övervägande, baseras på kartläggning och statistikinsamling. Vår förhoppning är att rapporten ska kunna användas som ett underlag för vidare diskussion om kulturell delaktighet i Stockholm.

Inledningsvis i rapporten lyftes flera svårigheter med att mäta kultur. Det handlar bland annat om att det finns centrala delar av kulturbegreppet som är svåra att på ett enkelt sätt kvantifiera, exempelvis människors upplevelser och intryck. Därför är det viktigt att betona att resultatet som här presenterar inte ger en heltäckande bild av kulturen i växtplatserna. De slutsatser som kan dras av studien baseras på ett kvantitativt tillvägagångssätt med kartering och statistikinsamling. Kunskaper om växtplatsernas mera kvalitativa aspekter är självfallet mycket intressanta och av stort värde, men tyvärr utanför ramarna för denna rapport.

En annan svårighet med att mäta kultur har varit att det finns vissa mätproblem. Ett stort problem är att det inte har varit möjligt att inkludera alla de aspekter i kulturkartläggningen som man skulle vilja mäta, till exempel föreningslivet.

Kulturkartläggningen gör det möjligt att ranka växtplatserna efter deras resultat i våra två kategorier och ett sammanvägt snitt. Resultatet ska dock inte läsas med ett likamedtecken mellan ett högt resultat och en hög potential. Istället handlar det om att kunna hitta var respektive växtplats har störst möjlighet till utveckling. Växtplatserna är starka i olika aspekter och har därför olika potential.

VÄXTPLATSERNAS OLIKA POTENTIAL

Platsanalyserna visar att kulturverksamheterna i flera av växtplatserna inte realiserar den lägespotential som finns i stadsdelarna. Kulturverksamheterna ligger ofta lite avsides, vilket gör att de inte är i kontakt med de boendes vardagsliv. Tidigare studier av Stockholms förortsmiljöer visar att stadsdelarnas centrala torg ofta kan ha ett aktivt stadsliv. I dessa miljöer handlar det om att flera funktioner som människor använder varje dag (såsom kollektivtrafik, torghandel, butiker och service) finns koncentrerade till ett ställe. Det skapar naturliga noder för vardagslivet där man kan stanna till för att byta några ord med en bekant, handla mat eller helt enkelt dröja sig kvar för att titta på människor.

De fem växtplatserna ses ofta som perifera platser i Stockholmsregionen, långt från stadens centrala delar där mycket kulturliv, arbetsplatser och handel finns samlade. För att skapa bästa förutsättningar för kulturen i växtplatserna bör kulturverksamheterna inte ligga avsides i stadsdelarna. Kulturen måste ligga i direkt anslutning till de centrala platserna i stadsdelarna, inte bara i närheten av dem. På så sätt kan kulturverksamheterna levandegöras och bli en större del av stadsdelarnas vardagsliv för både boende i området och besökare utifrån. Nedan följer kortfattade sammanfattningar av studiens resultat.

ANALYSER AV KULTURPOTENTIAL

I tidigare studier har vi sett att befolkningstätheten till stor del också korrelerar med utbudet av kulturföretag och verksamheter (TMR 2014). Analyserna bekräftar att det finns starka samband mellan kulturföretag och befolkningstäthet. Kulturföretag är även mycket starkt korrelerat mot entreprenörer. Kulturrelaterad handel och konstnärlig verksamhet är vidare även korrelerade med varandra även om vissa delar av staden har betydligt mer av det förstnämnda i relation till det sistnämnda, här kan nämnas: Sätra/Skärholmen, Norrmalm/Östermalm, Järvafältet och Vällingby. Evenemang har samband med framförallt befolkningstäthet och butiksutbud. Det saknas tydliga samband mellan

kultur-/ateljéstöd och befolkning. Således är inte kommunens stöd jämnt fördelat, vissa delar tar emot och söker mer stöd än andra. Dock är kommunens stöd till viss del kopplat till konstnärlig verksamhet.

Evenemang är framförallt korrelerat mot befolkningstäthet och även mot butiksutbudet. Restauranger är koncentrerade till innerstaden samt till viss del i Kista. Södermalm har mycket konstnärlig verksamhet samt kommunala stöd och särskiljer sig från Norrmalm/Östermalm genom att ha mer konstnärlig verksamhet i förhållande till kulturrelaterad handel än de sistnämnda. Norrmalm har dock mycket kulturstöd. När vi jämför ”offentlig” (kulturstöd och ateljéstöd) och ”privat” kultur (konstnärlig verksamhet) ser vi att Husby, Kärrtorp och Hagsätra har en övervikt av det förstnämnda.

Gröndal och Aspudden har mycket konstnärlig verksamhet, media och designverksamhet samt ateljéstöd. Björkhagen och Kärrtorp har hög aktivitet för kulturstöd och ateljéstöd. Björkhagen har även mycket konstnärlig verksamhet och media och designverksamhet. Det gäller även för Enskede. Bromma har många företag inom media och design. Vi har testat att korrelera inkomst- och utbildningsnivåer mot kulturföretag, kulturstöd, ateljéstöd, evenemang och blåklassade byggnader. Resultat visar svaga eller obefintliga samband mellan dessa variabler.

Sammantaget skulle detta kunna betyda att stadsdelar som förväntas växa och förtätas, exempelvis Farsta och Skärholmen, kommer att få bättre kulturförutsättningar än andra stadsdelar. Att stadsdelar som stadsutvecklas också kulturutvecklas är naturligt och viktigt från ett hållbarhetsperspektiv. Frågan är hur man kan upprätthålla ett basutbud av kultur i mindre befolkningstäta stadsdelar som inte växer. Detta bör studeras vidare.

En aspekt med betydelse för invånarna i växtplatserna som skulle vara intressant att mäta handlar om bilden av växtplatserna i media. Det finns skäl att tro att mediernas rapportering av de fem växtplatserna på många sätt påverkar möjligheterna för kulturell delaktighet hos dess invånare, varför det skulle vara intressant och viktigt att analysera vidare.

Innerstaden är gynnad på många olika sätt med sin centralitet, sin kollektivtrafik, sitt näringsliv och koncentration av kulturaktiva. Detta innebär säkerligen en multiplikatoreffekt där många faktorer tillsammans inte bara bidrar med mervärden utan får mervärdena att samverka sinsemellan. Det finns alltså många naturliga drivkrafter för kulturen i innerstaden som gör att denna går på en egen energi. Samtidigt är innerstaden den del av staden som ligger närmast alla andra stadsdelar och det är därför naturligt att här finns kultur som rör hela staden eftersom den är mer tillgänglig här.

Städers kultur är i grunden monocentriskt med en tydlig kärna och den behöver balanseras med en polycentrisk lokal planering, så att centrum och periferi samspelar på ett givande och konstruktivt sätt. I stadens arbete med att bryta segregationen kan kulturen spela en viktig roll att regissera eller moderera detta samspel.

KULTUREN I STADSUTVECKLINGEN

Stockholm växer. Till 2020 planeras 40 000 nya bostäder och det innebär många fler stockholmare som kommer att vara både kulturutövare och kulturanvändare. För denna tillväxt kommer det krävas ett omfattande planeringsarbete som tar tillvara på kulturens utvecklingspotential.

CULTURAL PLANNING

För att ta tillvara på den lokala kulturen och kunskapen i växtplatserna kan metoden cultural planning inspirera. Nedan följer en begreppsdefinition enligt Landstinget i Uppsala län:

”Cultural planning är en metod för samhällsutveckling med kulturella förtecken. Metoden har ett tydligt medborgarperspektiv, och går ut på att finna platsens ”själ” genom en bred kartläggning av dess kulturella resurser. Sektorsövergripande arbete är grunden; väl förankrad och hållbar utveckling målet.”

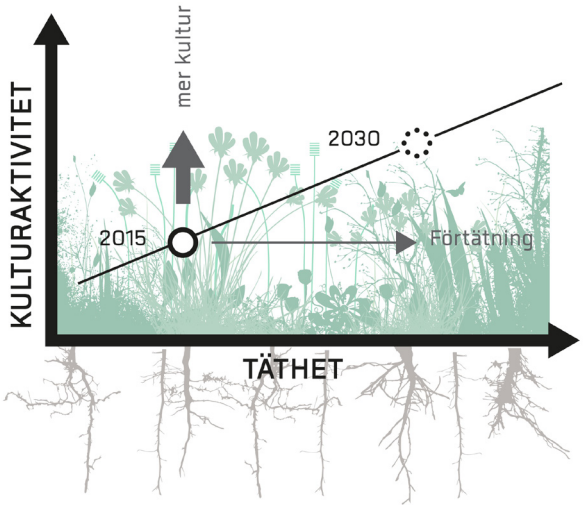
The Creative City Network of Canada är en sammanslutning av kommunala kulturarbetare i Kanada. De har tillsammans med 2010 Legacies Now tagit fram några nyckelfaktorer för framgångsrik cultural planning. Baserat på deras lista (2010 Legacies Now & Creative City Network of Canada, sida 4), är här rekommendationer värda att ta med i arbetet med utvecklingen av kulturen i växtplatserna:

- Fastna inte i gängse definitioner av vad kultur är eller ska vara i växtplatserna. Låt stadsdelarnas boende och arbetande själva definiera vad den lokala kulturen ska ta för uttryck.
- Låt konstnärliga och kulturella värderingar skapas i mötet mellan kulturarbetare och invånarna, istället för att låta någon institution eller ensam kulturutövare göra det.
- Se kultur och kulturell utveckling som ett medel för mänsklig utveckling och ett bättre samhälle.
- Fokusera på det lokala kulturella kapitalet och hur det kan användas för att utveckla stadsdelarna.
- Satsa på att skapa nätverk och hitta nya samarbetsformer istället för kulturverksamheter.
- Satsa på medborgardeltagande och hitta former för detta där medborgarnas deltagande för med sig ett faktiskt inflytande.
- Inkludera så många som möjligt i arbetet. Alla goda krafter i växtplatserna behöver involveras.
- Lägg tonvikt på platsidentitet, placemaking och stoltheten många känner för sin livsmiljö.
- Låt de som kommer att bo och verka i området vara en del av hela skapandeprocessen, hela vägen från planeringsstadiet till genomförande och implementering.
- Tillgängliggör både beslutsprocessen och slutresultatet för alla inblandade. Ta hänsyn till hinder, både ekonomiska och sociala, som kan stoppa folk från att vara delaktiga.
- Hela processen, från idéstadiet till själva resultatet, ska ta in alla de grupper som är berörda. Det kan handla om grupper som baseras på etnicitet, sexuell orientering eller socioekonomiska förutsättningar.
- Skapa kontaktytor mellan de lokala förvaltningarna, kulturaktörerna och stadsdelarnas invånare.

PLACEMAKING

En term som ofta används i stadsutveckling och arbetet med att utveckla stadsdelar och mötesplatser är ”placemaking”. Detta begrepp innefattar den process som engagerar boende och verksamma på en plats. Organisationen Projekt for Public Spaces i New York som också samarbetar med UN Habitat (FN) för att få offentliga platser att bli drivkrafter i stadsutveckling, social integration och samhällsbyggandet, har utvecklat metodiker för placemaking som är lika relevant för kulturverksamheterna som för stadsplaneringen.

Projekt for Public Spaces beskriver placemaking som en process i följande elva postulat.

Sambandet mellan befolkningstäthet och kulturaktivitet ger att en förtätning av en stadsdel bör samtidigt innebära kultursatsningar och mer kultur.

KULTURPOTENTIAL I STADSUTVECKLINGEN

Vid plan- och utvecklingsarbete av stadsdelar och platser så är det viktigt att kulturen kommer med i ett tidigt skede. Grundläggande frågor måste ställas så som: Var är kulturaktiviteterna? Var är kulturförutsättningarna? Detta ger inte bara kulturen plats i utvecklingen utan ger stadsutvecklingens övriga intressen möjligheter till samverkan och mervärden, samt undvikande av framtida konflikter. Kulturen kan vara en drivkraft och en mötesplats för utvecklingens olika aktörer.

- Brukare, boende och lokalt verksamma är de verkliga experterna
- Satsa på att skapa levande platser och formgivning
- Skapa partners och nätverk med lokala aktörer
- Observera och kartlägg stadslivet och kulturlivet
- Formulera en gemensam vision för framtiden
- Starta i detta lilla enkla billiga åtgärder och evenemang
- Få saker att samverka i stadsrummet, samla kultur, handel och rekreation på samma plats
- Var optimist och kommunicera det positiva
- Studera och återkoppla hur platser, program och event fungerar i praktiken
- Bygg inte idéer på stora budgetar, utan utgå från engagemanget
- Tro aldrig att du är färdig, placemaking är en pågående process

Dessa goda råd kan definitivt vara en utgångspunkt för att lyfta stadsdelar och viktiga mötesplatser och koppla ihop kulturen med stadsutveckling. Kultur är och kan vara en fantastisk drivkraft för positiv förändring. Det mest grundläggande är att den är lokalt förankrad och att den bottnar hos de aktiva.

STADSUTVECKLINGEN

Stockholm står under stark tillväxt och det planeras byggas 40 00 nya bostäder till 2020. Detta kommer ha stor påverkan på kulturen och dess utvecklingsmöjligheter. I detta stadsutvecklingsarbete har denna kartläggning flera användningsområden.

- Underlag för fysisk planering och stadsbyggande
- Underlag för planering och lokalisering av nya kulturverksamheter
- Underlag för evenemangsplanering
- Underlag för kulturverksamhetsutveckling
- Kommunikation av kulturpotential till andra förvaltningar och myndigheter
- Kommunikation av kulturpotential till andra samhällsaktörer så som företag och föreningar
- Marknadsföring av kultur och stadsdelar
- Som underlag för stadsplanering så är kartläggningen viktig för att den identifierar den lokala kulturen och dess omfattning. Med hjälp av kartläggningen så kan frågor diskuteras så som:
- Var finns kulturaktiviteten, verksamheter och upplevelser?
- Vilka är de viktigaste förutsättningarna för att kulturen ska kunna utvecklas just här?
- Hur kan kulturaktiviteterna lokaliseras så att den samspelar med varandra samt att de samspelar med andra verksamheter?
- Vilken typ av kultur är det intressant att utveckla på en plats? Ska stadsdelen nischas? Eller göras bredare?
- Hur kan det offentligt finansierade kulturlivet komplettera eller kritisera det kommersiella kulturlivet?
- Hur ser balansen ut mellan fast organiserad och mer platslös temporär kultur?
- Hur bör balansen göras mellan rättvis fördelning och satsningar där tillväxtpotential finns?

Balansen mellan rättvis fördelning och tillväxtfrämjande, mellan basutbud och spetskultur är något som ofta diskuterades under utredningen.

Denna utredning är både ett faktaunderlag och ett diskussionsunderlag som kan användas i både kulturplaneringen och stadsplaneringen, för att göra kulturen mer konkret och mätbar, utan att för den delen förta eller förminska det komplexa och omätbara kvaliteterna hos kulturen. Det övergripande syftet med kartläggningen är att stärka kulturens plats i samhället och samhällsplaneringen. På föregående sida visas en figur med viktiga frågor för kultur som är värda att uppmärksammas i stadsutveckling.

KÄLLHÄNVISNING

2010 Legacies Now & Creative City Network of Canada, Cultural Planning Toolkit, www.creativecity.ca/database/files/library/cultural_planning_toolkit.pdf, 2013-07-05

Fastighetsägarna (2011) Kulturen och staden

Fastighetsägarna (2013) Stadens kultur och tillväxt

Kulturdepartementet (2009) Regeringens proposition 2009/10:3 – Tid för kultur

Landstinget i Uppsala Län, www.lul.se/sv/Kultur/Cultural-planning1, 2013-07-05

Project for Public Spaces (a) Creativity & Placemaking: Building Inspiring Centers of Culture, www.pps.org/blog/creativity-placemaking-building-inspiring-centers-of-culture, 2013-07-04

Project for Public Spaces (b) The Origin of the Power of 10, www.pps.org/reference/poweroften, 2013-07-04

Project for Public Spaces (c) What is Placemaking?, www.pps.org/reference/what_is_placemaking, 2013-07-05

Stockholms läns landsting, www.tmr.sll.se/Global/Dokument/Verksamhet/Stadskvaliteter/Vardering_av_stadskvaliteter_kontor_rev_120925.pdf, 2013-08-16